

Jaarstukken 2016

bestaande uit jaarverslag en jaarrekening

“Betrokken besturen”

© Dit is een uitgave van de Gemeente Oudewater
Waardsedijk 219
3421 NE OUDEWATER

Postbus 100
3420 DC OUDEWATER

Telefoon: 14.0348
E-mail: info@oudewater.nl

6 juni 2017

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	1
Aanbiedingsbrief	2
I. Jaarverslag	6
Programma's	7
Leeswijzer	8
1. Bestuur, dienstverlening en veiligheid	9
2. Fysiek beheer openbare ruimte en vervoer	11
3. Sociaal domein	15
4. Cultuur, economie en milieu	18
5. Sport en onderwijs	20
6. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen	22
7. Algemene inkomsten	25
Paragrafen	27
Paragraaf 1: Lokale heffingen	28
Paragraaf 2: Verbonden partijen	34
Paragraaf 3: Weerstandsvermogen en risicobeheersing	46
Paragraaf 4: Bedrijfsvoering	57
Paragraaf 5: Financiering	59
Paragraaf 6: Kapitaalgoederen	62
Paragraaf 7: Grondbeleid	66
II. Jaarrekening	69
Balans	70
Specifieke toelichting op de balans	72
Recapitulatie rekening	78
Overzicht algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	79
Wet Normering Topinkomen (WNT)	81
Analyse	82
Incidentele baten en lasten	83
Reserves en voorzieningen	84
Aard en reden van reserves, voorzieningen en overlopende passiva	85
Specificatie Sisa	88
Raadsbesluit	92

Aanbiedingsbrief

Geachte leden van de Raad,

Het jaar 2016 bracht voor de gemeente Oudewater het tweede jaar van de ambtelijke dienstverlening door Woerden. Na het eerste jaar van ambtelijke samenwerking met Woerden op basis van een dienstverleningsovereenkomst, hebben zowel de gemeenteraad van Oudewater, als de gezamenlijke colleges van Oudewater en Woerden in 2016 het initiatief genomen tot een evaluatie van de dienstverlening. Effecten van deze evaluaties worden in 2017 verwacht.

Daarnaast viel op 22 september 2016 het college, steunend op coalitiepartijen Onafhankelijken en CDA. Op 13 oktober 2016 werd een nieuw college geïnstalleerd, ditmaal met steun van de fracties van Onafhankelijken én VVD en D66. Het in oktober gevormde nieuwe college is van start gegaan op basis van een coalitieakkoord 'Zelfstandig Oudewater pakt door'. De ambities uit dit akkoord zijn opgenomen in een collegewerkprogramma, dat op zijn beurt doorwerkt in de begroting 2017 van de gemeente. De gemeenteraad heeft hiertoe op 30 maart 2017 een herziene begroting 2017 aangenomen, waarin de effecten van dit collegewerkprogramma zijn opgenomen.

Het jaar 2016 was voorts het jaar waarin de effecten van de drie decentralisaties binnen het sociaal domein scherper zichtbaar werden. Via deze decentralisaties heeft het Rijk taken op de gebieden WMO, participatie en jeugdzorg overgeheveld naar de gemeenten. Voor Oudewater verliep dit in 2016 in zijn algemeenheid conform verwachting. Zorgpunt betreft de financieel-administratieve afhandeling en de mate waarin we hier 'in control' zijn. Met name door onduidelijkheden in de afrekening met zorgaanbieders zijn forse verplichtingen voor onzekerheden opgenomen in deze jaarrekening. Het sociaal domein is nog onderdeel van aanvullende accountantscontrole op het moment van verschijnen van deze jaarstukken 2016.

Financiële samenvatting

Bij het vaststellen van de begroting 2016 op 6 november 2015 was er, na het nemen van een aantal bezuinigingsmaatregelen en een verhoging van de OZB met 1,5%, sprake van een sluitende begroting. Tussentijds is uw raad geïnformeerd via een bestuursrapportage over het verloop van het jaar 2016. Het resultaat van deze rapportage gaf een voordelig saldo te zien van afgerond € 101.512. De begroting 2016 is hierop aangepast.

Vergeleken met de bestuursrapportage is er sprake van een voordelig totaal saldo van het jaarresultaat van € 220.791. Dit voordeel wordt veroorzaakt door een aantal meevallers en tegenvallers. De meevallers houden met name verband met de drie decentralisaties en de ontwikkeling van de algemene uitkering uit het gemeentefonds. Hier tegenover staat dat een aantal voorzieningen moet worden bijgesteld, waarvoor hogere kosten in de jaarrekening zijn opgenomen. De belangrijkste wijzigingen ten opzichte van de begroting betreffen:

a. Lagere kosten Wmo/Jeugd/AWBZ (€ 545.643).

Het uitgangspunt van ons beleid is dat de uitgaven voor de Wmo gelijke tred moeten houden met de rijksinkomsten (via de algemene uitkering). Dit is voor 2016 ruimschoots het geval door minder uitgaven dan geraamd. Tegelijkertijd is er binnen de kosten rekening gehouden met een bedrag van € 840.000 aan verplichtingen voor nog niet betaalde facturen aan zorgaanbieders. Dit is voorzichtigheidshalve een fors hoger bedrag dan in 2015. Deze verplichtingen worden in de loop van 2017 afgewikkeld en we hopen bij de bestuursrapportage 2017 meer zicht te hebben op de hardheid van deze verplichtingen en de mate waarin deze eventueel kunnen vrijvallen.

b. Hogere kosten door treffen voorzieningen pensioenen en wachtgelden wethouders (€ 553.285).

Na consultatie bij de accountant is gebleken dat de huidige voorziening voor pensioenen niet toereikend is. Pensioenen voor gewezen wethouders worden gedekt uit de lopende begroting. Echter, hier dient een toereikende voorziening op basis van actuele waardeberekeningen van de toekomstige pensioenverplichtingen tegenover te staan. Een zelfde werkwijze geldt voor de wachtgelden van gewezen wethouders. Ook hiervoor is een voorziening getroffen. Wel kunnen de toekomstige lasten voor wachtgeld en pensioen in de lopende begroting voor 2017 (en latere jaren) worden verlaagd.

c. Hogere baten door algemene uitkering gemeentefonds (€ 64.301).

De meer inkomsten algemene uitkering worden veroorzaakt door afrekeningen voorgaande jaren en een kleine bijstelling naar aanleiding van de decembercirculaire.

d. Lagere kosten uitvoering milieu taken (€ 92.000).

Deze heeft voor een deel betrekking op de onderuitputting bij de ODRU. Vooruitlopend op deze onderuitputting is er bij de herziene begroting 2017 € 56.000 beschikbaar gesteld voor lokale initiatieven ter bevordering van duurzaamheid.

e. Lagere kosten uitvoering Ferm Werk (€ 140.000).

Voor de participatiewet en de uitvoeringskosten van Ferm Werk zijn de werkelijke uitgaven lager dan geraamd. Ook in 2015 waren de uitvoeringskosten lager en daar is in de herziene begroting 2017 deels op geanticipeerd.

f. Hogere kosten door treffen voorziening dubieuze debiteuren (€ 16.146).

Op basis van signalering door de accountant is er een voorziening getroffen om het eventuele risico van niet-betaling door debiteuren op te vangen.

g. Hogere kosten door treffen voorziening renteloze leningen (€ 469.342).

Op basis van signalering door de accountant is er een voorziening getroffen om het eventuele risico op niet-terugbetaling van verstrekte langlopende geldleningen op te kunnen vangen. Hiervoor moeten de kosten worden opgenomen ten laste van het jaar 2016. Vervolgens wordt aan de Raad voorgesteld om de reserve renteloze geldleningen van € 469.342 te laten vrijvallen naar de algemene reserve.

h. Hogere baten door vrijvallen voorziening wegen (€ 233.974).

Op basis van nieuwe verslagleggingsregels moet de voorziening wegen komen te vervallen en moeten toekomstige investeringen in onder meer wegen en groot onderhoud worden bekostigd uit de exploitatie of uit een bestemmingsreserve wegen. Hierdoor valt een bedrag van € 233.974 vrij, welke vervolgens via raadsbesluit over deze jaarstukken weer kunnen worden toegevoegd aan de door de Raad in te stellen bestemmingsreserve wegen.

De hiervoor beschreven effecten van de jaarrekening hebben ook effect voor de reserves en ter informatie wordt de ontwikkeling van de Algemene Reserve en de bestemmingsreserve Sociaal Domein vergeleken met de stand in de herziene begroting 2017. Dit geeft de volgende effecten:

Voor de algemene reserve was bij de herziene begroting van afgelopen maart het beeld als volgt:

Effecten Algemene Reserve	2017	2018	2019	2020	2021
(- is nadeel + is voordeel)					
Beginstand 2017 (stand na bestemming resultaat 2015)	3.356.397				
Prognose onttrekking jaarrekening 2016 op basis van oude besluitvorming	-338.957				
Prognose overhevelen naar 2017 op basis van oude besluitvorming	-338.000				
Prognose afwikkeling grondexploitatie DNS-II	997.979				
Prognose vrijval jaarrekening 2016 op basis van oude besluitvorming	145.606				
Prognose vrijval reserve Bovenwijkse Voorzieningen voor Romeijnbrug	386.800				
Toevoeging uit reserve Sociaal Domein voor stimulering sociale woningbouw	200.000				
Onttrekking vorming bestemmingsreserve Lange Linschoten	-472.300				
Toevoeging vrijval reserve Investerings Maatschappelijk Nut	390.000				
Toevoeging vrijval reserve Calamiteiten	10.973				
Onttrekkingen voor MOP gebouwen, Duurzaamheidsagenda en monumenten	-88.000				
Geraamd resultaat 2016 volgens bestuursrapportage 2016	101.512				
Mogelijke mutaties als gevolg van resultaatbestemming 2016	p.m.				
Verrekening geraamd resultaat jaarschijf 2017	-123.796				
Raming eindstand 2017 tevens beginstand 2018	4.228.214	4.228.214			
Verrekening geraamd resultaat jaarschijf 2018		95.032			
Eindstand 2018 tevens beginstand 2019		4.323.246	4.323.246		
Verrekening geraamd resultaat jaarschijf 2019			251.011		
Eindstand 2019 tevens beginstand 2020			4.574.258	4.574.258	
Verrekening geraamd resultaat jaarschijf 2020				431.798	
Eindstand 2020 tevens beginstand 2021				5.006.056	5.006.056
Verrekening geraamd resultaat jaarschijf 2021					426.832
Eindstand 2021 tevens beginstand 2022					5.432.888

Op basis van deze jaarstukken ramen we de eindstand van deze reserve ruim € 0,7 miljoen hoger aan het einde van het jaar. Er is rekening gehouden met een hogere prognose voor winstneming uit gronden én er is voorzichtigheidshalve rekening gehouden om bijv. de renovatie van bruggen conform eerder geldende gedragslijn te dekken uit de reserves. Dit geeft - als de Raad het voorgestelde besluit overneemt - een geraamde eindstand aan het einde van 2017 van bijna € 5 miljoen.

Effecten Algemene Reserve	2017	2018	2019	2020	2021
(- is nadeel + is voordeel)					
Beginstand 2017 (stand na bestemming resultaat 2015)	3.356.397				
Onttrekking (jaarrekening) 2016 op basis van oude besluitvorming	-192.028				
Overgeheveld naar 2017 op basis van oude besluitvorming	-184.400				
Overgeheveld naar 2017 voor renovatie bruggen	-859.000				
Prognose opbrengst diverse gronden	1.500.000				
Prognose afwikkeling grondexploitatie DNS-II	1.000.000				
Toevoeging uit reserve Sociaal Domein voor stimulering sociale woningbouw	200.000				
Onttrekking vorming bestemmingsreserve Lange Linschoten	-472.300				
Toevoeging vrijval reserve Investerings Maatschappelijk Nut	390.000				
Toevoeging vrijval reserve Calamiteiten	10.973				
Onttrekkingen voor MOP gebouwen, Duurzaamheidsagenda en monumenten	-88.000				
Geraamd resultaat 2016 volgens bestuursrapportage 2016	101.512				
Mogelijke mutaties als gevolg van resultaatbestemming 2016	110.395				
Toevoeging vrijval reserve Renteloze Geldleningen	469.432				
Onttrekking vorming bestemmingsreserve wegen	-233.974				
Verrekening geraamd resultaat jaarschijf 2017	-123.796				
Raming eindstand 2017 tevens beginstand 2018	4.985.211	4.985.211			
Verrekening geraamd resultaat jaarschijf 2018		95.032			
Prognose afwikkeling grondexploitatie DNS-II		997.979			
Eindstand 2018 tevens beginstand 2019		6.078.222	6.078.222		
Verrekening geraamd resultaat jaarschijf 2019			251.011		
Eindstand 2019 tevens beginstand 2020			6.329.234	6.329.234	
Verrekening geraamd resultaat jaarschijf 2020				431.798	
Eindstand 2020 tevens beginstand 2021				6.761.032	6.761.032
Verrekening geraamd resultaat jaarschijf 2021					426.832
Eindstand 2021 tevens beginstand 2022					7.187.864

Voor de bestemmingsreserve Sociaal Domein lijkt het beeld ook mee te vallen ten opzichte van de herziene begroting 2017. In de herziene begroting 2017 was het beeld als volgt:

Effecten Bestemmingsreserve Sociaal Domein	2017	2018	2019	2020	2021
(- is nadeel + is voordeel)					
Beginstand (jaarrekening 2015 na resultaatbestemming)	1.020.516				
Mutaties als gevolg van resultaatbestemming 2016	p.m.				
Beschikbaar voor stimulering sociale woningbouw via Algemene Reserve	-200.000				
Dekking incidentele kosten beleidsplan sociaal domein 2017-2019	-85.300				
Raming eindstand 2017 tevens beginstand 2018	735.216	735.216			
Mogelijke mutaties als gevolg van resultaatbestemming 2017		p.m.			
Dekking incidentele kosten beleidsplan sociaal domein 2017-2019		-73.000			
Eindstand 2018 tevens beginstand 2019		662.216	662.216		
Mogelijke mutaties als gevolg van resultaatbestemming 2018			p.m.		
Dekking incidentele kosten beleidsplan sociaal domein 2017-2019			-73.000		
Eindstand 2019 tevens beginstand 2020			589.216	589.216	
Mogelijke mutaties als gevolg van resultaatbestemming 2019				p.m.	
Eindstand 2020 tevens beginstand 2021				589.216	589.216
Mogelijke mutaties als gevolg van resultaatbestemming 2020					p.m.
Eindstand 2021 tevens beginstand 2022					589.216

Het college stelt voor om de helft van het resultaat over 2016 voor de helft toe te voegen aan de algemene reserve en voor de helft aan de bestemmingsreserve Sociaal Domein. Als we dit effect erin verwerken is de stand van de reserve Sociaal Domein ruim € 0,1 miljoen hoger dan geraamd bij de herziene begroting 2017. Daarnaast is het erratum op basis van de vorige jaarrekening in de cijfers verwerkt. Dit geeft het volgende beeld van de bestemmingsreserve Sociaal Domein, na de aan de Raad voorgestelde verwerking van het jaarresultaat 2016.

Effecten Bestemmingsreserve Sociaal Domein	2017	2018	2019	2020	2021
(- is nadeel + is voordeel)					
Beginstand (jaarrekening 2015 na resultaatbestemming)	1.020.516				
Erratum beginstand als gevolg van aangepaste jaarrekening 2015	423.912				
Mogelijke mutaties als gevolg van resultaatbestemming 2016	110.396				
Beschikbaar voor stimulering sociale woningbouw via Algemene Reserve	-200.000				
Dekking incidentele kosten beleidsplan sociaal domein 2017-2019	-85.300				
Raming eindstand 2017 tevens beginstand 2018	1.269.524	1.269.524			
Mogelijke mutaties als gevolg van resultaatbestemming 2017		p.m.			
Dekking incidentele kosten beleidsplan sociaal domein 2017-2019		-73.000			
Eindstand 2018 tevens beginstand 2019		1.196.524	1.196.524		
Mogelijke mutaties als gevolg van resultaatbestemming 2018			p.m.		
Dekking incidentele kosten beleidsplan sociaal domein 2017-2019			-73.000		
Eindstand 2019 tevens beginstand 2020			1.123.524	1.123.524	
Mogelijke mutaties als gevolg van resultaatbestemming 2019				p.m.	
Eindstand 2020 tevens beginstand 2021				1.123.524	1.123.524
Mogelijke mutaties als gevolg van resultaatbestemming 2020					p.m.
Eindstand 2021 tevens beginstand 2022					1.123.524

Kortom: Er is binnen de bestemmingsreserve sociaal domein voldoende ruimte beschikbaar om het onlangs in de Raad vastgestelde beleidsplan sociaal domein uit te voeren, alsmede om risico's in het sociaal domein, mochten deze zich daadwerkelijk voordoen, te kunnen opvangen.

Per saldo is er sprake van een gering positief saldo op de jaarrekening. Gelijktijdig is er een aantal forse voorzieningen getroffen voor toekomstige verplichtingen, wordt er rekening gehouden met eventueel forse verplichtingen in het sociaal domein en bestaat de verwachting dat de Algemene Reserve verder zal toenemen dan is voorzien bij de herziene begroting 2017.

Voorstel aan de Raad

Samengevat wordt de Raad voorgesteld:

1. De "Jaarstukken 2016", bestaande uit het jaarverslag en de jaarrekening 2016 vast te stellen, inclusief de nog te ontvangen controleverklaring van de accountant.
2. Het resultaat over 2016, inclusief bestuursrapportage, van € 220.791 als volgt te bestemmen:
  - a. Een bedrag van € 110.396 toe te voegen aan de bestemmingsreserve Sociaal Domein.
  - b. Een bedrag van € 110.395 toe te voegen aan de Algemene Reserve.
3. De bestemmingsreserve Renteloze Leningen op te heffen en het saldo van deze reserve van € 469.432 toe te voegen aan de Algemene Reserve.
4. Een bestemmingsreserve Wegen in te stellen en hieraan een bedrag van € 233.794 toe te voegen ten laste van de Algemene Reserve.

De wnd. secretaris,

De burgemeester,

ir. W.J. Tempel

mr. drs. P. Verhoeve

I. Jaarverslag

Programma's

Leeswijzer

De jaarstukken bestaan uit de volgende onderdelen:

Een algemeen deel, bestaande uit de aanbiedingsbrief en de inleiding;

De programmaverantwoording, bestaande uit de gerealiseerde maatregelen, de financiële positie (inclusief overzicht van de baten en lasten) en een analyse van de afwijkingen;

De paragrafen;

De financiële jaarrekening, bestaande uit de balans, de toelichting op de balans en diverse toelichtingen op de onderdelen zoals voorgeschreven door het BBV.

Programmarekening

Het jaarverslag bestaat uit de 7 programma's met een vaste opzet conform de begroting 2016. De opzet van de programma's is ten opzichte van voorgaand jaar niet aangepast.

De indeling van de programma's is als volgt:

Allereerst wordt de doelstelling van het betreffende programma beschreven.

Vervolgens zijn per maatregel de uitgevoerde acties en de stand van zaken beschreven.

Feitelijk gaat het om de 3 W-vragen. De inhoud van de W-vragen blijft uiteraard dezelfde als voorgaande jaren, namelijk:

Wat willen we bereiken? Welke maatschappelijke effecten wilden we in 2016 bereiken;

Wat doen we daarvoor? Concreet wordt hier aangegeven welke acties, activiteiten en/of werkzaamheden uitgevoerd zijn om de maatschappelijke effecten te bereiken;

Wat mag het kosten? De totale lasten en baten per programma inclusief analyse van de afwijkingen.

De paragrafen

In dit hoofdstuk zijn de volgens het BBV verplichte paragrafen opgenomen. Hierin worden de beleidslijnen met betrekking tot beheersmatige aspecten en de lokale heffingen vastgelegd. Op deze manier worden onderwerpen die versnipperd in de begroting staan gebundeld in een kort overzicht. De paragrafen geven extra informatie voor de beoordeling van de financiële positie op de korte en langere termijn en daardoor meer inzicht voor de raad. Vooral in de paragrafen weerstandsvermogen en Financiering wordt ingegaan op de financiële positie van de gemeente, de investeringen, de reservepositie van de gemeente en de meerjarenraming.

Financiële rekening

In dit hoofdstuk is de balans, de toelichting op de balans evenals het overzicht van baten en lasten per programma opgenomen, inclusief de incidentele baten en lasten. Ook is hier een overzicht van de reserves en voorzieningen opgenomen.

Algemene dekkingsmiddelen

Bij de programma's worden de desbetreffende lasten en baten aangegeven. Van veel programma's zijn de baten lager dan de lasten. Het totaalsaldo van de programma's wordt bekostigd uit de algemene dekkingsmiddelen, waarvan de algemene uitkering één van de belangrijkste is. De algemene dekkingsmiddelen zijn in het hoofdstuk algemene dekkingsmiddelen opgenomen.

1. Bestuur, dienstverlening en veiligheid

Portefeuillehouder(s) : Burgemeester mr. drs. P. Verhoeve

Thema's : Bestuursorganen, Bestuursondersteuning college van burgemeester en wethouders, Burgerzaken, Baten leges burgerzaken, Bestuurlijke samenwerking, Bestuursondersteuning raad en rekenkamer(funcitie), Brandweer en rampenbestrijding, Openbare orde en veiligheid en Communicatie.

1. Kern van het programma

Kern van dit programma (ontleend aan de strategische visie Oudewater is zijn toekomst Waard en deels op oude en nieuwe coalitieafspraken) is: het zijn van een zelfstandige en veilige gemeente die op veel terreinen zelfvoorzienend is, het zijn van een participierend en communicerend bestuur op basis van een "open agenda" gebaseerd op goede en integere omgangsvormen en een servicegerichte dienstverlening, het uitwerken van de met de gemeente Woerden gesloten kaderstellende dienstverlenings-overeenkomst in uitvoeringsovereenkomsten waarin de burger- en bestuursnabije dienstverlening wordt uitgewerkt en de functie van het Stadserf is geborgd en het zichtbaar maken van de optimalisering van de dienstverlening richting burgers, bedrijven en instellingen van de ambtelijke samenwerking met de gemeente Woerden.

2. Rapportage programmadoelen

Hieronder staan de doelen van programma 1. Doelen die zijn behaald hebben indicatie 1, kleur groen. Doelen die gedeeltelijk zijn gerealiseerd hebben indicatie 2, kleur oranje. Doelen die niet zijn gerealiseerd hebben indicatie 3, kleur rood.

Nr.	Te bereiken maatschappelijk effect Te realiseren maatregelen	Indicator 1, 2 of 3
1	De samenleving actief betrekken bij de voorbereiding en uitvoering (burgerzelfwerkzaamheid) van beleid in het publiek domein.	
1.1	Vastgestelde participatienotitie	1
1.2	Binnen de programma's van fysiek en sociaal domein wordt specifiek aandacht aan participatie besteed.	1
2	Optimaliseren van de publieke dienstverlening en de mate van tevredenheid bij burgers en ondernemers in beeld brengen.	
2.1	Goed functionerend Klant Contact Centrum cf. servicenormen	1
2.2	Evaluatie ambtelijke samenwerking Oudewater-Woerden	1
3	Het borgen van gevoelens met betrekking tot actieve- en passieve veiligheid.	
3.1	Bespreking taakuitvoeringsovereenkomst VRU	1
3.2	Begroting VRU	1
3.3	Jaarrekening VRU	1
4		
5		
5.1	Renovatie brandweerkazerne voltooid	1

Ad 1.1: De raad heeft ingestemd met het voorstel om geen nieuwe participatienota op te stellen, maar om per onderwerp de participatievorm te bepalen.

Ad 1.2: Een goed voorbeeld is speeltuin Hekendorp.

Ad 2.1: Het streefcijfer tevredenheid en waardering voor de kwaliteit van de dienstverlening dient minimaal het rapportcijfer 8 te scoren bij het doorlopende balie-tevredenheidsonderzoek. Voor huwelijksvoltrekkingen streven we naar minimaal een 8.

Klanttevredenheid Oudewater:	
Verkregen Informatie:	8,00
Op afspraak werken:	6,27
Openingstijden:	6,69
Duidelijkheid mdw:	8,08
Vriendelijkheid mdw	8,44
Dienstverlening overall:	7.12

Huwelijken eerste half jaar 2016 tevredenheid 8,67.

Ad 5.1: De gerenoveerde brandweerkazerne is 19 november 2016 opgeleverd.

3. Financiën

Functie	Lasten	begroot primitief	begroot na wijziging	werkelijk	saldo
001	Bestuursorganen	474.923	783.623	1.251.520	-467.897
002	Bestuursondersteuning college van burgemeester en wethouders	4.522.277	4.554.399	4.541.158	13.241
003	Burgerzaken	335.325	335.325	343.875	-8.550
004	Baten en lasten secretarieleges burgerzaken	61.900	61.900	79.417	-17.517
006	Bestuursondersteuning raad en rekenkamer(functie)	80.172	97.672	121.954	-24.282
120	Brandweer en rampenbestrijding	587.527	587.527	582.499	5.028
140	Openbare orde en veiligheid	68.285	73.785	83.638	-9.853
Lasten Totaal		6.130.409	6.494.231	7.004.061	-509.830
Functie	Baten	begroot primitief	begroot na wijziging	werkelijk	saldo
001	Bestuursorganen	-7.050	-115.050	-113.270	-1.780
002	Bestuursondersteuning college van burgemeester en wethouders	-1.387.426	-1.366.526	-1.343.413	-23.113
004	Baten en lasten secretarieleges burgerzaken	-150.987	-150.987	-215.308	64.321
006	Bestuursondersteuning raad en rekenkamer(functie)	-250	-17.750	-11.743	-6.007
120	Brandweer en rampenbestrijding			-	-
140	Openbare orde en veiligheid	-9.000	-9.000	-7.254	-1.746
Baten - Totaal		-1.554.713	-1.659.313	-1.690.988	31.675
Saldo		4.575.696	4.834.918	5.313.073	-478.155

Toelichting:

- Bestuursorganen (€ 467.897 hogere lasten). Deze hogere lasten worden vooral veroorzaakt door toevoegingen aan de voorziening pensioenen wethouders en de in te stellen voorziening wachtgelden gewezen wethouders. Als we deze voorzieningen buiten beschouwing laten was er sprake van aanzienlijk lagere lasten dan was begroot.
- Bestuursondersteuning B&W (€ 13.241 lagere lasten). Dit betreft onder meer minder kosten voor inhuur extern personeel op het gebied van communicatie en voorlichting. De uitvoeringskosten van de DVO met de gemeente Woerden vallen ook onder deze post en komen overeen met het voor 2016 begrote bedrag van circa € 4,0 miljoen. Bij bepaling van het weerstandsvermogen is rekening gehouden met een gering risico aan frictiekosten.
- Secretarieleges burgerzaken (€ 17.516 hogere lasten en € 64.321 hogere baten). Er was vooral sprake van hogere legesinkomsten door een hogere afgifte van rijbewijzen en reisdocumenten dan begroot. Dit betekent ook dat de gemeente daarvan iets hogere leges heeft moeten afdragen richting RDW en het Rijk.
- Bestuursondersteuning raad en rekenkamerfunctie (€ 24.282 hogere lasten). Deze hogere lasten zijn voornamelijk veroorzaakt door de inhuurkosten van een externe raadsgriffier, die uiteraard deels zijn opgevangen door lagere salarislasten voor een vaste griffier. Ook is er meer besteed aan vorming en opleiding dan was geraamd.
- Bestuursondersteuning B&W (€ 23.113 lagere baten). Er was rekening gehouden met een grotere onttrekking aan de voorziening onderhoud gebouwen voor het stadhuis, wat nog niet behoefde te worden uitgevoerd. Een onttrekking aan de voorziening is een bate voor de rekening van baten en lasten en daarom is er sprake van lagere baten.

2. Fysiek beheer openbare ruimte en vervoer

Portefeuillehouder(s) : Burgemeester mr. drs. P. Verhoeve
Wethouder drs. L.W. Vermeij

Thema's : Wegen, straten, pleinen en verkeersmaatregelen, Openbare Verlichting, Waterwegen, Afwatering, Natuurbescherming, Plantsoenen, Recreatie en Toerisme, Openbare Speelruimten, Stadserf, Afvalverwijdering en -verwerking, Riolering, Lijkbezorging, Baten Afvalstoffenheffing, Baten Riolheffing en Begraafplaatsrechten.

1. Kern van het programma

Kern van dit programma (ontleend aan de strategische visie Oudewater is zijn toekomst Waard en deels op oude en nieuwe coalitieafspraken) is: het behouden van het prettige woon- en leefklimaat door een fysieke- en sociaal veilige woonomgeving te creëren die schoon, heel en veilig is door middel van het realiseren van gemeenschapszin waarvoor burgers en bedrijven ook hun verantwoordelijkheid nemen, het in stand houden van speelvoorzieningen, groen en openbare verlichting, het zorg dragen voor een kwalitatief wegen- en riool/water beheer, het primair in voorwaardenscheppende zin versterken van de historische kwaliteit van de binnenstad als drager van toerisme en recreatie met aandacht voor oudere personen en het zorg dragen voor de toegankelijkheid van openbare voorzieningen voor een ieder.

2. Rapportage programmadoelen

Hieronder staan de doelen van programma 1. Doelen die zijn behaald hebben indicatie 1, kleur groen. Doelen die gedeeltelijk zijn gerealiseerd hebben indicatie 2, kleur oranje. Doelen die niet zijn gerealiseerd hebben indicatie 3, kleur rood.

Nr.	Te bereiken maatschappelijk effect Te realiseren maatregelen	Indicator 1, 2 of 3
1	Het zorg dragen voor een wegenstructuur waarop verkeersdeelnemers zich naar behoren kunnen verplaatsen. Voor de hoofdwegen is de B-norm vastgesteld en de overige wegen de C-norm. Deze normen zijn ontleend aan de Kwaliteitscatalogus van het Centrum Regelgeving en Onderzoek Grondweg en Waterbouw (CROW).	
1.1	Opstellen wegenbeheerplan 2016-2020.	2
1.2	Opstellen uitvoeringsprogramma wegenbeheerplan 2016-2020.	2
1.3	Het onderhouden op het gestelde niveau; bijstelling na het vaststellen uitvoeringsprogramma 2016-2020.	1
2	Bescherming van de volksgezondheid en het waarborgen van de leefomgeving tegen overlast van afval en hemelwater middels inzameling en transport hiervan door middel van een adequaat rioelstelsel.	
2.1	Opstellen Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan 2017-2021.	2
2.2	Onderzoek mogelijkheden realiseren hemelwaterriool wijk Brede Dijk.	1
2.3	Ontwerp hemelwaterriool Binnenstad op basis van onderzoeksresultaten Haalbaarheidsstudie.	1
2.4	Reinigen en inspecteren Binnenstad-Noord	1
2.5	Renovatie minigemalen, Willeskop	2
2.6	Afkoppelen hemelwateraansluiting (HWA) Waardsedijk (start 2015-Q3)	1

Nr.	Te bereiken maatschappelijk effect Te realiseren maatregelen	Indicator 1, 2 of 3
3	Het op diepte hebben van oppervlaktewaterlichamen ten behoeve van de berging- en afvoer van hemelwater en een evenwichtig leefmilieu voor flora en fauna alsmede drinkwater voor het vee.	
3.1	Herijken baggerplan 2012-2021 voor de periode 2016-2025.	1
3.2	Opstellen uitvoeringsprogramma 2017-2021.	1
4	Het uitvoering geven aan het uitvoeringsprogramma civiel technische kunstwerken, waarbij de bereikbaarheid optimaal blijft gewaarborgd.	
4.1	Binnenstad: inspectie/planmatig onderhoud Marktbrug	1
4.2	Inspectie civiele kunstwerken conform uitvoeringsprogramma.	1
4.3	Onderzoek naar functionaliteit Romeijnbrug in het kader van de herinrichting binnenstad en deltaplan grote rivieren.	1
4.4	Project Hoenkoopsebrug a. Aanbesteding b. Start Reconstructie c. Afronding Reconstructie	2
4.5	Project Lange Linschoten a. Voorbereiding aanbesteding stabiliseren oevers Lange Linschoten b. Start werkzaamheden stabiliseren oevers Lange Linschoten.	2
6	Groen: regulier onderhoud bomen, parken en plantsoenen	
6.1	Regulier onderhoud bomen, gazons, parken en plantsoenen inclusief zelfwerkzaamheid en sponsoring samenleving.	2
7	Een betere scheiding van huishoudelijke restafvalstoffen	
7.1	In de grijze container minder: GFT (2015 - 22%), Papier/ Karton (2015 - 10%), Kunststof (2015 - 15%), Metalen (2015 - 4,4%), Hout (2015 - 2,4%), Steen/ Puin (2015 - 5,1%).	2
7.2	Opstellen beleidsplan voor realisatie eisen van het Rijk per 2020	1
7.3	5% minder restafval t.o.v. de huidige waarden en meer opbrengsten uit PMD	2
7.4	Goede voorlichting in de afvalkalender om de inwoners het afval beter laten scheiden	1
7.5	Treffen van voorzieningen waar PMD kan worden gebracht	1
7.6	Initiatieven ontplooiën voor een betere afvalscheiding	2
12	Participatie van burgers, ondernemers en hun vertegenwoordigers in zowel in de planvorming als in het onderhoud van de leefomgeving meenemen.	
12.1	Optimaliseren participatie in planvorming	1
12.2	Adoptie van gebied door bewoners	2
12.3	Onderzoeken haalbaarheid met financiële consequentie zelfwerkzaamheid burgers	1
12.4	Project derden a. Woonrijp maken Noort Syde met betrekking tot verkochte bouw kavels aan projectontwikkelaar. b. HDSR begeleiden met betrekking tot realisatie gemalen Waardsedijk en Noord-Lischoterzandweg. c. Begeleiding project Touwfabriek, Papenhoef en St. Janstraat. d. Nader onderzoek naar de mogelijkheid om een zwemvoorziening te realiseren op de Noort-Syde in verband met: grondgebruik, eigendom grond derden en eisen HDSR.	2

Ad 1.1: In verband met het overzetten van de data van het oude wegbeheersysteem van de gemeente Oudewater naar het nieuwe beheersysteem Obsurv, waren de benodigde data niet tijdig beschikbaar. Nieuwe planning is kwartaal 2/3 2017.

- Ad 1.2: Is het vervolg van maatregel 1.1. Nieuwe planning is kwartaal 2/3 2017.
- Ad 2.1: Uitgesteld tot kwartaal 3-2017.
- Ad 2.3: Op basis van vooronderzoek afkoppelmogelijkheden in 2015 is gekozen een ontwerp voor een hemelwateraansluitingriool de wijk Brede Dijk op te stellen. Deze maatregel vervalt daarmee.
- Ad 2.5: Deze maatregel is gedeeltelijk uitgevoerd. De eerste fase is uitgevoerd en opgeleverd. De werkzaamheden worden over meerdere jaren verspreid. Circa 50% van de geplande activiteiten voor 2016 is uitgevoerd. De tweede fase wordt voorbereid.
- Ad 2.6: Deze werkzaamheden lopen tot eind 2017.
- Ad 4.4: Aanbesteding wordt opgestart in het derde/vierde kwartaal 2017. Start reconstructie 1^e kwartaal 2018. Geplande afronding 2019.
- Ad 4.5: Overleg met meerdere betrokken partijen loopt. In verband met complexiteit is nog geen nadere planning vast te stellen. Het college heeft het forum Ruimte hierover geïnformeerd.
- Ad 6.1: Regulier onderhoud Papekop wordt uitgevoerd. In Hoenkoop is in het 4e kwartaal gestart met het vormgeven van zelfwerkzaamheden onderhoud openbare ruimte.
- Ad 7.1: Deze maatregel is niet geheel gerealiseerd. Door PMD in te zamelen is er betere scheiding.
- Ad 7.3: Er is meer restafval én meer PMD ingezameld, echter wordt nog niet aan de doelstelling voldaan.
- Ad 7.6: Deze maatregelen worden voorgelegd in een concept beleidsplan, maar ook de PMD scheiding is hier concreet te noemen.
- Ad 12.2: Om participatie in de openbare ruimte goed te kunnen uitzetten, is het van belang om een goede groen hoofdstructuur vast te stellen. Aanvragen zijn anders nergens aan te toetsen. Na het vaststellen van een hoofdgroenstructuur kan via een (social) mediacampagne worden gestart met het enthousiasmeren van inwoners.
- Ad 12.4: Projecten lopen nog.

3. Financiën

Functie	Lasten	begroot primitief	begroot na wijziging	werkelijk	saldo
210	Wegen, straten en pleinen en verkeersmaatregelen	1.612.908	1.699.716	1.706.296	-6.580
240	Waterkering, afwatering en landaanwinning	170.670	170.670	161.475	9.195
550	Natuurbescherming	7.110	181.766	182.688	-922
560	Openbaar groen en openluchtrecreatie	302.261	302.061	263.711	38.350
580	Overige recreatieve voorzieningen	13.354	13.354	12.512	843
721	Afvalverwijdering en -verwerking	738.548	738.548	691.396	47.152
722	Riolering	685.397	685.397	693.173	-7.776
724	Lijkbezorging	8.857	8.857	3.027	5.830
726	Baten rioolheffing	985.000	985.000	1.011.352	-26.352
Lasten Totaal		4.524.105	4.785.369	4.725.630	59.739
Functie	Baten	begroot primitief	begroot na wijziging	werkelijk	saldo
210	Wegen, straten en pleinen en verkeersmaatregelen	-587.983	-587.983	-807.195	219.212
240	Waterkering, afwatering en landaanwinning	-88.200	-88.200	-85.088	-3.112
550	Natuurbescherming	-	-158.956	-158.956	-
560	Openbaar groen en openluchtrecreatie	-7.570	-36.570	-31.780	-4.790
721	Afvalverwijdering en -verwerking	-61.911	-61.911	-65.279	3.368
722	Riolering	-685.397	-685.397	-693.173	7.776
724	Lijkbezorging	-9.685	-9.685	-9.159	-526
725	Baten reinigingsrechten en afvalstoffenheffing	-749.867	-749.867	-777.085	27.218
726	Baten rioolheffing	-985.000	-985.000	-1.011.352	26.352
732	Baten begraafplaatsrechten	-3.000	-3.000	-3.628	628
Baten - Totaal		-3.178.613	-3.366.569	-3.642.695	276.126
	Saldo	1.345.492	1.418.800	1.082.936	335.864

Toelichting:

Voor dit programma is het beleid niet gewijzigd.

Het verschil wordt voornamelijk veroorzaakt door:

- Wegen, straten en pleinen en verkeersmaatregelen (€ 219.212 hogere baten). De hogere baten worden veroorzaakt door de bijdrage uit de voorziening Onderhoud wegen.
- Openbaar groen en openluchtrecreatie (€ 38.350 lagere lasten). Door het verschuiven van maatregelen naar 2017 zijn er minder kosten gemaakt ad € 19.436. Bij bevordering toerisme en openluchtrecreatie zijn in totaal € 12.813 lagere kosten gemaakt, onder andere voor subsidie en uitbesteed werk. Verder is er voor € 6.421 minder besteed aan het vervangen van beplantingen.
- Afvalverwijdering en verwerking (€ 47.152 lagere lasten). Met name onderhoud ondergrondse containers vergde € 24.012 minder kosten. Ook het onderhoud aan het Stadserf heeft minder gekost dan geraamd, namelijk € 18.253.
- Baten rioolheffing (€ 26.352 hogere lasten). Deze heffing verloopt budgettair neutraal omdat ook de batenkant een hogere realisatie kende voor hetzelfde bedrag.
- Baten reinigingsrechten en afvalstoffenheffing (€ 27.218 hogere baten). De opbrengsten zijn gesplitst in één- en meerpersoonshuishoudens. De ramingen zijn hier niet op aangepast, maar per saldo is er meer ontvangen dan geraamd.
- Baten rioolheffing (€ 26.352 hogere baten). Deze meeropbrengsten zijn toegevoegd aan de voorziening riolering.

3. Sociaal domein

Portefeuillehouder(s) : Wethouder drs. J.I.M. Duindam
Wethouder drs. L.W. Vermeij

Thema's : Gemeenschappelijke baten en lasten onderwijs, Leerlingenvervoer, Volwasseneneducatie, Bijstandverlening en inkomensvoorzieningen en subsidies, Sociale Werkvoorziening, Gemeentelijk Armoede- en Schuldbeleid, Vreemdelingenbeleid, Re-integratie- en participatievoorzieningen Participatiewet, Maatwerkvoorzieningen Natura Materieel Wmo, Maatwerkvoorzieningen Natura Immaterieel Wmo, Opvang en beschermd Wonen Wmo, Eigen bijdragen Maatwerkvoorzieningen en Opvang Wmo, Algemene Voorzieningen Wmo en Jeugd, Eerstelijnsloket Wmo en Jeugd, PGB Wmo en Jeugd, Eigen Bijdragen Algemene Voorzieningen Wmo en Jeugd, Individuele Voorzieningen Natura Jeugd, Veiligheid, Jeugdreclassering en Opvang Jeugd, Ouderbijdragen Individuele Voorzieningen en Opvang Jeugd, Openbare Gezondheidszorg en Centra voor Jeugd en Gezin.

1. Kern van het programma

Kern van dit programma (deels gebaseerd op oude en nieuwe coalitieafspraken) is: het expliciet aandacht geven aan zorg, participatie en welzijn gelet op de overheveling van Rijks- en Provinciale verantwoordelijkheden naar de gemeente.

2. Rapportage programmadoelen

Hieronder staan de doelen van programma 3. Doelen die zijn behaald hebben code 1, kleur groen. Doelen die gedeeltelijk zijn gerealiseerd hebben code 2, kleur oranje. Doelen die niet zijn gerealiseerd code 3, kleur rood.

Nr.	Te bereiken maatschappelijk effect Te realiseren maatregelen	Indicator 1, 2 of 3
1	Daar waar mogelijk nemen personen de regie over hun bestaan weer zelf ter hand	
1.1	De integrale toegang heeft werkafspraken met huisartsen, de vrijgevestigden en het informele veld.	1
1.2	Bij de integrale toegang wordt geregistreerd op meerdere leefgebieden. In ieder geval werk en inkomen en waar mogelijk veiligheid.	1
1.3	Bij de integrale toegang wordt maximaal ingezet op informele, lokale oplossingen die in Oudewater aanwezig zijn en het optimaliseren van de regiefunctie Welzijn Oudewater.	1
1.4	Er is een werkwijze bij de integrale toegang in samenwerking met formele en informele partners voor het signaleren van multiproblematiek inclusief het domein veiligheid.	1
1.5	Met samenwerkingspartners, uitvoeringsorganisaties en informele organisaties worden afspraken gemaakt over privacy met duidelijke richtlijnen voor de werkvloer, waarmee een integrale aanpak mogelijk wordt	1

Nr.	Te bereiken maatschappelijk effect Te realiseren maatregelen	Indicator 1, 2 of 3
1.6	Bij terugkerende problemen binnen gezinnen op het gebied van openbare orde en veiligheid worden vaker oplossingen vanuit het aanbod van zorg en welzijn ingezet.	1
1.7	Vooruitlopend op de aanbesteding 2017 worden lokale nieuwe ondersteuningsconcepten ontwikkeld, met oog voor lokaal	1
2	De Oudewaterse beroepsbevolking (werkzoekenden binnen het sociale vangnet) heeft een reguliere betaalde baan.	
2.1	Bewaken uitvoering DVO 2016. Afspraken maken met Ferm Werk over DVO 2017. Advisering bestuurders AB en DB.	1
2.2	Opstellen visie 2017 participatie, werk en inkomen.	2
2.3	Bijdrage aan ontwikkeling nieuwe regionaal werkbedrijf; beleid ten aanzien van toegang tot garantiebanen en nieuw beschut werk, loonwaardebepaling en inzet van loonkostensubsidie.	1
2.4	Consolidatie regionale 'sluitende' aanpak 'kwetsbare jongeren'; vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (samen met RMC, RBL en Ferm Werk).	1
2.5	Versterkte samenwerking bedrijfsleven, onderwijs en overheid t.b.v. optimale aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt.	1
2.6	Strategisch beleid minima en inkomensondersteuning.	1

Ad 2.2: Een beleidsplan sociaal domein is na de coalitiewisseling opgesteld en door de Raad in het tweede kwartaal van 2017 vastgesteld.

3. Financiën

Functie	Lasten	begroot primitief	begroot na wijziging	w erkelijk	saldo
610	Bijstandsverlening en inkomensvoorzieningen en -subsidies	1.369.620	1.369.620	1.423.287	-53.667
611	Sociale w erkvoorziening	627.436	627.436	537.886	89.550
614	Gemeentelijk armoede- en schuldenbeleid	327.134	360.134	243.237	116.897
623	Re-integratie- en participatievoorzieningen Participatiew et	272.985	239.985	235.754	4.231
661	Maatw erkvoorzieningen Natura materieel Wmo	335.893	335.893	193.406	142.487
662	Maatw erkvoorzieningen Natura immaterieel Wmo	1.402.938	1.437.177	1.384.234	52.943
670	Algemene voorzieningen Wmo en Jeugd	733.584	757.477	669.476	88.001
671	Eerstelijnsloket Wmo en Jeugd	105.856	165.165	106.686	58.479
672	PGB Wmo en Jeugd	272.521	272.521	34.236	238.285
682	Individuele voorzieningen Natura Jeugd	775.877	775.877	956.419	-180.542
683	Veiligheid, jeugdreclassering en opvang Jeugd	334.062	334.062	342.944	-8.882
714	Openbare gezondheidszorg	127.271	127.271	124.723	2.548
715	Centra voor jeugd en gezin (jeugdgezondheidszorg)	181.726	181.726	186.413	-4.687
Lasten Totaal		6.866.903	6.984.344	6.438.701	545.643
Functie	Baten	begroot primitief	begroot na wijziging	w erkelijk	saldo
610	Bijstandsverlening en inkomensvoorzieningen en -subsidies	-1.124.547	-1.124.547	-1.181.668	57.121
611	Sociale w erkvoorziening			18.272	-18.272
623	Re-integratie- en participatievoorzieningen Participatiew et	-10.000	-10.000	-25.590	15.590
661	Maatw erkvoorzieningen Natura materieel Wmo	-14.014	-14.014	-18.270	4.256
667	Eigen bijdragen maatw erkvoorzieningen en opvang Wmo	-160.000	-160.000	-185.552	25.552
670	Algemene voorzieningen Wmo en Jeugd	-44.412	-104.412	-68.844	-35.568
671	Eerstelijnsloket Wmo en Jeugd	-	-24.309	-24.309	-
714	Openbare gezondheidszorg	-2.000	-2.000	-1.955	-45
Baten - Totaal		-1.354.973	-1.439.282	-1.487.916	48.634
Saldo		5.511.930	5.545.062	4.950.785	594.277

Toelichting:

Niet voorzien is dat er een behoorlijk bedrag is overgehouden op uitvoering van de Wmo en Jeugdhulp. Uiteindelijk gaat het om een open einde regeling. Daar waar het gaat om maatwerkvoorzieningen Wmo en algemene voorzieningen Wmo en Jeugd, er minder is uitgegeven dan geraamd. Vooral specialistische ondersteuning (€ 142.487 en € 52.943), met daarnaast nog de algemene voorzieningen Wmo en Jeugd (€ 238.285). Voor individuele voorzieningen Jeugd is wel € 180.542 meer uitgegeven dan geraamd. Verder is er minder uitgegeven aan armoede en schuldenbeleid (€ 116.897). Deze bedragen met elkaar resulteren in een voordeel van circa € 594.000, ook door hogere inkomsten eigen bijdrage.

Zorgpunt betreft de financieel-administratieve afhandeling en de mate waarin we hier 'in control' zijn. Door onduidelijkheden in de afrekening met zorgaanbieders zijn grote reserveringen voor onzekerheden opgenomen in deze jaarrekening. Het sociaal domein is nog onderdeel van aanvullende accountantscontrole op het moment van verschijnen van deze jaarstukken.

4. Cultuur, economie en milieu

Portefeuillehouder(s) : Burgemeester mr. drs. P. Verhoeve
Wethouder drs. L.W. Vermeij
Wethouder drs. J.I.M. Duindam

Thema's : Handel en ambacht, Baten marktgeden, Openbare bibliotheek, Kinderopvang en Milieubeheer.

1. Kern van het programma

Kern van dit programma (ontleend aan de strategische visie Oudewater is zijn toekomst Waard en deels op oude en nieuwe coalitieafspraken) is: het vergroten van de aantrekkelijkheid van het historisch stadscentrum als draagvlak voor het winkelbestand en culturele evenementen, het Stadhuis krijgt ook een museumfunctie, het bij voorkeur als passantenhaven en drager van toerisme ontwikkelen (budgettair neutraal) van de locatie Westerwal, het stimuleren en aantrekken van bedrijvigheid, het in samenspraak met het bedrijfsleven oppakken van de revitalisering en uitbreiding van het bedrijventerrein Tappersheul, het verbeteren van de parkeervoorzieningen in de binnenstad, het zijn van een meer duurzame gemeente in 2018 door: minder afval te produceren, groener en energievriendelijker te zijn en in gemeentelijke gebouwen duurzame energie en energiebesparing toe te passen en inwoners en bedrijfsleven uit te dagen om meer duurzaam te zijn.

2. Rapportage programmadoelen

Hieronder staan de doelen van programma 4. Doelen die zijn behaald hebben code 1, kleur groen. Doelen die gedeeltelijk zijn gerealiseerd hebben code 2, kleur oranje. Doelen die niet zijn gerealiseerd code 3, kleur rood.

Nr.	Te bereiken maatschappelijk effect Te realiseren maatregelen	Indicator 1, 2 of 3
1	Oudewater in cultureel en recreatief opzicht meer op de "kaart" zetten.	
1.1	In 2018 is het aantal bezoekers van Oudewater gestegen van 75.000 naar 100.000, het aantal overnachtingen toegenomen van 8.000 tot 12.000 en stijgt het aantal vaarpassanten van 6.000 naar 7.000.	2
2	De bibliotheek richt zich op jongeren beneden de 12 jaar en op informatieverstrekking aan diverse doelgroepen en komt in verlengde hiervan met een vraaggericht aanbod.	
2.1	Toe zien uitvoering bibliotheek nieuwe stijl onder afbouw van 25% subsidie. Resterende deel subsidie is ingezet voor bibliotheekwerk voor een kleinere doelgroep in een daarbij passende huisvesting en setting: kinderen, jongeren en kwetsbare volwassenen en laaggeletterden.	
	Sluiten Cultuurpact 2016 met de Provincie en hieraan projectmatig uitvoering geven. Sluiten Cultuurpact 2016 met de Provincie en hieraan projectmatig uitvoering geven.	
3	Versterking van de functie van de binnenstad door het Stadhuis ook een museumfunctie toe te kennen.	
4	Onderzoek uitvoeren naar de mogelijkheid van een museumfunctie in het Stadhuis.	1
4	Aantrekkelijker en veiliger maken van de binnenstad en het bedrijfsterrein Tappersheul.	
4.1	Begeleiden van de in 2015 ingestelde BIZ'en (bedrijfs-investeringszones) Tappersheul en Binnenstad; periodiek overleg met de verenigingen.	1

Nr.	Te bereiken maatschappelijk effect Te realiseren maatregelen	Indicator 1, 2 of 3
	Vorbereiding Ontwikkeling Tappersheul III Aandachtspunten hierbij zijn: a. Vaststellen uitgifte normen; b. Harde belangstellingsregistratie in relatie tot uitgifte normen; c. Exploitatieopzet rekening houdend met voornemen om een deel van de opbrengst van Tappersheul III (maximaal 2 miljoen euro) aan te wenden voor de revitalisering van de openbare ruimte (wegen, groen, parkeervoorzieningen) van Tappersheul I en II. Dit is schriftelijk aan de provincie kenbaar gemaakt vooruitlopend op het opnemen van Tappersheul III in de Provinciale Ruimtelijke Verordening.	2
6	Gemeente, bedrijven en inwoners nog meer milieubewust maken.	
6.1	Begeleiden milieuplatform; bijwonen overleggen	1

Ad 2.1: Op 9 februari 2017 heeft de raad besloten eenmalig € 25.000 beschikbaar te stellen aan de bibliotheek. De bibliotheekorganisatie levert in 2017 een integraal en financieel sluitend plan aan voor het model Leespunt 2.0.

Ad 4.1: BIZ Tappersheul is ingesteld en loopt goed. BIZ Binnenstad heeft te weinig draagvlak, dus initiatief wordt overgedragen aan bestaande ondernemersvereniging NOVO.

Ad 4.2.: Tappersheul 3 heeft vanaf oktober 2016 bestuurlijke prioriteit gekregen. Resultaten worden verwerkt in 2017.

3. Financiën

Functie	Lasten	begroot primitief	begroot na wijziging	werkelijk	saldo
310	Handel, ambacht en industrie	33.316	90.816	88.101	2.715
510	Openbaar bibliotheekwerk	193.569	193.569	181.199	12.370
541	Musea	29.352	29.352	23.059	6.293
650	Kinderdagopvang	38.108	38.108	12.236	25.872
723	Milieubeheer	383.824	445.824	354.326	91.498
Laste	Totaal	678.169	797.669	658.922	138.747
Kenmerk 3 waarde	Baten	begroot primitief	begroot na wijziging	werkelijk	saldo
310	Handel, ambacht en industrie	-3.500	-61.000	-55.080	-5.920
311	Baten marktgelden	-23.888	-23.888	-21.021	-2.867
510	Openbaar bibliotheekwerk	-56.699	-56.699	-56.699	-
541	Musea	-15.204	-15.204	-6.864	-8.340
723	Milieubeheer			-1.754	1.754
Baten - Totaal		-99.291	-156.791	-141.418	-15.373
	Saldo	578.878	640.878	517.504	123.374

Voor dit programma is het beleid niet gewijzigd.

- Openbaar bibliotheekwerk (€ 12.369 lagere lasten). De onderhoudskosten zijn lager uitgevallen dan geraamd.
- Kinderdagopvang (€ 25.871 lagere lasten). Het peuterspeelzaalwerk heeft minder gekost dan geraamd, in het bijzonder de kosten voor peuteropvang.
- Milieubeheer (€ 91.498 lagere lasten). De reguliere bijdrage voor deelname aan de RDU zijn lager uitgevallen dan geraamd.

5. Sport en onderwijs

Portefeuillehouder(s) : Burgemeester mr. drs. P. Verhoeve
Wethouder drs. J.I.M. Duindam
Wethouder drs. L.W. Vermeij

Thema : Basisonderwijs, exclusief huisvesting (Openbaar en Bijzonder), Basisonderwijshuisvesting (Openbaar en Bijzonder), Sport (accommodaties en bevordering sport), Zwembad en Sportcomplex Markveld.

1. Kern van het programma

Kern van dit programma (ontleend aan de strategische visie *Oudewater is zijn toekomst Waard* en deels op oude en nieuwe coalitieafspraken) is: het bevorderen van deelname aan voor- en vroegschoolse educatie, het in standhouden van sportaccommodaties, waaronder het huidige zwembad Statenland of het realiseren van een nieuw 12-maandenbad, het volgen en in onderlinge samenhang bezien van de ontwikkelingen rond sociaal-culturele voorzieningen en sportaccommodaties vanuit het oogpunt van structurele bezetting, kostendekkendheid en maatschappelijke/bedrijfseconomische trends. Het vorenstaande met als doel: het versterken van de sociale cohesie en het bevorderen van fysieke en algemeen vormende ontwikkelingsmogelijkheden.

2. Rapportage programmadoelen

Hieronder staan de doelen van programma 5. Doelen die zijn behaald hebben code 1, kleur groen. Doelen die gedeeltelijk zijn gerealiseerd hebben code 2, kleur oranje. Doelen die niet zijn gerealiseerd code 3, kleur rood.

Nr.	Te bereiken maatschappelijk effect Te realiseren maatregelen	Indicator 1, 2 of 3
1	Een zwemvoorziening realiseren	
1.1	Intentieovereenkomst realisatie zwemvoorziening.	2
1.2	Exploitatieovereenkomst en uitvoeringsovereenkomst nieuwe zwemvoorziening.	2
1.3	Voorstel met betrekking tot het open houden huidige bad Statenland2016.	1
2	Optimaliseren en integreren van speelvoorzieningen. Het hebben van adequate speelvoorzieningen.	
2.1	Communicatie traject Hekendorp	2
2.2	Noort Syde 1	1
2.3	Noort Syde 2 (in planning opnemen)	1
2.4	Het aansluitend meenemen van de groenvoorzieningen rondom de speelvoorzieningen.	1
3	De accommodaties in Oudewater zijn in staat om het culturele-, maatschappelijke- en sport leven te faciliteren tegen aanvaardbare kosten.	
3.1	Resultaat onderzoek aansluiting bij het Routebureau van de provincie.	1
3.2	Vaststellen accommodatiebeleid en uitvoeringsnota accommodatiebeleid (in het bijzonder De Klepper en het Cultuurhuis): - Kostendekkende exploitatie - Transparant verhuursysteem/ontvlechten subsidies - Optimalisatie gebruik, afstemmen aanbod, accommodaties op maatschappelijke behoefte.	2

Nr.	Te bereiken maatschappelijk effect Te realiseren maatregelen	Indicator 1, 2 of 3
5	Kinderen die instromen in het basisonderwijs hebben voldoende vaardigheden.	
5.1	Vaststellen beleid voor- en vroegschoolse Educatie (VE).	2

Ad 1.1: De raad heeft een motie over de concept-intentievereenkomst aangenomen, op grond waarvan het college deze met ingang van 1 januari 2018 heeft opgezegd.

Ad 1.3.: Afspraken met SBZO voor 2016 en 2017 zijn gemaakt.

Ad 2.1: Houdt verband met punt 1.1. Alle werkzaamheden zijn gestaakt

Ad 3.2: De besluitvorming is doorgeschoven naar het 2^e kwartaal 2017.

Ad 5.1: Er is geen apart beleid opgesteld. Er is veel aandacht gegaan naar de opvang van kinderen van statushouders.

3. Financiën

Functie	Lasten	begroot primitief	begroot na wijziging	werkelijk	saldo
420	Basisonderw ijs, exclusief onderw ijs huisvesting (Openbaar en	58.425	58.425	48.529	9.896
421	Basisonderw ijs, onderw ijs huisvesting (Openbaar en Bijzonder)	641.727	672.727	650.534	22.193
480	Gemeenschappelijke baten en lasten van het onderw ijs	295.410	299.788	335.690	-35.902
482	Volwasseneneducatie	22.325	22.325		22.325
530	Sport	251.044	318.144	321.091	-2.947
531	Groene sportvelden en terreinen	132.386	132.386	133.403	-1.017
Laste	Totaal	1.401.317	1.503.795	1.489.247	14.548
Kenmerk 3 waard	Baten	begroot primitief	begroot na wijziging	werkelijk	saldo
480	Gemeenschappelijke baten en lasten van het onderw ijs	-38.910	-43.288	-46.949	3.661
482	Volwasseneneducatie	-22.325	-22.325		-22.325
530	Sport	-40.500	-40.500	-41.403	903
Baten -	Totaal	-101.735	-106.113	-88.353	-17.760
	Saldo	1.299.582	1.397.682	1.400.894	-3.212

Voor dit programma is het beleid niet gewijzigd.

Het verschil wordt veroorzaakt door:

- Basisonderwijs, exclusief onderwijshuisvesting (€ 9.896 lagere lasten). Door lagere kosten gymnastiekonderwijs en overige kosten. Het geraamde bedrag is daarmee niet volledig uitgeput.
- Basisonderwijs, onderwijshuisvesting (€ 22.193 lagere lasten). De kosten voor belastingen en verzekeringen schoolgebouwen zijn € 8.307 hoger uitgevallen dan geraamd. Schoolbesturen hebben kennelijk nog over 2015 declaraties ingediend. Daarnaast is het budget voor overige kosten niet volledig aangewend, met een voordeel van € 5.263. De kapitaallasten voor onderwijshuisvesting zijn bijna € 26.000 lager uitgevallen.
- Gemeenschappelijke baten en lasten van het onderwijs (€ 35.902 hogere lasten) De werkelijke kosten voor leerlingenvoer zijn € 31.000 hoger dan geraamd.
- Volwasseneneducatie (€ 0,00). Het budget volwasseneneducatie is niet aangesproken. Dit verloopt budgettair neutraal.

6. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen

Portefeuillehouder(s) : Wethouder drs. L.W. Vermeij
Wethouder drs. J.I.M. Duindam

Thema's : Ruimtelijke Ordening, Woningbouw, Stads- en dorpsvernieuwing, Eigendommen (niet voor publieke dienst), Bouwzaken (inclusief Wabo), Omgevingsvergunningen, Grondexploitatie (inclusief scholenplan AR) en Grondexploitatie complex 12 De Noort Syde II.

1. Kern van het programma

Kern van dit programma (ontleend aan de strategische visie Oudewater is zijn toekomst Waard en deels op oude en nieuwe coalitieafspraken) is: het behoud van het prettige woon- en leefklimaat, het versterken van gemeenschapszin, het behoud van het open, groene landschap op een zodanige manier dat er ruimte is voor zowel agrarische bedrijvigheid als extensieve recreatie, het voeren van regie bij ruimtelijke projecten, het ontwikkelen van een woonvisie waarbij rekening wordt gehouden met de transitie in het sociaal domein/andere ontwikkelingen, het aspect van duurzaamheid in de brede context en daar waar mogelijk het uitplaatsen van niet-passende bedrijvigheid in het buitengebied.

2. Rapportage programmadoelen

Hieronder staan de doelen van programma 6. Doelen die zijn behaald hebben code 1, kleur groen. Doelen die gedeeltelijk zijn gerealiseerd hebben code 2, kleur oranje. Doelen die niet zijn gerealiseerd code 3, kleur rood.

Nr.	Te bereiken maatschappelijk effect Te realiseren maatregelen	Indicator 1, 2 of 3
1	Zekerheid geven aan: inwoners, ontwikkelaars en gebruikers met betrekking tot nieuw- en verbouwplannen en overige grond gebruiksmogelijkheden. Dit op basis van adequate bestemmingsplannen.	
1.1	Vervolg procedure bestemmingsplan Papenhoef met betrekking tot verkeersafwikkeling Arminiusplein.	2
1.2	Inloopavond over bestemmingsplan Hekendorp Vaststelling Bestemmingsplan Hekendorp.	2
1.3	Vaststellen van nota van uitgangspunten in samenspraak met het forum ruimte, stake-holders/ samenleving ten behoeve van het Omgevingsplan Binnenstad.	2
1.4	Vaststelling bestemmingsplan Kern Oudewater (bebouwde kom minus de binnenstad/Tappersheul). Gelet op het karakter van dit plan wordt een gecombineerde inspraak bijeenkomst belegd voor raadsleden en	2
1.5	Vaststellen van nota van uitgangspunten in samenspraak met het forum ruimte, stake-holders/ samenleving ten behoeve van het bestemmingsplan Landelijk Gebied Hekendorp en Papekop.	2
1.6	Archeologiebeleid verankeren in de gebieden waarvoor geen nieuwe bestemmingsplannen worden vastgesteld.	2
1.7	Vaststellen structuurvisie Westerwal/Havenkwartier.	3
1.8	Vaststellen structuurvisie en Bestemmingsplan St. Janstraat/Hoek Wijngaardstraat.	2
1.9	Planontwikkeling zwemvoorziening Statenland en Noort-Syde	2
1.10	Visie ontwikkeling Binnenstad.	2

Nr.	Te bereiken maatschappelijk effect Te realiseren maatregelen	Indicator 1, 2 of 3
2	Inzichtelijk maken van de kwalitatieve- en kwantitatieve woonruimte behoefte.	
2.1	Project Noort-Syde II: Realiseren van woningbouw door de woningbouwvereniging of een marktpartij op het perceel grond omsloten door de straten: Sisal, Manilla, Kardeel en Kabelslag.	2
2.2	Vaststellen Woonvisie.	1
2.3	Prestatieovereenkomst met de Woningbouwvereniging.	2
3	Toezien op de naleving van wet en regelgeving van andere overheden en van gemeentewege vastgesteld beleid met betrekking in het fysiek domein.	
3.1	Handhaving openbare ruimte (inzet Boa's) - biketeam en SUS-team. Handhavingpunten: • Parkeerexcessen (o.a. blauw zone) • Overlast feiten (o.a. wildplassen) • Controle drank en horeca.	1
3.2	Handhaving in het kader van de Wabo en APV en Drank&Horeca wordt opgenomen in het Integrale HandhavingUitvoeringsProgramma. Prioritering vindt jaarlijks plaats conform dit programma, waarbij de uitvoering van het toezicht op de Drank&Horeca volledig wordt opgepakt door inhuur via handhavingssupport.	1

- Ad 1.1: Wordt in 2017 opgepakt door de ontwikkelaar.
- Ad 1.2: Vaststelling van het bestemmingsplan vindt plaats 15 juni 2017.
- Ad 1.3: Vaststelling wordt 2^e of 3^e kwartaal 2017.
- Ad 1.4: Voorontwerp is gereed in het 2^e kwartaal 2017.
- Ad 1.5: Ontwerpbestemmingsplan is gereed in het 2^e kwartaal 2017.
- Ad 1.6: Parapluplan
- Ad 1.7: Er is een eerste vorm van overeenstemming met de machinefabriek. Er is een nieuwe ontwikkelaar.
- Ad 1.8: Beeldkwaliteitsplan komt op 15-6-2017 in de raad.
- Ad 1.9: Zie programma 5, 5.1.
- Ad 1.10: Wordt 2^e of 3^e kwartaal 2017.
- Ad 2.1: Kwartaal 2, 2017 grondverkoop aan WBVO, planontwikkeling, voorbereiding bouw
- Ad 2.3: Wordt kwartaal 2/3 2017.
- Ad 3.2: Handhaving heeft momenteel nog onvoldoende aandacht. Actie wordt ingezet om de handhaving te verstevigen.

3. Financiën

Functie	Lasten	begroot primitief	begroot na wijziging	w erkelijk	saldo
810	Ruimtelijke ordening	34.000	60.500	45.942	14.558
821	Stads- en dorpsvernieuw ing	26.268	63.447	63.613	-166
822	Overige volkshuisvesting	622.056	697.056	687.910	9.146
830	Bouw grondexploitatie	721.409	504.563	272.811	231.752
Lasten Totaal		1.403.733	1.325.566	1.070.276	255.290
Kenmerk 3 waarde	Baten	begroot primitief	begroot na wijziging	w erkelijk	saldo
810	Ruimtelijke ordening	-	23.600	11.200	12.400
821	Stads- en dorpsvernieuw ing	-170	-31.976	-31.806	-170
822	Overige volkshuisvesting	-27.273	-132.273	-125.481	-6.792
823	Bouw vergunningen (Omgevingsvergunningen)	-268.975	-268.975	-192.716	-76.259
830	Bouw grondexploitatie	-2.385.113	-504.563	-272.811	-231.752
Baten - Totaal		-2.681.531	-914.187	-611.614	-302.573
Saldo		-1.277.798	411.379	458.661	-47.282

Voor dit programma is het beleid niet gewijzigd.

Het verschil wordt voornamelijk veroorzaakt door:

- Ruimtelijke ordening (€ 14.557 lagere lasten). De lagere lasten worden voornamelijk veroorzaakt door het verschuiven van maatregelen naar 2017.
- Bouwgrondexploitatie (€ 231.751 lagere lasten en lagere baten) De bouwgrondexploitatie, complex De Noort Syde II kent zowel op de lasten als baten kant dezelfde afwijking. Dit is nog steeds het gevolg van de crisis waardoor een stagnering in de verkopen is ontstaan. Het gevolg is ook dat er minder kosten bouwrijp maken zijn gemaakt (€ 178.000) en minder ontwikkelingskosten (€ 44.000).
- Bouwvergunningen (omgevingsvergunningen) (€ 76.258 lagere baten). Mede als gevolg van voorgaande ontwikkelingen is er een minder opbrengst ontstaan.

7. Algemene inkomsten

Portefeuillehouder(s) : Wethouder drs. J.I.M. Duindam

Thema's : Geldleningen en uitzettingen korter dan 1 jaar, Beleggingen, Geldleningen en uitzettingen langer of gelijk aan 1 jaar, Uitkering Gemeentefonds, Algemene baten en lasten, Uitkering Gemeentefonds Sociaal Domein, Wet Uitvoering Onroerende Zaken, Baten Onroerende Zaakbelasting Gebruikers, Baten Onroerende Zaakbelasting Eigenaren, Baten Toeristenbelasting, Baten Hondenbelasting, Baten en Lasten Heffing en Invordering Gemeentelijke Belastingen, Saldi Productiemiddelen en Productiecentra, Saldo Rekening van Baten en Lasten, Mutaties Reserves Hoofd functie 0 t/m 9, Mutatie Reserve in verband met deelfonds Sociaal Domein, Resultaat van de Rekening van Baten en Lasten.

1. Kern van het programma

Kern van dit programma (ontleend aan de strategische visie *Oudewater is zijn toekomst Waard* en deels op oude en nieuwe coalitieafspraken) is: het uitgangspunt dat de programmabegroting voor het komende dienstjaar en het meerjarenperspectief voor de daarop volgende drie jaren duurzaam in financieel evenwicht moet zijn, het duurzaam financieel begrotingsevenwicht wordt bereikt door: het maken van scherpe keuzes in de vorm van beleidsombuigingen en/of verhoging van gemeentelijke (belasting)baten, cofinanciering met publieke en/of private partners en het genereren van subsidies. Dit alles in de wetenschap dat de financiële gevolgen van de transities in het sociaal domein nog niet zijn uitgekristalliseerd en de ambities, zoals verwoord in het coalitieakkoord, nog niet volledig kunnen worden doorgerekend en wettelijke taken naar behoren moeten worden uitgevoerd, is de boodschap aan de Oudewaterse samenleving: "Zonder Geld Geen Wensen".

2. Rapportage programmadoelen

Hieronder staan de doelen van programma 7. Doelen die zijn behaald hebben code 1, kleur groen. Doelen die gedeeltelijk zijn gerealiseerd hebben code 2, kleur oranje. Doelen die niet zijn gerealiseerd code 3, kleur rood.

Nr.	Te bereiken maatschappelijk effect Te realiseren maatregelen	Indicator 1, 2 of 3
	Algemene inkomsten	
1	Een gemeente zijn die zijn huishoudboekje duurzaam financieel op orde heeft. Een structureel sluitende begroting en meerjarenraming.	
1.1	Sluitende begroting 2017 en meerjarenraming 2017 – 2019	1
1.2	Repressief toezicht van de toezichhouder de provincie Utrecht	
1.3	Goedkeurende accountantsverklaringen (getrouwheid en rechtmatigheid) bij	1
1.4	Goedkeurende SISA-verklaringen	1
1.5	Goedkeurende IV-3 verklaringen (CBS)	1
1.6	Strakke naleving van financiële richtlijnen zoals treasury en budgetbeheer	
1.7	Financiële meevallers gaan rechtstreeks naar de Algemene Reserve	
1.8	Financieel monitoren, verder inrichten en uitkristalliseren van het Sociaal Deelfonds	1
1.9	Financieel monitoren van de samenwerking met Woerden	1
1.10	Financieel en inhoudelijk monitoren van de besloten beleidsombuigingen	

Nr.	Te bereiken maatschappelijk effect Te realiseren maatregelen	Indicator 1, 2 of 3
2	Zorgen voor een lastendruk voor de inwoners en bedrijven die recht doet aan de keuzes en uitgangspunten die door de gemeente zijn gemaakt en het voorzieningen niveau dat er is.	
	Geen nader resultaat benoemd	1
3	Een verhoging van de OZB is pas aan de orde wanneer andere vormen van dekking niet gevonden worden of er een aanwijsbare relatie is tussen de uitgaven van een voorziening.	
	Geen nader resultaat benoemd	
	Algemene inkomsten	

3. Financiën

Funcitie	Lasten	begroot primitief	begroot na wijziging	w erkelijk	saldo
911	Geldleningen en uitzettingen korter dan 1 jaar	2.500	2.500	-70	2.570
913	Overige financiële middelen	23.740	23.740	23.740	-0
914	Geldleningen en uitzettingen langer of gelijk aan 1 jaar	172.675	172.675	640.979	-468.304
922	Algemene baten en lasten	67.738	-8.739	-193.013	184.274
930	Uitvoering Wet WOZ	50.000	50.000	18.150	31.850
940	Baten en lasten heffing en invordering gemeentelijke belastingen	24.500	24.500	18.629	5.871
970	Saldo van de rekening van baten en lasten	-	101.512	101.512	-
990	Resultaat van de rekening van baten en lasten	-	-	-	-
Lasten Totaal		341.153	366.188	609.926	-243.738
Funcitie	Baten	begroot primitief	begroot na wijziging	w erkelijk	saldo
911	Geldleningen en uitzettingen korter dan 1 jaar	-	-8.500	-8.727	227
913	Overige financiële middelen	-45.054	-63.396	-63.396	0
914	Geldleningen en uitzettingen langer of gelijk aan 1 jaar	-687.969	-687.969	-672.522	-15.447
921	Uitkering gemeentefonds	-8.224.647	-8.399.500	-8.463.802	64.302
923	Integratie-uitkering Sociaal Domein	-3.076.800	-3.108.639	-3.109.113	474
931	Baten onroerende-zaakbelasting gebruikers	-252.000	-252.000	-255.716	3.716
932	Baten onroerende-zaakbelasting eigenaren	-1.721.000	-1.721.000	-1.749.155	28.155
936	Baten toeristenbelasting	-11.000	-11.000	-11.462	462
937	Baten hondenbelasting	-42.000	-42.000	-44.734	2.734
939	Baten precariobelasting	-10.377	-10.377	-9.719	-658
940	Baten en lasten heffing en invordering gemeentelijke belastingen	-5.600	-5.600	-9.202	3.602
Baten Totaal		-14.076.447	-14.309.981	-14.397.547	87.566
	Saldo	-13.735.294	-13.943.793	-13.787.622	-156.171

Toelichting:

Voor dit programma is het beleid niet gewijzigd.

Het verschil wordt voornamelijk veroorzaakt door:

- Geldleningen en uitzettingen langer of gelijk aan 1 jaar (€ 468.304 hogere lasten). Door het vormen van een voorziening voor de renteloze leningen is een bedrag van € 469.342 opgenomen. Dit beïnvloedt het rekening resultaat negatief en verklaart de hogere lasten.
- Geldleningen en uitzettingen langer of gelijk aan 1 jaar (€ 15.447 lagere baten). De bespaarde rente over reserves en voorzieningen is lager dan geraamd, door mutaties in met name de onttrekkingen aan reserves.
- Algemene baten en lasten (€ 184.274 lagere lasten). Door het afboeken van stelposten en vorderingen zijn de kosten nog lager dan geraamd na wijziging.
- Uitvoering wet WOZ (€ 31.850 lagere lasten).
- Uitkering gemeentefonds (€ 64.302 hogere baten). De meer inkomsten algemene uitkering worden veroorzaakt door afrekeningen voorgaande jaren en een kleine bijstelling naar aanleiding van de decembercirculaire.
- Baten onroerende zaakbelasting (€ 28.155 hogere baten). De opbrengsten voor de OZB zijn hoger uitgevallen dan geraamd door areaaluitbreiding.

Paragrafen

Paragraaf 1: Lokale heffingen

1. Wat is het doel van deze paragraaf?

Het totale pakket van gemeentelijke belastingen, heffingen en rechten bestaat uit een 10-tal verschillende belastingen, heffingen en rechten, welke gelegitimeerd worden door een, door de gemeenteraad vastgestelde belastingverordening.

Voor de hoogte van tarieven en leges golden de volgende uitgangspunten:

- Voortzetten van gemaakte keuzes vanuit het verleden. Voorbehoud is de voorwaarde dat deze keuzes voldoende aansluiten bij de huidige situatie;
- Streven naar (meer) kostendekkendheid van tarieven en leges;
- De overige tarieven en leges mogen niet meer stijgen dan de aanpassing voor de inflatiecorrectie. Uitgangspunt hierbij is dat voor 2016 uitgegaan is van een inflatiepercentage van 1,5%.

Het beleid inzake de lokale lasten is opgenomen in:

- de diverse belastingverordeningen;
- de bestuursrapportage;
- de doorberekening van kosten en tarieven van derden;
- het verbreed Gemeentelijk Riolerings Plan;
- de wettelijke regels van de rijksoverheid;
- de programmabegroting en de productenraming;

2. Wettelijk kader en gemeentelijk kader

Ten aanzien van de heffingen onderscheidt de wet drie soorten:

- Belastingen: gedwongen betalingen aan de overheid waar geen rechtstreekse contraprestatie van de overheid tegenover staat. Ze kunnen aan een brede of specifieke doelgroep in rekening worden gebracht.
- Bestemmingsheffingen: deze dienen ter bestrijding van specifieke kosten. Voorbeelden hiervan zijn de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Deze heffingen mogen niet meer dan kostendekkend zijn.
- Rechten: een betaling waar een directe aanwijsbare contraprestatie van de overheid tegenover staat. Deze contraprestatie kan bestaan uit een product of een dienst. Onderscheid kan worden gemaakt in onder meer gebruiksrechten (bijvoorbeeld marktgelden) en genotsrechten (bijvoorbeeld leges). De hoogte van sommige rechten zijn landelijk bepaald. Verder geldt dat deze maximaal kostendekkend mogen zijn.

3. Totaalbeeld en toelichting

Indien een belastingschuldige geen of over te weinig financiële middelen beschikt om de belastingaanslag te voldoen, kan onder bepaalde voorwaarden kwijtschelding worden verleend. Kwijtschelding wordt verleend voor de onroerende zaakbelastingen, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Voor de overige belastingen en heffingen wordt geen kwijtschelding verleend. Dit is opgenomen in de desbetreffende belastingverordening.

Belastingen en heffingen		werkelijk 2016	begroot 2016	werkelijk 2015	+
<i>A. Belastingen</i>					
	1 OZB	€ 2.004.871	€ 1.973.000	€ 1.974.299	1,50%
	2 Hondenbelasting	€ 44.734	€ 42.000	€ 42.346	1,50%
	3 Precariobelasting	€ 9.719	€ 10.000	€ 9.373	1,50%
	4 Toeristenbelasting	€ 11.462	€ 11.000	€ 12.475	0%
<i>Subtotaal A: Belastingen</i>		€ 2.070.786	€ 2.036.000	€ 2.038.493	
<i>B. Bestemmingsheffingen</i>					
	1 Afvalstoffenheffing	€ 777.085	€ 800.917	€ 762.301	0%
	2 Rioolheffing	€ 1.011.352	€ 985.000	€ 949.095	4,80%
<i>Subtotaal B: Bestemmingsheffingen</i>		€ 1.788.437	€ 1.785.917	€ 1.711.396	

C. Rechten								
	1 Leges	€	192.176	€	151.000	€	183.979	1,50%
	2 Begrafenisrechten	€	3.628	€	3.000	€	6.032	1,50%
	3 Marktgeden	€	21.021	€	27.000	€	22.753	5%
	4 Bruggelden	€	16.648	€	26.500	€	24.452	-55%
	5 Omgevingsvergunningen	€	192.716	€	269.000	€	272.897	1,50%
<i>Subtotaal C: Rechten</i>		€	426.189	€	476.500	€	510.113	
Totaal		€	4.285.412	€	4.298.417	€	4.260.002	

Lokale lastendruk

De lokale lastendruk geeft voor de belangrijkste tarieven weer wat een inwoner van de gemeente betaalt en hoe deze zich de afgelopen jaren hebben ontwikkeld (fictief huishouden). De bedragen zijn gebaseerd op een gezin met een hond, in een woning met een gemiddelde waarde voor belastingjaar 2016 en 2015 van € 250.000 en rioolheffing.

	werkelijk 2016	begroot 2016	werkelijk 2015
1 OZB	€ 297	€ 297	€ 293
2 Rioolheffing	€ 201	€ 201	€ 192
3 Afvalstoffenheffing (meerpers)	€ 231	€ 231	€ 231
4 Hondbelasting	€ 66	€ 66	€ 65
Totaal	€ 795	€ 795	€ 781

A: Belastingen

Ad 1: OZB

Onder de naam "onroerendezaakbelastingen" wordt ter zake van binnen de gemeente gelegen onroerende zaken belasting geheven, namelijk een eigenarenbelasting van degene die bij het begin van het kalenderjaar van een onroerende zaak het genot heeft op grond van eigendom, bezit of beperkt recht. Tevens wordt er een gebruikersbelasting geheven van niet-woningen. De belasting wordt met ingang van 2009 via een percentage van de getaxeerde waarde geheven.

Voor 2016 zijn de tarieven verhoogd met 1,5 %. Hierbij geldt het uitgangspunt dat de getaxeerde waarden gelijk zijn aan die van 2015. De opbrengst voor 2016 is € 2.004.871.

Op basis van de wet Waardering Onroerende Zaken (WOZ) wordt van elke individuele onroerende zaak de waarde vastgesteld. De waardegegevens worden gebruikt door de gemeente voor de onroerende zaakbelastingen, de Bghu voor de watersysteemheffing en de Rijksbelastingdienst voor de inkomstenbelasting.

Sinds 2008 vindt er jaarlijks een hertaxatie plaats. Ook in 2016 heeft er weer een nieuwe herwaarderingsronde plaats gevonden. Begin 2016 zijn de nieuwe waardebeschikkingen verstuurd met als peildatum 1 januari 2015. Deze waarden gelden dan voor het jaar 2016.

Ad 2: Hondenbelasting

De belasting wordt gegeven van de houder van één of meer honden. Het gezinshoofd wordt aangemerkt als de belastingplichtige. Het tarief bedraagt € 66 voor elke hond. Het is mogelijk om voor bepaalde categorieën vrijstelling te krijgen voor de hondenbelasting. Jaarlijks vindt er een controle hondenbelasting plaats. De opbrengst voor 2016 bedraagt: € 44.734.

Ad 3: Precariobelasting

De belasting wordt geheven voor het hebben van voorwerpen onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond. De belasting wordt geheven naar het aantal eenheden, bepaald en berekend aan de hand van de bij de belastingverordening behorende tarieventabel.

De precariobelasting voor de terrasvergunningen bedragen € 9.719.

Ad 4: Toeristenbelasting

De toeristenbelasting is met ingang van 2013 ingevoerd. De belasting wordt geheven voor het houden van verblijf, met overnachten, binnen de gemeente in hotels, pensions, vakantieonderkomens, mobiele kampeeronderkomens, niet-beroepsmatig verhuurde ruimten en op vaste standplaatsen tegen vergoeding, door personen die niet als ingezetenen in de gemeentelijke basisregistratie persoonsgegevens van de gemeente zijn opgenomen. De opbrengst voor 2016 bedraagt € 11.462.

B: Bestemmingsheffingen

Ad 1: Afvalstoffenheffing

De afvalstoffenheffing wordt geheven van de feitelijke gebruiker van een perceel waarvoor de gemeente op grond van artikel 10.11 van de Wet milieubeheer de verplichting tot het inzamelen van huishoudelijke afvalstoffen heeft.

De totale kosten voor het ophalen en verwerken van huisvuil bedragen voor 2016 € 704.022. Dit is inclusief het bedrag voor de verleende kwijtschelding en straatvegen. De opbrengst voor grof vuil bedraagt € 11.420, opbrengst bijdragen van derden € 53.858 en opbrengst afvalstoffenheffing € 777.085. De dekkingsgraad in 2016 is 110% (in 2015 105%).

Er zijn drie tarieven voor respectievelijk een eenpersoonshuishouden, een tweepersoonshuishouden en een huishouden van drie of meer personen. De tarieven zijn in 2012 met 15% verlaagd als gevolg van een nieuwe inzamelaar van het huishoudelijk afval. Voor 2013 zijn de tarieven verhoogd met 1,56%. Zowel voor 2014, 2015 als 2016 zijn de tarieven niet verhoogd.

		werkelijk 2016	begroot 2016	werkelijk 2015
1 Lasten	€	605	€ 698	€ 623
2 BTW lasten te verhalen op BTW comp.fonds	€	99	€ 103	€ 102
3 Totale lasten	€	704	€ 801	€ 725
4 Baten	€	777	€ 801	€ 762
5 Kostendekkendheidsgraad		110%	100%	105%

Ad 2: Rioolheffing

Onder de naam rioolheffing wordt een recht geheven van de eigenaar van een perceel dat direct of indirect is aangesloten op de gemeentelijke riolering.

Er zijn de volgende tarieven:

- een bedrag per woning;
- een bedrijfspand met een bebouwde oppervlakte van 50 m² tot 200 m²;
- een bedrijfspand met een bebouwde oppervlakte van 200m² tot 1.000 m²;
- een bedrijfspand met een bebouwde oppervlakte van 1.000 m² tot 2.000 m²;
- een bedrijfspand met een bebouwde oppervlakte die groter is dan 2.000 m²;
- een bedrag per kamer voor de beide verzorgingstehuizen, Futura Woonzorg en Abrona Beschermd Wonen.

Voor het jaar 2016 zijn de tarieven met 4,8% verhoogd. Dit percentage is gebaseerd op het op 24 mei 2012 vastgestelde GRP 2012-2016. De opbrengst voor 2016 bedraagt € 1.011.352 voor bedrijven en woningen. De opbrengst van de rioolheffing wordt gestort in de voorziening onderhoud rioleringen. Aan deze voorziening worden de kosten voor het onderhoud van de riolering onttrokken.

		werkelijk 2016	begroot 2016	werkelijk 2015
1 Lasten	€	693	€ 683	€ 633
2 BTW lasten te verhalen op BTW comp.fonds	€	102	€ 143	€ 93
3 Totale lasten	€	795	€ 826	€ 726
4 Baten	€	1.011	€ 985	€ 949
5 Kostendekkendheidsgraad		127%	119%	131%
6 Saldo (+ = mutatie reserve; - = onttrekking)	€	216	€ 159	€ 223

C: Rechten

Ad 1: Leges

Onder de naam 'leges' worden een aantal verschillende rechten geheven ter zake van het genot van door of vanwege het gemeentebestuur verstrekte diensten.

In de verantwoording worden op diverse budgetnummers de ontvangsten administratief verwerkt.

In 2016 zijn de tarieven voor de leges verhoogd met 1,5 %.

	werkelijk 2016	begroot 2016	werkelijk 2015
<i>Lasten</i>			
Persoonsdocumentaties	€ 334	€ 335	€ 335
Secretarieleges	€ 79	€ 62	€ 70
<i>Totaal lasten</i>	€ 413	€ 397	€ 405
<i>Baten</i>	€ 192	€ 151	€ 184
Saldo	€ 221-	€ 246-	€ 221-
Kostendeckendheidsgraad	46%	38%	45%

Ad 2: Begrafenisrechten

Op basis van deze verordening worden rechten geheven voor het gebruik van de begraafplaats en voor het door of vanwege de gemeente verlenen van diensten in verband met de begraafplaats.

De begraafplaats is gelegen aan de Hekendorpse Buurt 115 te Hekendorp. Er zijn 150 graven, een columbarium en een urnenmuur. De begraafplaats is in principe alleen bestemd voor (voormalige) inwoners van Hekendorp.

De opbrengst begrafenisrechten voor 2016 bedraagt € 3.628.

	werkelijk 2016	begroot 2016	werkelijk 2015
Lasten	€ 3	€ 1	€ 5
Baten	€ 12	€ 3	€ 15
Saldo	€ 9	€ 2	€ 10
Kostendeckendheidsgraad	400%	300%	300%

Ad 3: Marktgeld

Onder de naam marktgeld wordt een recht geheven voor het innemen van een standplaats of marktplaats. Er wordt uitgegaan van 4 standplaatsen en 16 marktplaatsen.

De maatstaf is het aantal strekkende meters dat voor de standplaats wordt ingenomen.

De opbrengst voor 2016 bedraagt € 21.021. De tarieven zijn in 2016 verhoogd met 5 %.

	werkelijk 2016	begroot 2016	werkelijk 2015
Lasten	€ 35	€ 33	€ 31
Baten	€ 21	€ 27	€ 23
Saldo	€ 14-	€ 6-	€ 8-
Kostendeckendheidsgraad	60%	82%	74%

Ad 4: Bruggelden

Voor iedere doorvaart van de Hoenkoopse brug wordt € 2 per vaarttuig gerekend. Met de opbrengst hiervan wordt een deel van de brugbediening door medewerkers van Ferm Werk bekostigd. De opbrengst voor 2016 bedraagt € 16.648.

		werkelijk 2016	begroot 2016	werkelijk 2015
Lasten	€	46	€ 38	€ 35
Baten	€	17	€ 27	€ 24
Saldo	€	29-	€ 11-	€ 11-
Kostendeckendheidsgraad		37%	71%	69%

Ad 5: Omgevingsvergunningen

De opzet van de bouwleges is met ingang van 2003 flink gewijzigd als gevolg van de inwerkingtreding van de gewijzigde Woningwet op 1 januari 2003. Een aantal bouwwerken is niet meer vergunningplichtig.

Daarnaast zijn er nu tarieven opgenomen voor het in behandeling nemen van aanvragen om planschadevergoeding en voor het raadplegen van het Bodeminformatiesysteem.

In 2016 zijn de tarieven voor de omgevingsvergunningen verhoogd met 1,5 %.

		werkelijk 2016	begroot 2016	werkelijk 2015
Lasten	€	582	€ 594	€ 582
Baten	€	273	€ 269	€ 273
Saldo	€	309-	€ 325-	€ 309-
Kostendeckendheidsgraad		47%	45%	47%

4. Tarieven belastingsoorten

	2016	2015
<i>Afvalstoffenheffing (reinigingsrecht)</i>		
- meerpersoonshuishouden	€ 230,55	€ 230,55
- tweepersoonshuishouden	€ 184,85	€ 184,85
- éénpersoonshuishouden	€ 138,15	€ 138,15
- ophalen grof huisvuil tot 15 minuten	€ 30,00	€ 30,00
- ophalen grof huisvuil 15 minuten of meer, per 10 minuten	€ 15,00	€ 15,00
- asbest per m ²	€ 5,00	€ 5,00
<i>Rioolheffing</i>		
- particulieren	€ 200,85	€ 191,65
- bejaardentehuizen en campings per aansluiting	€ 48,00	€ 48,00
- bedrijven:		
a. tot 200 m ²	€ 200,85	€ 191,65
b. tot 1000 m ²	€ 402,30	€ 383,85
c. tot 2000 m ²	€ 804,85	€ 768,00
d. overige	€ 1.609,80	€ 1.536,05
<i>Onroerende Zaakbelasting</i>		
- eigenaarsdeel woningen	0,1187%	0,1172%
- eigenaarsdeel niet-woningen	0,1977%	0,1910%
- gebruikersdeel niet-woningen	0,1563%	0,1510%
<i>Hondenbelasting</i>	€ 66,00	€ 65,00

5. Vergelijking met andere gemeenten

Belastingsoort	Woerden 2016	Bodegraven 2016	Montfoort 2016	Lopik 2016	Oudewater 2016
OZB					
Eigenaren woning	0,1279%	0,1503%	0,1450%	0,1379%	0,1187%
Eigenaren niet-woning	0,2253%	0,2378%	0,3282%	0,1390%	0,1977%
Gebruikers niet-woning	0,1690%	0,1837%	0,2742%	0,1115%	0,1563%
Afvalstoffenheffing					
Eenpersoonshuishouden	€ 177,00	€ 217,00	€ 133,00	€ 162,00	€ 138,00
Meerpersoonshuishouden	€ 211,00	€ 259,00	€ 216,00	€ 189,00	€ 231,00
Hondenbelasting					
1e hond	€ 67,00	€ 84,00	€ 60,00	€ 54,00	€ 66,00

Paragraaf 2: Verbonden partijen

1. Wat is het doel van deze paragraaf?

Een gemeente kan in principe zelf bepalen hoe een bepaalde taak of beleidsuitvoering wordt geregeld. De gemeente kan er bijvoorbeeld voor kiezen de uitvoering zelf ter hand te nemen of de uitvoering te regelen (bijvoorbeeld via een gemeenschappelijke regeling) of uit te besteden aan een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie. Kernvragen blijven steeds of de doelstellingen van de gemeente nog steeds gerealiseerd worden door het uitvoerende orgaan.

Vanwege de bestuurlijke, beleidsmatige en/of financiële belangen en mogelijke risico's is het gewenst dat in de begroting en jaarstukken aandacht wordt besteed aan rechtspersonen, waarmee de gemeente een band heeft. Deze paragraaf geeft dan ook per verbonden partij informatie over de verbonden partijen en de gemeentelijke doelstelling die via de verbonden partij wordt gerealiseerd.

2. Wettelijk kader en gemeentelijk beleid

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) geeft als definitie: "een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft".

Een financieel belang is een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat, onderscheidenlijk het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt. Bestuurlijk belang is zeggenschap, hetzij op basis van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht. Er is sprake van een verbonden partij als de wethouder, het raadslid of de ambtenaar van de gemeente, namens de gemeente, in het bestuur van de partij plaatsneemt, of namens de gemeente stemt.

In deze paragraaf is het begrip verbonden partijen, conform het BBV, wat ruimer opgevat. Tevens zijn opgenomen de stichtingen waarin de gemeente een benoemingsrecht heeft en die zij ook een subsidie geeft, grote organisaties waar de gemeente of een bestuurder levert en of zich garant stelt, enzovoorts. De belangrijkste partijen aan wie de gemeente zich op een of andere manier bestuurlijk en/of financieel verbonden heeft komen nu op één plek in de begroting en rekening bij elkaar.

Gemeenschappelijke regelingen

In deze paragraaf is per verbonden partij een format ingevuld. De reden hiervoor is dat landelijk, maar ook in Oudewater, meer inzicht wordt verlangd in de verbonden partijen waardoor het inzicht en de "grip" vergroot kan worden. Ook is van een aantal grotere stichtingen waarbij de gemeente financieel is betrokken een afzonderlijke format opgenomen.

Voor de in de formats voorkomende financiële gegevens is zoveel mogelijk gebruik gemaakt van de jaarrekeningen 2015 en van de begrotingen 2016 van de diverse instellingen. Ook voor de gesignaleerde risico's geldt dat deze, voor zover mogelijk, zijn gebaseerd op de gegevens uit de jaarrekeningen 2015 en uit de begrotingen 2016 van de diverse instellingen. Voor de overige onderwerpen zijn de lasten vooralsnog conform het bestaande beleid opgenomen.

3. Verbonden partijen per programma

De gemeente Oudewater heeft bestuurlijke en financiële belangen in verschillende verbonden partijen. De onderstaande partijen worden per programma toegelicht:

- Veiligheidsregio Utrecht
- Regionaal Historisch Centrum Rijnstreek en Lopikerwaard
- Afvalverwijdering Utrecht
- Ferm Werk
- Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst regio Utrecht (GGDrU)
- Omgevingsdienst Regio Utrecht (ODRU)
- Stichting Onderwijs Primair (SOP)
- Welstand en Monumenten Midden Nederland (WMMN)
- Bank Nederlandse Gemeenten
- Vitens
- Bezit certificaten van aandelen Stichting Administratiekantoor Dataland in de BV Dataland

1. Bestuur, dienstverlening en veiligheid

Naam	Veiligheidsregio Utrecht (VRU)
Doel	<p>Het doel van deze regeling is het door de Veiligheidsregio Utrecht realiseren van een gelijkwaardig kwaliteitsniveau van de beheersing van rampen en crisis in de Utrechtse gemeenten. De gemeentelijke organisaties zijn verantwoordelijk voor een aantal crisisbeheersingsprocessen zoals: opvang en verzorging bij evacuatie, voorlichting en nazorg. Geen enkele gemeentelijke organisatie is in staat om deze taken geheel op eigen kracht te vervullen. Regionale samenwerking en bundeling van ambtelijke capaciteit is absoluut noodzakelijk.</p> <p>Veiligheid houdt zich niet aan gemeentegrenzen. Bestuurlijke afspraken over prioriteiten en inzet worden op regionaal niveau gemaakt via de Veiligheidsregio Utrecht of het Regionaal College van de politie. In het najaar 2016 is de VRU gestart met het maken van het beleidsplan VRU 2017-2020. Het beleidsplan is een plan op hoofdlijnen en moet worden beschouwd als een verkenning van de beleidsontwikkelingen voor de komende vier jaar.</p> <p>De gemeente Oudewater vindt een aantal onderwerpen zo belangrijk dat het bestuurlijk en ambtelijk een extra bijdrage levert aan het regiobreed uitwerken van deze thema's.</p>
Bestuurlijk belang / betrokkenen	<p>De Veiligheidsregio bestaat uit een samenwerking tussen de brandweer, de politie, de Geneeskundige hulpverlening bij Ongevallen en Rampen (GHOR), de gemeenschappelijke meldkamer Utrecht (GMU) en 26 Utrechtse gemeenten.</p>
Bestuurder vanuit onze gemeente	<p>Lid : burgemeester mr. drs. P. Verhoeve Plv.lid : wethouder drs. L.W. Vermeij</p>
Financieel Bijdrage	<p>Begroting 2016 € 541.217 Rekening 2016 € 537.076</p>
Eigen vermogen Vreemd vermogen	<p>- -</p>
Financiële ontwikkeling	<p>Vanaf 2015 is de financieringssysteem van de VRU gewijzigd (nieuwe gemeentelijke bijdrageregeling). De gemeentelijke bijdrage wordt bepaald volgens de criteria van het gemeentefonds.</p>
Inhoudelijke ontwikkeling	<p>De Veiligheidsregio Utrecht heeft zich in 2016 met onder andere de volgende werkzaamheden bezighouden:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het vergroten van de stimulerende preventie en de zelfredzaamheid van burgers en bedrijven; • Het bevoegd gezag adviseren over Advies brandveiligheid, risico's (risicoprofiel) en externe veiligheid (Besluit Risico's Zware Ongevallen, Besluit Externe Veiligheid Inrichtingen, Vuurwerkbesluit en aanwijzing bedrijfsbrandweer); • Toetsingen uitvoeren en adviseren van het bevoegd gezag over mogelijke handhavingstrajecten; • Zorgen voor goed voorbereide en opgeleide brandweermensen die de beschikking hebben over voldoende materieel en materiaal voor de uitvoering van hun taak; • Het onderhouden van een aantal specialismen, waaronder waterongevallen, rietkapbrandbestrijding, natuurbrandbestrijding en technische hulpverlening; • Het volgen van de ontwikkelingen van risico's in onze regio die mogelijk kunnen uitgroeien tot een ramp of crisis in samenwerking met het veiligheidsinformatiecentrum (VIC);

<p>Risico's</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Het opstellen of actualiseren van de wettelijke verplichte incidentbestrijdingsplannen; • Uitvoeren van de opleidings-, trainings- en oefenactiviteiten voor de betreffende functionarissen overeenkomstig het OTO-beleidsplan; • Gemeenten adviseren over de optimale inrichting van hun crisorganisatie en beheert de piketten voor Bevolkingszorg; • Het evalueren van GRIP-incidenten conform het evaluatiebeleid van de VRU; • Beschikken over actuele aanvals- en/of bereikbaarheidskaarten voor risicovolle en kwetsbare objecten; • Het in stand houden van drie SIGMA teams. Deze operationele SIGMA teams zijn conform OTO plan opgeleid en 24/7 oproepbaar en inzetbaar; • Coördineren en organiseren geneeskundige hulp aan slachtoffers van een ramp of crisis; • Het ontwikkelen van accountmanagement, sturen op kwaliteit van (bestuurs)stukken en het op orde brengen van de informatiehuishouding. <p>Het is nog onduidelijk of de VRU de repressieve huisvesting gaat overnemen of dat de repressieve huisvesting eigendom blijft van de gemeente. Ook kan het zo zijn dat alleen het beheer en onderhoud overgenomen wordt door de VRU. Hierover is nog geen definitief besluit genomen.</p>
-----------------	---

Naam	Regionaal Historisch Centrum Rijnstreek en Lopikerwaard (RHC)
Doel	<p>Uitvoering Archiefwetten en beheer van historische archieven en collecties en beschikbaarstelling ervan aan burgers en organisatie. Op grond van de Archiefwet-1995 moeten besturen van overheden ervoor zorgdragen dat hun archieven in goede en geordende en toegankelijke staat verkeren. Op grond van diezelfde wet zijn alle overheidsarchieven van 20 jaar en ouder in principe openbaar en voor iedereen kosteloos te raadplegen. Het RHC is belast met het wettelijk toezicht op het gemeentelijk beheer van nog niet overgebrachte archieven. In het kader van de invoering Wet revitalisering generiek toezicht is een groot deel van de inspectietaak van de provincie (toezicht op de zorg) met ingang van 2013 overgedragen aan het RHC.</p>
Bestuurlijk belang / betrokkenen	<p>Gemeenten Bodegraven-Reeuwijk, Lopik, Montfoort, Oudewater, Woerden en IJsselstein en het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden te Houten.</p>
Bestuurder vanuit onze gemeente	<p>Lid : burgemeester mr. drs. P. Verhoeve Plv.lid : wethouder drs. L.W. Vermeij</p>
Financieel Bijdrage	<p>Begroting 2016 € 29.610 Rekening 2016 € 29.373</p>
Eigen vermogen Vreemd vermogen	<p>- -</p>
Financiële ontwikkeling	<p>-</p>
Inhoudelijke ontwikkeling	<p>Vanuit de Archiefwet richt het RHC zich op het beheer van het oud archief en de uitvoering van de inspectietaak. Het fungeert voor de gemeente als historisch informatiecentrum. De niet-wettelijke taken van het RHC werden afgebouwd. Het vergroten van de digitale toegankelijkheid van de archieven en collecties is</p>

	<p>een belangrijk speerpunt geweest voor 2016.</p> <p>In 2014 is de website vernieuwd en is het technisch mogelijk om archiefbescheiden digitaal aan te bieden. Daarnaast vraagt de verdere implementatie van het archieftoezicht in het kader van de Wet Revitalisering Generiek Toezicht aandacht. In 2016 is voor de 3e maal een KPI-rapportage opgesteld met betrekking tot het kwaliteitsniveau van de archieven binnen de gemeente Oudewater/Woerden. Samen met het Hoogheemraadschap Stichtse Rijnlanden en het Utrechts Archief is er een pilot opgezet om ervaringen op te doen met een e-depot voor het digitaliseren van het Notarieel en Oud-rechtelijk archief. De leerpunten hieruit zullen worden meegenomen naar alle deelnemers van het RHC.</p> <p>In 2016 is de huisvesting van het RHC nader bezien. Gekozen is voor huisvesting binnen de gemeente Oudewater in verband met verbouwing van het stadkantoor van de gemeente Woerden.</p>
Risico's	-

2. Fysiek beheer openbare ruimte en vervoer

Naam	Afval Verwerking Utrecht (AVU)
Doel	<p>De AVU is een gemeenschappelijke regeling ingevolge de Wet gemeenschappelijke regelingen en is in 1984 opgericht door de Utrechtse gemeenten en de provincie Utrecht. Deze gemeenschappelijke regeling heeft als doel een efficiënte en uit oogpunt van milieuhygiëne verantwoorde wijze van overslag, transport en verwerking van huishoudelijke en andere categorieën van afvalstoffen (geen bedrijfsafval) voor de deelnemende gemeenten te organiseren.</p> <p>Namens de gemeenten voert de gemeenschappelijke regeling AVU de regie op de overslag, het transport, de bewerking en de verwerking van het door de inwoners van de provincie Utrecht aangeboden huishoudelijk afval. Ook organiseert en regisseert de AVU de papierinzameling, de glasinzameling en de inzameling van oude medicijnen en injectienaalden (i.s.m. de Apothekersvereniging AVNM) in de provincie Utrecht en laat de AVU jaarlijks de sorteertanalyses van het restafval per gemeente uitvoeren.</p>
Bestuurlijk belang / betrokkenen	<p>De 26 gemeenten binnen de provincie Utrecht. Per 1 januari 2014 is de provincie uit de regeling getreden. Gezien het feit dat de provincie geen afval leverde en ook geen bijdrage betaalde, heeft dit geen financiële consequenties. De toezichthoudende taak verschuift hierdoor van het Rijk naar de provincie.</p>
Bestuurder vanuit onze gemeente	<p>Lid : wethouder drs. L.W. Vermeij Plv. Lid : -</p>
Financieel Bijdrage	<p>Begroting 2016 € 207.071 Rekening 2016 € 208.600</p>
Eigen vermogen	-
Vreemd vermogen	-
Financiële ontwikkeling	<p>De afvalstromen worden volgens afgesproken tarieven en methoden verwerkt. De huidige verwerkingscontracten voor brandbaar afval en gft lopen af op 31 december 2018, met de mogelijkheid deze met 2x één jaar te verlengen. Het contract voor de overslag van het afval uit de regio Utrecht loopt af op 31</p>

	<p>december 2018 en kan niet worden verlengd. Gedurende 2016 heeft de AVU uitvoering gegeven aan het besluit de overslag van het afval in eigen beheer te gaan doen en te onderzoeken om samen met gemeente Utrecht (Stadswerken) de realisatie en exploitatie van een afvaloverslagstation in eigen beheer voor de regio Utrecht te gaan doen. Dit overslagstation moet op 1 januari 2019 in bedrijf zijn. In Ede exploiteert de AVU samen met Afval Combinatie De Vallei (ACV-groep) een afvaloverslagstation. Hier wordt het huishoudelijk afval van de bij de ACV-groep aangesloten gemeenten en de AVU-gemeenten uit de regio Veenendaal overgeslagen. Het afval van de gemeenten uit de regio Amersfoort wordt bij ROVA in Amersfoort overgeslagen. De AVU is aandeelhouder van ROVA.</p>
<p>Inhoudelijke ontwikkeling</p>	<p>De AVU ontwikkelt voortdurend initiatieven om aan haar doelstellingen te voldoen. Naast de provinciebrede interpretatie van de gegevens die komen uit de sorteeranalyses, verdiept de AVU zich in de CO2-berekeningen en ondersteunt de gemeenten daarin met kennis en advies. Met ingang van 1 januari 2015 zijn de gemeenten zelf verantwoordelijk voor de inzameling, de overslag, het transport, de sortering en de vermarkting van ingezameld kunststof verpakkingsafval. Ten slotte behartigt de AVU de strategische belangen van de deelnemende gemeenten door onder andere wetgeving en beleidsmaatregelen inzake afvalverwijdering te monitoren en te reageren waar nodig. Steeds vaker wordt de AVU als representant van een groot aantal gemeenten (als ware de AVU een brancheorganisatie), reeds in het ontwerp stadium van wet- en regelgeving of van projecten betrokken. Vanuit die rol is de AVU in staat de deelnemende gemeenten op een goede wijze desgevraagd te adviseren.</p>
<p>Risico's</p>	<p>In principe kent de AVU geen risico's. Alleen wanneer een grote contractpartner haar verplichtingen niet na kan komen zou een nieuwe overeenkomst meerkosten met zich mee kunnen brengen. Deze meerkosten worden dan wel weer doorberekend aan de deelnemende gemeenten.</p>

3. Sociaal domein

Naam	Ferm Werk
<p>Doel</p>	<p>Ferm Werk is de uitvoeringsorganisatie van vier gemeenten op het terrein van Participatie, Werk & Inkomen. De vier deelnemende gemeenten hebben alle taken van hun sociale diensten ondergebracht bij Ferm Werk inclusief het daarmee verbonden operationele beleid. De dienstverlening die Ferm Werk verzorgt betreft het uitvoering geven aan taken in het kader van de Participatiewet waarin zijn opgenomen de volgende voormalige wetten: Wet Werk en Bijstand, de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers en de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen. Daarnaast geeft Ferm Werk uitvoering aan de Wet Sociale Werkvoorziening en het Besluit Bijstandsverlening Zelfstandigen. Tot de taken van Ferm Werk behoort het op basis van genoemde regelgeving verstrekken van uitkeringen en overige inkomensondersteuning en het uitvoering geven aan in de regelgeving aangegeven activiteiten ter bevordering van participatie en re-integratie in het arbeidsproces.</p>
<p>Bestuurlijk belang / betrokkenen</p>	<p>De gemeentebesturen van Oudewater, Woerden, Montfoort en Bodegraven-Reeuwijk. De deelnemende gemeenten hebben in het bestuur stemrecht naar rato van het aantal inwoners. Dit komt er op neer dat de gemeente Oudewater ongeveer 10% van</p>

	de stemmen in het Algemeen Bestuur heeft. Besluiten worden genomen met 2/3 meerderheid van stemmen.
Bestuurder vanuit onze gemeente	Lid : wethouder drs. J.I.M. Duindam Plv. lid : wethouder drs. L.W. Vermeij
Financieel Bijdrage	Begroting 2016 € 2.383.041 Rekening 2016 € 2.363.582
Eigen vermogen	-
Vreemd vermogen	-
Financiële ontwikkeling	<p>Het is van belang onderscheid te maken tussen grote geldstroom en kleine geldstroom. De zogenaamde grote geldstroom betreft uitgaven aan uitkeringen et cetera die wat betreft Oudewater waarschijnlijk geheel worden gedekt door rijksbijdragen (het BUIG-budget). Wellicht is een geringe gemeentelijke bijdrage noodzakelijk. Het economisch herstel laat zich nog onvoldoende voelen terwijl een belangrijk deel van de inwoners met een uitkering een (zeer) grote afstand heeft tot de arbeidsmarkt. De gemeente draagt ongeveer €50.000 bij aan de loonkosten van WSW-personeel (het zogenaamde subsidietekort). De kleine geldstroom betreft de organisatie- en formatiekosten van Ferm Werk. Deze kosten worden gedekt door rijksbijdragen, inkomsten uit de markt en gemeentelijke bijdragen.</p> <p>Binnen Ferm Werk wordt een Verbeterplan uitgevoerd. Het plan is vooral ook gericht op het verhogen van effectiviteit en de efficiëntie van werkprocessen waardoor de uitvoeringskosten kunnen worden beperkt. In dat kader is de begroting 2016 ook op een andere wijze vormgegeven, namelijk als een werkbegroting (PxQ- begroting).</p>
Inhoudelijke ontwikkeling	<p>Ferm Werk bestaat sinds 1 januari 2014. Op die datum zijn de sociale diensten van vier gemeenten samengegaan met het WSW-bedrijf. Geconstateerd moet worden dat de samenvoeging niet zonder hobbels is verlopen. Inhoudelijke en financiële ontwikkelingen hebben begin 2015 geleid tot het laten verrichten van onderzoek naar de bedrijfsvoering en de werkgeversbenadering. Medio 2015 is het onderzoek vertaald naar het reeds genoemde Verbeterplan. In dat plan is een aantal projecten opgenomen waaronder de ontwikkeling van nieuwe dienstverlening (instrumenten), het ontwikkelen van plannen om de terugloop van het aantal WSW-ers op te vangen en het aanpassen van de organisatie ter beperking de kosten. Tegelijkertijd wordt, ook in het kader van het regionale werkbedrijf, de werkgeversdienstverlening verstrekt. Van alle uitkeringen is de rechtmatigheid opnieuw beoordeeld en van alle inwoners in het bestand zijn de mogelijkheden van uitstroom naar betaald werk ingeschat. Bij voldoende mogelijkheden hebben deze inwoners een traject op maat aangeboden gekregen.</p>
Risico's	<p>In 2016 moet de uitvoering van het Verbeterplan resultaten gaan opleveren. In de begroting 2016 van Ferm Werk was daarvoor een taakstellend bedrag opgenomen. Gedurende het uitvoeringsjaar moest dit bedrag worden bezuinigd op de uitvoeringskosten. Tegelijkertijd heeft Ferm Werk de opgave om het aantal inwoners dat afhankelijk is van een uitkering te beperken door instroom te beperken en uitstroom te bevorderen, Wat het eerste betreft vormt de verhoging van de taakstelling huisvesting statushouders een extra risico naast de</p>

economische ontwikkelingen. Wat betreft de uitstroom is het zeer belangrijk dat Ferm Werk een goede positie heeft binnen het lokale bedrijfsleven en dat dit bedrijfsleven bereid is tot het nemen van verantwoordelijkheid voor re-integratie van inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Naam	Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst regio Utrecht (GGDrU)
Doel	Het in stand houden van een dienst van gemeenten ter uitvoering van de taken bij of krachtens de Wet publieke gezondheid opgedragen aan de colleges op het gebied van de publieke gezondheid.
Bestuurlijk belang / betrokkenen	Alle 26 gemeenten van de provincie Utrecht houden de gemeenschappelijke regeling in stand.
Bestuurder vanuit onze gemeente	Lid : wethouder drs. J.I.M. Duindam Plv. lid : -
Financieel Bijdrage	Begroot 2016 € 115.405. Inwonerbijdrage inclusief JGZ 5-19 jaar, + maatwerk € 3.866. Werkelijk € 119.722 + maatwerk € 0. JGZ 0-4 jaar: € 105.306 + maatwerk € 68.980 DD JGZ: € 7.440
Eigen vermogen	Het geprognosticeerde saldo van de algemene reserve bedraagt per 1 januari 2016 € 503.000. Dat ligt tussen het minimum en maximum gedefinieerde norm. Daarnaast wordt als bestemmingsreserve € 1.785.000. verwacht.
Vreemd vermogen	-
Financiële ontwikkeling	De GGDrU heeft een productenmatrix ontwikkeld om inzichtelijk te maken wat de status is van de taken die gemeente belegt bij de GGD: onderscheidend taken die de gemeente wettelijk door de GGD moet laten uitvoeren en taken waarbij gemeenten een keuze hebben waar ze die taken beleggen. Ook de wijze van financiering wordt inzichtelijk gemaakt.
Inhoudelijke ontwikkeling	In de JGZ wordt het nieuwe Basistakenpakket ingevoerd, conform wettelijke verplichting. Het merendeel van de gemeenten die de JGZ 0-4 jaar nog niet bij de GGD hadden belegd, zullen dit met ingang van 2016 gaan doen. De verbinding tussen GGD en gemeenten wordt versterkt doordat de taken die de GGD uitvoert onderdeel uitmaken van, of raakvlakken hebben met het sociale domein.
Risico's	De deelnemende gemeenten staan garant voor de betaling van rente en aflossing van de door de GGD aangegane geldlening en rekeningcourant overeenkomsten. De garantstelling geschiedt naar verhouding van de inwonertallen op 1 januari van het jaar waarin de garantieverplichting tot stand is gekomen. In de begroting 2016 heeft de GGD een risicoparagraaf opgenomen per productgroep Algemene Publieke Gezondheid, Jeugdgezondheidszorg en Bedrijfsvoering. Accountants hebben geconstateerd dat de bedrijfsvoering niet op peil is. Het Algemeen Bestuur heeft vastgesteld dat de bedrijfsvoering versterkt dient te worden. Dat is noodzakelijk omdat de GGD sinds 2010 is gegroeid terwijl de ondersteunende functies niet zijn meegegroeid. Binnen de vastgestelde financiële kaders (taakstelling) was daarvoor geen ruimte. De GGD heeft voor de versterking ruimte in de begroting gevonden. Daarnaast wordt

het overschot van 2014 gebruikt in 2016 en 2017.
Mogelijk wordt daarna de inwonerbijdrage verhoogd.

4. Cultuur, economie en milieu

Naam	Omgevingsdienst Regio Utrecht (ODRU)
Doel	De Omgevingsdienst Regio Utrecht draagt zorg voor een doelmatige, kwalitatief goede, efficiënte en controleerbare uitvoering van de haar opgedragen taken. Dit zijn de wettelijke milieutaken (vooral vergunningverlening, toezicht en handhaving) en een deel van de niet wettelijke (beleids)taken; vooral advisering op het gebied van ruimtelijke ordening, bodemsanering, geluidshinder en duurzaamheid. Voor de uitvoering van de milieutaken is de programmabegroting van de gemeente leidend. Binnen dit financiële kader wordt jaarlijks een Uitvoeringsprogramma (UVP) opgesteld. Dit zijn de kaders waarbinnen de Omgevingsdienst haar taken uitvoert.
Bestuurlijk belang / betrokkenen	De gemeentebesturen van Bunnik, De Bilt, Montfoort, Oudewater, Renswoude, Rhenen, De Ronde Venen, Stichtse Vecht, Utrechtse Heuvelrug, Veenendaal, Vianen, Woerden, Wijk bij Duurstede, IJsselstein en Zeist.
Bestuurder vanuit onze gemeente	Lid : wethouder drs. L.W. Vermeij Plv. lid : wethouder drs. A.M. de Regt
Financieel	Conform de gemeenschappelijke regeling dragen de 15 deelnemende gemeenten gezamenlijk het risico voor de Omgevingsdienst.
Bijdrage	Begroting 2016 € 364.992 Rekening 2016 € 382.009
Eigen vermogen	De algemene reserve bedraagt na vaststelling van de jaarrekening 2015 per 1 januari 2016 € 626.497.
Vreemd vermogen	-
Financiële ontwikkeling	-
Inhoudelijke ontwikkeling	Per 1 juli 2012 is de Omgevingsdienst Regio Utrecht ontstaan uit het samengaan van de Milieudienst Zuid Oost Utrecht en de Milieudienst Noord West Utrecht. Op dit moment loopt het proces om te komen tot een provincie brede RUD Utrecht. Belangrijke randvoorwaarden zijn ten eerste dat er geen datum wordt bepaald waarop de fusie gerealiseerd moet zijn. Daarvoor wordt de tijd genomen die nodig is. Ten tweede wordt vooraf bepaald aan welke prestatie indicatoren beide organisaties moeten voldoen alvorens tot fusie wordt overgegaan. Uitgangspunt van de gemeente Oudewater is dat de RUD-vorming niet mag leiden tot een hogere gemeentelijke bijdrage.
Risico's	Op een deel van het eigen vermogen van de ODRU rusten diverse bestemmingen zodat het weerstandsvermogen van de ODRU zich beperkt tot de algemene of egalisatiereserve. Om het weerstandsvermogen van de ODRU te verbeteren is afgesproken dat indien enig jaar een batig saldo oplevert, dit saldo wordt toegevoegd aan het weerstandsvermogen. Het totale weerstandsvermogen mag in enig jaar niet meer zijn dan 10% van de jaaromzet. Indien door toevoeging van een batig saldo de 10% wordt overschreden, dan wordt het meerdere gerestitueerd aan de deelnemers in verhouding tot de door hen afgenomen uren. Indien enig exploitatiejaar een nadelig saldo oplevert en het weerstandsvermogen ontoereikend is om dit

saldo te dekken, stelt het bestuur een plan vast dat is gericht op het afbouwen en/of dekken van dit nadelig saldo. Het algemeen bestuur bepaalt dan wat de deelnemende partijen zullen bijdragen.

5. Sport en onderwijs

Naam	Stichting Onderwijs Primair (SOP)
Doel	De Stichting is per 1 augustus 2003 opgericht en heeft ten doel het in standhouden van de scholen voor openbaar onderwijs.
Betrokkenen	De gemeenten in de Krimpenerwaard, gemeente Oudewater en de gemeente Montfoort.
Bestuurder vanuit onze gemeente	-
Financieel	
Bijdrage	-
Eigen vermogen	-
Vreemd vermogen	-
Financiële ontwikkeling	De Stichting is een zelfstandig bestuur. De gemeente heeft geen direct financieel belang in de stichting. Rijksvergoedingen worden door de stichting zelf ontvangen en zij doet ook haar eigen uitgaven. De gemeenteraden moeten echter nog wel de begroting en de jaarrekening goedkeuren. Jaarlijks biedt het college van bestuur de jaarrekening en begroting ter goedkeuring aan de gemeenteraden.
Inhoudelijke ontwikkeling	Het stichtingsbestuur is bezig met een strategische heroriëntatie en professionalisering op het terrein van organisatieontwikkelingen, het personeelsbeleid en de kwaliteit van het onderwijs.

6. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen

Naam	Welstand en Monumenten Midden Nederland (WMMN)
Doel	Dit openbaar lichaam heeft tot taak de deelnemende gemeenten van advies te dienen inzake de instandhouding en bevordering van het bouwkundig schoon, de welstandszorg, het landschap en stedenschoon, waaronder de monumentenzorg, alsmede de zorg voor de ruimtelijke kwaliteit in zijn algemeenheid.
Betrokkenen	De gemeenten: Abcoude, Baarn, Bunnik, Bunschoten, De Bilt, De Ronde Venen, Eemnes, Houten, Leusden, Lopik, Montfoort, Nieuwegein, Oudewater, Renswoude, Rhenen, Stichtse Vecht, Utrechtse Heuvelrug, Veenendaal, Woudenberg, Wijk bij Duurstede, IJsselstein en Zeist.
Bestuurder uit onze gemeente	Wethouder drs. L.W. Vermeij
Financieel	Er wordt een bijdrage per advies betaald gebaseerd op de tarientabel van Welstand en Monumenten Midden Nederland. De aan de gemeente in rekening gebrachte bijdragen worden via de leges doorberekend aan de aanvragers van de vergunning.
Bijdrage	Begroting 2016 € 17.500 Rekening 2016 € 17.500
Eigen vermogen	-
Vreemd vermogen	-

Financiële ontwikkeling	In geval van een lager aantal ingediende plannen dan begroot heeft dit direct gevolgen voor de inkomsten en de financiële positie van WMMN. Beperkte tekorten kunnen uit de aanwezige reserve worden opgevangen.
Inhoudelijke ontwikkeling	De economische ontwikkelingen worden nauwlettend gevolgd en indien er tussentijds maatregelen noodzakelijk blijken zal de WMMN hier tijdig over informeren.
Risico's	Achterblijvende inkomsten als gevolg van een lager aantal te beoordelen plannen als gevolg van een economische recessie of uittredende deelnemers in het kader van deregulering.

7. Algemene inkomsten

Naam	N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)
Doel	De BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt de BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. De strategie van de bank is gericht op het behouden van substantiële marktaandelen in het Nederlands maatschappelijk domein en het handhaven van een excellente kredietwaardigheid (Triple A). Daarnaast streeft zij naar een redelijk rendement voor haar aandeelhouders. De BNG biedt financiële diensten op maat, zoals kredietverlening, betalingsverkeer, advisering en elektronisch bankieren. Daarnaast neemt zij deel aan projecten in de vorm van publiek-private samenwerking. Eventuele kortlopende en langlopende leningen aangaan en deposito's uitzetten. Daarnaast heeft de gemeente afgelopen jaren aandelen van de bank in haar bezit. Op deze aandelen wordt jaarlijks dividend ontvangen.
Bestuurlijk belang / betrokkenen	De gemeente Oudewater heeft geen zetel in het bestuur en de raad van commissarissen van de BNG. De gemeente heeft als aandeelhouder wel stemrecht in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Overheden en instellingen op het gebied van volkshuisvesting, gezondheidszorg, onderwijs, cultuur en openbaar nut (publieke sector).
Bestuurder vanuit onze gemeente	Geen deelname in het bestuur. Wel zeggenschap door het bezit van aandelen.
Financieel	De bank is een structuurvennootschap. De Staat is houder van de helft van de aandelen, de andere helft is in handen van gemeenten, provincies en een waterschap. De gemeente Oudewater bezit 27.612 aandelen x € 2,50.
Bijdrage	Begroting 2016 € - 28.164 (na begrotingswijziging) Rekening 2016 € - 28.164.
Eigen vermogen	-
Vreemd vermogen	-
Financiële ontwikkeling	-
Inhoudelijke ontwikkeling	Het te ontvangen dividendbedrag blijft in deze nog steeds onzekere economische tijden een onzekere factor. De BNG moet gaan voldoen aan de nieuwe eisen die een maximum stellen aan de verhouding tussen eigen vermogen en balanstotaal. Om hieraan te voldoen moet de BNG het eigen vermogen versterken. Verder moet blijken hoe het verplichte schatkistbankieren, de bankenbelasting en de wet Hof invloed hebben op de winst van de BNG en de bijbehorende

Risico's	<p>dividenduitkeringen.</p> <p>In 2016 is er een lagere dividenduitkering ontvangen, waarvan de inschatting is dat een deel structureel is. Voor de begroting 2016 is het begrote bedrag aan dividend dan ook afgeraamd met € 10.000 naar € 28.164.</p>
----------	---

Naam	Vitens
Doel	De kernactiviteiten zijn winning, productie en levering van (drink)water aan particulieren en bedrijven. Vitens is in 2002 ontstaan door fusie van de drinkwaterbedrijven Nuon Water, Waterbedrijf Gelderland en Waterleiding Maatschappij Overijssel. In 2006 is Vitens verder gefuseerd met Hydron Flevoland en Hydron Midden-Nederland. Vitens is een publiek bedrijf. De aandelen van de NV zijn (in)direct in handen van provinciale en gemeentelijke overheden. De visie over Vitens in relatie tot de realisatie van de doelstelling zoals die is opgenomen in programma 7 van de begroting betreft financieel belang. De gemeente heeft Vitens als verbonden partij opgenomen om zo bij te dragen aan een duurzaam goede, evenwichtige financiële positie van de gemeente.
Bestuurlijk belang / betrokkenen	De gemeente Oudewater is aandeelhouder en heeft daarmee stemrecht. De gemeente heeft 9.199 aandelen in haar bezit. Betrokken zijn diverse gemeenten en provincies.
Bestuurder vanuit onze gemeente	Geen deelname in het bestuur. Wel zeggenschap door het bezit van aandelen.
Financieel	
Bijdrage	Begroting 2016 € - 35.232. Rekening 2016 € - 35.232.
Eigen vermogen	Per 31-12-2015 € 1.263 miljoen (verwachting) Per 31-12-2016 € 1.259 miljoen (verwachting)
Vreemd vermogen	Per 31-12-2015 € 464,2 miljoen (verwachting) Per 31-12-2016 € 488,3 miljoen (verwachting)
Solvabiliteit	Per 31-12-2015 2,72 Per 31-12-2016 2,58
Resultaat	2016 € 31,5 miljoen (verwachting)
Financiële ontwikkeling	Vitens verwachtte een dividend per aandeel van € 3,83 over 2016 uit te keren.
Inhoudelijke ontwikkeling	-
Risico's	-

Naam	Bezit certificaten van aandelen Stichting Administratiekantoor Dataland in de BV Dataland
Doel	De Stichting Administratiekantoor Dataland BV heeft tot doel om aandelen in het kapitaal van de besloten vennootschap Dataland te houden. Daartoe heeft de stichting certificaten uitgegeven van de door haar gehouden aandelen. De missie van Dataland BV is het breed toegankelijk en beschikbaar maken van vastgoed – en hiermee gerelateerde gegevens uit het informatiedomein van gemeenten voor overheid, burgers en bedrijfsleven. Daartoe wordt een actieve bijdrage verleend aan de realisatie en het gebruik van het Stelsel van Authentieke Registraties.

Betrokkenen	Alle gemeenten in Nederland
Bestuurder vanuit onze gemeente	De gemeente is lid van BV Dataland en heeft geen aandelen.
Financieel	
Bijdrage	-
Eigen vermogen	-
Vreemd vermogen	-
Financiële ontwikkeling	-
Inhoudelijke ontwikkeling	In oktober 2006 is door Dataland het convenant “De toegankelijkheid gestroomlijnd” gesloten met het Kadaster waardoor de afnemers van beide partijen toegang krijgen tot gecombineerde overheidsinformatie, afkomstig van de informatiedomeinen van het Kadaster en de gemeenten.
Risico's	Het risico is in de paragraaf weerstandsvermogen op nihil bepaald.

Paragraaf 3: Weerstandsvermogen en risicobeheersing

1. Wat is het doel van deze paragraaf?

De paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing geeft inzicht in het vermogen van de gemeente Oudewater om niet gedekte risico's op te vangen. Zowel het BBV als ook de provincie en de accountant wijzen op het belang van risicobeheersing en de berekening van het weerstandsvermogen.

De financiële positie van een gemeente bestaat uit de exploitatie en het eigen vermogen. Het niet geormerkte vermogen (= weerstandsvermogen) is van belang om te bepalen of de gemeente financieel gezond is hetgeen (mede) afhankelijk is van het risicoprofiel. Voor het beoordelen van de financiële positie is daarom inzicht nodig in de omvang en achtergronden van de risico's en de aanwezige weerstandscapaciteit. De paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing geeft inzicht in het vermogen van de gemeente Oudewater om niet gedekte risico's op te vangen.

Doelstellingen met betrekking tot het weerstandsvermogen en de risicobeheersing zijn:

- risico's beheersen;
- risico's waar mogelijk verminderen;
- norm van het weerstandsvermogen ontwikkelen;
- onderbouwen van beslissingen;
- verbeteren dienstverlening;
- herkennen en benutten van kansen;
- stimuleren professionaliteit van de medewerkers;
- beschermen vermogenspositie gemeente.

2. Wettelijk kader en gemeentelijk beleid

Met betrekking tot het weerstandsvermogen en de risicobeheersing heeft de gemeente met wet(teksten) en enkele toezichthoudende partijen te maken. Dit betreffen:

- de Gemeentewet;
- het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV);
- wet HOF;
- de provincie;
- accountant.

Gemeentewet

De gemeentewet vormt de kapstok voor de wetgeving waar de gemeente mee te maken heeft. Conform artikel 212 van de Gemeentewet dient de raad de Financiële verordening vast te stellen. In deze verordening zijn de uitgangspunten voor het financieel beleid, het financieel beheer en de inrichting van de financiële organisatie geregeld.

Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)

Een belangrijk (financieel) kader is het BBV. De commissie BBV is belast met de taak zorg te dragen voor een eenduidige uitvoering en toepassing van het BBV. De gemeenten dienen een inventarisatie van de risico's en de beschikbare weerstandscapaciteit uit te voeren. Het BBV beschrijft enkele zaken over het weerstandsvermogen. In artikel 9 is bepaald dat er bij de begroting en de jaarrekening onder andere een paragraaf weerstandsvermogen moet worden opgesteld. In artikel 11 is opgenomen wat in ieder geval moet worden opgenomen.

In de toelichting bij artikel 11 staat dat het aan de provincies en gemeenten zelf is om een beleidslijn te formuleren om de in de organisatie noodzakelijk geachte weerstandscapaciteit te bepalen.

Wet HOF

Vanwege de crisis en een gebrekkige nationale begrotingsdiscipline heeft de Europese Commissie besloten een duidelijke grens van 3% van het Bruto Binnenlands Product (BBP) te stellen aan de nationale begrotingstekorten. Daarbij mag de overheidsschuld niet hoger zijn dan 60% van het BBP. Ook de begrotingen van gemeenten, provincies en waterschappen onderdeel van de totale overheidsbegroting. De Wet HOF bevat strenge regels om te waarborgen dat het begrotingstekort binnen de perken blijft. Het aandeel van de gemeenten in de berekening van het begrotingstekort van 3% bedraagt voor 2016 op basis van het voorstel 0,32%.

Provincie Utrecht

Vanuit haar toezichthoudende taak controleert de provincie of aan de gestelde regelgeving en normen wordt voldaan.

Accountant

Door de accountant van de gemeente is in het Accountantsverslag 2015 aandacht gevraagd voor een financiële vertaling van de specifieke risico's die de gemeente loopt. Dit geldt zowel voor deze paragraaf als de paragraaf "Verbonden partijen". Alle risico's in deze paragraaf zijn van waar mogelijk van een financiële vertaling voorzien.

3. Beschikbare weerstandscapaciteit

De middelen waarover de gemeente beschikt om risico's op te vangen worden tezamen ook wel de weerstandscapaciteit genoemd. Een deel hiervan is incidenteel en een deel structureel van aard. Het gaat hier om de volgende posten:

- Algemene reserve.
De incidentele weerstandscapaciteit van de gemeente wordt gevormd door de algemene reserve. Bestemmingsreserves beogen in principe een besteding in de begroting.
- Post onvoorzien.
Ter dekking van onvoorzien begrotingsuitgaven in de loop van het jaar is in de begroting een budget onvoorzien opgenomen. Dit budget is gebaseerd op een norm van € 1,25 per inwoner.
- Onbenutte belastingcapaciteit.

Wanneer het berekende gemiddelde OZB-tarief voor de gemeente lager is dan het percentage voor toelating tot artikel 12 Financiële Verhoudingswet, is er in principe sprake van een onbenutte belastingcapaciteit. Onderstaande tabel geeft bij benadering het resultaat weer.

OZB-% van de Woz-waarde voor toelating art.12	0,1889%
Werkelijk gewogen % Woz-waarde gemeente	0,1561%
Vershil	0,0328%
Onbenutte belastingcapaciteit (verschil x totaal WOZ-waarden)	€ 498.358

De beschikbare weerstandscapaciteit (in historisch perspectief) ziet er als volgt uit:

		Werkelijk 2016	Begroting 2017	Werkelijk 2015	Begroting 2016
1. Algemene reserve	incidenteel	€ 3.164.354	€ 1.827.537	€ 3.171.735	€ 1.827.537
2. Stille reserves	incidenteel				
3. Onvoorzien	structureel	€ 6.261	€ 12.338	€ 12.338	€ 12.338
4. Onbenutte belastingcapaciteit	structureel	€ 498.358	€ 468.768	€ 498.358	€ 468.768
Beschikbare weerstandscapaciteit		€ 3.668.973	€ 2.308.643	€ 3.682.431	€ 2.308.643

4. Risico's

De risicopositie van de gemeente wordt bepaald door de risico's te kwantificeren op basis van de kans dat het risico zich voordoet en de financiële impact van het risico. Voor de beoordeling van de kans is de onderstaande schaalindeling gehanteerd:

Risico	Omschrijven als	Geschatte kans van voorkomen
Klein	Onwaarschijnlijk	10%
Gemiddeld	Aannemelijk	50%
Groot	Waarschijnlijk	80%

Per risico is de maximale financiële impact en de kans dat het risico zich kan voordoen ingeschat. Hierbij zijn alleen risico's meegenomen waarvan de kans dat het risico zich werkelijk voordoet groter is dan 10% en dat deze risico's incidenteel zijn.

Het weerstandsvermogen dient om risico's af te dekken waarvoor nog geen voorziening is getroffen of waarvoor geen verzekering is afgesloten. De risico's zijn navolgend gekwantificeerd en toegelicht.

	Impact	Kans	Incidenteel structureel	Benodigde weerstands-capaciteit	
A. Programma's					
1. Bestuur, dienstverlening en veiligheid					
a	DVO gemeente Woerden	€ 3.900.000	klein	s	€ 390.000
2. Fysiek beheer openbare ruimte en vervoer					
a	Terrein machinefabriek, bom	€ 100.000	gemiddeld	i	€ 50.000
3. Sociaal domein					
a	WWB etc.	€ 250.000	klein	i	€ 25.000
b	WMO	€ 50.000	klein	i	€ 5.000
4. Cultuur, economie en milieu					
a	Milieuaangelegenheden	€ 250.000	klein	i	€ 25.000
b	Archeologie	€ 50.000	klein	i	€ 5.000
5. Sport en onderwijs					
a	Zwembad	€ 60.000	gemiddeld	i	€ 30.000
6. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen					
a	Planschade	€ 100.000	klein	i	€ 10.000
7. Algemene inkomsten					
a	Aandelen BNG en Vitens	€ 63.000	klein	i	€ 6.300
b	Garantieverlening gemeente	€ 541.000	klein	i	€ 54.100
c	Garantieverlening WSW	€ 2.180.000	klein	i	€ 218.000
d	Algemene uitkering gemeentefonds	€ 100.000	klein	i	€ 10.000
Subtotaal A. Programma's					€ 438.400
B. Bedrijfsvoering					
a	Infrastructurele risico's	€ 500.000	klein	i	€ 50.000
b	BTW Compensatie Fonds (BCF)	€ 50.000	klein	i	€ 5.000
c	EMU-tekort	€ 700.000	klein	i	€ 70.000
d	Wettelijke Aansprakelijkheid	verzekerd			€ -
e	Wet Ketenaansprakelijkheid	verzekerd			€ -
f	Brandschade	verzekerd			€ -
Subtotaal B Bedrijfsvoering					€ 125.000
C. Verbonden partijen					
a	VeiligheidsRegio Utrecht (VRU)	€ 540.000	klein	i	€ 54.000
b	OmgevingsDienst Regio Utrecht (ODRU)	€ 329.000	klein	i	€ 32.900
c	Afval Verwijdering Utrecht (AVU)	€ 215.000	klein	i	€ 21.500
d	Welstand en Monumenten Midden Nederland (WMMN)	€ 18.000	klein	i	€ 1.800
e	Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Regio Utrecht	€ 301.000	klein	i	€ 30.100
f	Ferm Werk	€ 627.000	gemiddeld	i	€ 313.500
g	Stichting Onderwijs Primair	€ 100.000	klein	i	€ 10.000
h	RHC Rijnstreek en Lopikerwaard	€ 28.000	klein	i	€ 2.800
i	NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	€ -			€ -
j	Vitens NV	€ -			€ -
k	Stichting Administratiekantoor Dataland	€ -			€ -
Subtotaal C Verbonden partijen					€ 466.600
D. Grondexploitaties					
a	De Noort Syde II	afgedekt door reservering complex			
Subtotaal D Grondexploitaties					€ -
Totaal					€ 1.420.000

A: Programma's

Ad 1: Bestuur, dienstverlening en veiligheid

Met ingang van 2015 is er een Dienst Verlenings Overeenkomst (DVO) met de gemeente Woerden afgesloten. De mogelijkheid bestaat dat hier frictiekosten uit voort kunnen vloeien, hoewel dit risico als klein wordt ingeschat. Om dit risico af te dekken wordt een bedrag van € 390.000 meegenomen binnen het weerstandsvermogen.

Ad 2: Fysiek beheer openbare ruimte en vervoer

a - Terrein machinefabriek, bom

Aan het bedrijfsbureau van de Explosieven Opruimingsdienst (EOD) is opdracht gegeven een opsporings-/ruimplan (besluit BenW 18 maart 1997) op te stellen. Dit is in de loop van 1997 gedaan. Hierna is in 1998 aan twee civieltechnische bedrijven offerte gevraagd voor voorbereidend werk aan een ontruiming. Gezien de vertraging in de bouwplannen zijn er nadien geen uitvoerende werkzaamheden verricht. In 2002 is aan de EOD meegedeeld dat zodra de voortgang van de bouwplannen plaatsvindt, er met hen weer contact wordt opgenomen. De EOD is de instantie die de daadwerkelijke ruiming uitvoert.

Het Bijdragebesluit kosten opsporing en ruiming van conventionele explosieven Tweede Wereldoorlog 2006 is op 7 september 2009 met ingang van 1 januari 2010 ingetrokken.

Met ingang van 1 januari 2010 kunnen gemeenten via het gemeentefonds een bijdrage ontvangen voor het opsporen en verwijderen van conventionele explosieven uit de Tweede Wereldoorlog via de suppletie-uitkering bommenregeling. Verzoeken hierom moeten voor 1 maart worden ingediend bij het Ministerie van Binnenlandse Zaken onder overlegging van het raadsbesluit waarin het door de raad gevoteerde krediet staat vermeld.

Ad 3: Sociaal domein

a - Participatiewet.

Per 1 januari 2015 is de Participatiewet ingevoerd. Deze wet vervangt de Wet werk en bijstand (Wwb), de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) en een groot deel van de Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten (Wajong). De Participatiewet moet ervoor zorgen dat meer mensen, met en zonder beperking, werk vinden bij een gewone werkgever. De gemeente is verantwoordelijk geworden voor mensen met arbeidsvermogen die ondersteuning nodig hebben. De wet geeft de gemeenten een aantal instrumenten om te zorgen dat mensen met een arbeidsbeperking een plek op de arbeidsmarkt kunnen vinden. De belangrijkste zijn loonkostensubsidie en beschut werk. De gemeente heeft voor de nieuwe doelgroep dezelfde taken als voor mensen met een bijstandsuitkering, namelijk om deze mensen ondersteuning te bieden gericht op arbeidsinschakeling en waar nodig, inkomensondersteuning. Gemeenten bepalen op basis van maatwerk wie voor welke vorm van ondersteuning in aanmerking komt. Net als onder de werking van de Wwb, is het grootste risico van de Participatiewet een tekort op het inkomensdeel en onderbenutting van het werkdeel. Het gebruik van goede sturingsmogelijkheden is een must om deze risico's te beperken.

Gelet op het financiële risico dat de gemeente bij de uitvoering van de Participatiewet loopt, is het belang van de interne beheersing van de kostenstromen en het sturen op resultaat groot.

De uitvoering van de Participatiewet wordt (net als in het verleden bij de Wwb het geval was) door Ferm Werk gedaan. Uitgangspunt voor Ferm Werk is dat de rijksvergoeding gelijk is aan de uitgaven voor de Participatiewet.

b - Wmo

Met ingang van 1 januari 2015 geldt de nieuwe Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Ten opzichte van de oude Wmo uit 2007 hebben gemeenten er taken bij gekregen. De gemeente is verantwoordelijk voor:

- Leefbaarheid en sociale samenhang bevorderen;
- Mantelzorgers en vrijwilligers ondersteunen;
- Het bevorderen van mensen met een beperking of psychisch probleem om deel te nemen aan de samenleving;
- Maatschappelijke opvang aanbieden;
- Openbare geestelijke gezondheidszorg bevorderen;
- Informatie, advies en cliëntondersteuning geven;
- Verslavingsbeleid bevorderen;
- Jeugdigen met problemen preventief ondersteunen.

In de meicirculaire 2015 is aangegeven dat de gemeente Oudewater in 2015 een bedrag van € 544.042 ontvangt. We zien het bedrag jaarlijks afnemen, hetgeen veroorzaakt wordt door een korting op deze decentralisatie-uitkering. Vooralnog is een bedrag van € 623.900 als last in de

begroting 2016 opgenomen. Bij de invoering van de Wmo is uitgesproken dat het bedrag aan lasten niet meer mag bedragen dan hetgeen via de algemene uitkering wordt ontvangen. De raad heeft op 30 juni 2012 besloten een taakstellende bezuiniging op te nemen in de begroting 2013 van € 218.000 waardoor de lasten gelijk worden aan de baten, hetgeen bij de invoering van de Wmo ook het uitgangspunt was. Bij de vaststelling van de begroting 2013 is al geconcludeerd dat deze bezuiniging in 2013 niet gerealiseerd zou worden. Bij de jaarrekening 2013 is echter gebleken dat de uitgaven lager waren dan de decentralisatie-uitkering Wmo. In de begroting voor de jaren 2016 tot en met 2019 is er rekening mee gehouden dat de uitgaven € 80.000 hoger zijn dan de integratie-uitkering Wmo binnen de algemene uitkering. Echter blijkt bij de realisatie 2016 dat er wederom minder is uitgegeven dan geraamd.

c - Jeugdwet

Taken die in 2014 nog onder de AWBZ vielen, zijn grotendeels overgeheveld naar een nieuwe wet: de Jeugdwet. In deze Jeugdwet staat dat de gemeente de meeste zorg en hulp voor kinderen en jeugdigen voorziet. Het doel van de wet is om versnippering van de zorg voor de jeugd tegen te gaan en de zorg en hulp dichterbij het gezin te organiseren. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het versterken van het opvoedkundig klimaat binnen gezinnen, scholen en wijken, het adviseren van kinderen en jongeren met vragen en problemen en het bevorderen van de zelfredzaamheid en participatie van jeugdigen. De invoering van deze wet heeft voor gemeenten de nodige risico's met zich meegebracht. Door de korting op het beschikbare rijksbudget is het van groot belang dat de juiste hoeveelheid van de verschillende zorgvormen wordt ingekocht. Daarbij is van belang dat de cijfers die van de voormalige uitvoerders zijn ontvangen voldoende betrouwbaar zijn. Ook zijn gemeenten afhankelijk van de kwaliteit die door de verschillende zorgaanbieders geleverd wordt. Het maken en monitoren van goede afspraken is in dit opzicht cruciaal. Voor 2016 is gebleken dat er meer kosten zijn gemaakt dan geraamd.

Ad 4: Cultuur, economie en milieu

a - Milieuaangelegenheden

In algemene zin geldt dat er voor de gemeente altijd een financieel risico aanwezig is van saneringen van (on)bekend zijnde locaties met bodemverontreiniging en van het verwerken van vrijkomende licht verontreinigende grond in ontwikkelingsgebieden.

De algemeen gestelde risico's zijn vooraf niet aan te geven en worden sterk bepaald door factoren als eigendomssituatie, oorzaak van de bodemverontreiniging, eigen werken waar vrijkomende grond in kan worden verwerkt en dergelijke.

Landelijk wordt gewerkt aan het in beeld brengen van spoedlocaties. Spoedlocaties zijn locaties waaraan door het bevoegd gezag een startdatum voor sanering wordt verbonden. Vooralsnog is niet aan te geven om hoeveel locaties het gaat in Oudewater en welke risico's de gemeente daarbij mogelijk loopt. Ernstig verontreinigde locaties die niet spoedeisend zijn hoeven alleen gesaneerd te worden bij ruimtelijke ontwikkeling. Kosten voor sanering van locaties gelegen op gemeentelijke grond komen dan in principe voor rekening van de gemeente. Deze locaties worden niet actief in beeld gebracht. Momenteel vindt er een sanering plaats bij het perceel Noord IJsselkade 17/19 (voormalige wasserij), waarvan de kosten voor rekening komen van de projectontwikkelaar (nr. 17) en de brancheorganisatie chemische wasserijen (nr. 19).

b - Archeologie

Bij bodemverstoringen moet rekening worden gehouden met eventueel aanwezige archeologische waarden. Via bestemmingsplannen wordt geregeld wanneer en waar voor bodemverstoringen (bij bouwen, aanleggen e.d.) een archeologisch vooronderzoek nodig is. In maart 2011 is op basis van nadere studie het gemeentelijk archeologiebeleid vastgesteld, waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen hoge, middelhoge en lage trefkans of dat er zelfs geen archeologische verwachting is. De risico's zijn hiermee meer ingekaderd.

De kosten voor archeologisch onderzoek komen voor rekening van de verstoorder. De kosten voor het beoordelen van de onderzoeksrapporten en enig toezicht in het veld, zijn verwerkt in de tarieven voor de omgevingsvergunning. Alleen wanneer zeer hoge kosten zijn gemoeid met noodzakelijke opgravingen loopt de gemeente het risico te moeten bijdragen in de onderzoekskosten. Via het gemeentefonds krijgt de gemeente jaarlijks een standaard bijdrage voor de bestuurskosten en ook in verband met het genoemde risico. Wanneer de kosten extreem hoog worden in verband met een noodzakelijke opgraving kan ook een beroep gedaan worden op een rijksbijdrage. De kans op een dergelijke rijksbijdrage is echter niet groot.

In de praktijk zal eerst bekeken worden of de verstoring wel noodzakelijk is en of bijvoorbeeld een bouwplan aangepast kan worden waarbij archeologische waarden in tact blijven.

Op 11 februari 2016 heeft de raad de Verordening subsidie excessieve onderzoekskosten archeologie Oudewater vastgesteld. Deze heeft tot doel excessieve onderzoekskosten die voort kunnen vloeien uit de verplichting tot het uitvoeren van een archeologisch onderzoek te verlichten door middel van het onder voorwaarde subsidiëren van deze onderzoeken.

Ad 5: Sport en onderwijs

a - Zwembad

Door de raad is op 14 maart 2013 onder meer besloten om het saldo van de bestemmingsreserve investeringen zwembad beschikbaar te stellen aan Stichting Beheer Zwembad Oudewater (SBZO). Hiermee kan het direct noodzakelijke groot onderhoud worden uitgevoerd. De gemeente blijft verantwoordelijk voor de niet-dagelijkse onderhoudskosten en reparaties aan gebouwen/installaties. Gezien het achterstallige onderhoud wordt een bedrag opgenomen onder deze risicoparaagraaf voor eventueel niet uitstelbaar onderhoud.

Ad 6: Ruimtelijke ontwikkeling en wonen

a - Planschade

Voor alle ruimtelijke ontwikkelingen of beperkingen in verdere ontwikkelingen die de gemeente mogelijk maakt of oplegt, kunnen tot 5 jaar na besluitvorming verzoeken om planschade worden ingediend. Het gaat hierbij om de vaststelling van bestemmingsplannen en de toepassing van binnen- en buitenplanse ontheffingen of projectbesluiten. Planschadevergoeding bij indirecte planschade wordt op basis van de Wro alleen toegekend voor waardeverminderingen boven 2%.

De gemeente sluit bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen vaak een planschadeovereenkomst met de ontwikkelaar. Bij commerciële ontwikkelingen met een kleiner algemeen belang worden de planschaderisico's voor de gemeente op deze manier in principe tot € 0 teruggebracht.

Omdat de gemeente gedurende 5 jaar vele ruimtelijke ontwikkelingen kent en deze vele verschillende mogelijke effecten kunnen hebben op hun omgeving is het onmogelijk het risico in een exact getal uit te drukken. Afgelopen jaren zijn er planschades toegekend en verhaald bij de projecten Linschoterpoort en Molenwal. Actuele projecten waarbij dit risico speelt zijn de woningbouw in de Noort Syde II en de Touwfabriek en in de toekomst wellicht de woningbouwprojecten St. Janstraat/Wijngaardstraat en Papenhoef.

Ad 7. Algemene inkomsten

a - Aandelen BNG en Vitens

De gemeente bezit aandelen van de BNG en Vitens die een bepaalde waarde vertegenwoordigen. Zowel van de BNG als Vitens wordt jaarlijks dividend ontvangen. Het risico kan als klein worden gekwantificeerd.

b/c - Garantieverleningen

Door waarborging van geldleningen en andere garantieverplichtingen loopt de gemeente financieel risico. Sinds 1 januari 1995 is de Stichting Waarborgfonds Eigen Woningen zich gaan bezighouden met het verlenen van hypotheekgaranties.

Ook de deelneming in eventuele verliezen vindt plaats via genoemde stichting. Per 1 januari 1999 is de Nationale Hypotheek Garantie uitgebreid met een garantie voor door eigenaars/ bewoners af te sluiten leningen voor het aanbrengen van verbeteringen aan de woning.

Het bedrag aan gewaarborgde geldleningen en andere garantieverplichtingen bedraagt per 31-12-2016 € 21.034.984.

Veruit het grootste deel heeft betrekking op leningen van de Woningbouwvereniging Oudewater, waar het Waarborgfonds Sociale Woningbouw voor 100% borg staat met aan achtervang van 50% van de gemeente en 50% van het Rijk (€ 20.523.814). Gezien deze constructie gaan we ervan uit dat het risico voor de gemeente maximaal 10% van het totaal van de gewaarborgde leningen omvat, oftewel € 2.052.400. In het overzicht van de risico's is daarom aangegeven dat de benodigde weerstandscapaciteit op € 205.000 wordt geraamd.

Daarnaast zijn er enkele leningen van St. Sporthal Oudewater en De Heksenmeppers waarvoor de gemeente 100% garant staat. Het gaat hier om een bedrag van € 511.171. De garantstelling ten behoeve van SCO is wegens volledige aflossing komen te vervallen

Gezien het feit, dat de garantieverlening voor de aankoop van een eigen woning per 1 januari 1995 is overgenomen door de Stichting Waarborgfonds Eigen Woningen is het risico voor de gemeente te verwaarlozen.

d - Algemene uitkering gemeentefonds

De raming en de ontwikkelingen van de algemene uitkering in het meerjarenperspectief waren gebaseerd op de meicirculaire 2015. Hierbij is uitgegaan van constante prijzen. Jaarlijks blijkt uit de septembercirculaire, welke verschijnt na Prinsjesdag, wat de werkelijke algemene uitkering wordt.

Aangezien het accres binnen de algemene uitkering afhankelijk is van de economische vooruitzichten en dus de uitgaven van het Rijk, blijft de hoogte van de algemene uitkering altijd een risicofactor voor de gemeente. Met ingang van 2015 ontvangt de gemeente in het kader van het Sociaal Domein 3 decentralisatie-uitkeringen, namelijk AWBZ/Wmo, Jeugd en Participatiebudget. Vooralnog zijn de hiermee verband houdende uitgaven budgettair neutraal geraamd.

B. Bedrijfsvoering

Ad a: Infrastructurele risico's

Openbare verlichting

Al enige tijd overweegt de gemeente een mogelijke overname van het openbare verlichtingskabelnet, voor zover eigendom van de gemeente, door een marktpartij. Bij de beslissing tot verkoop/overdracht moet rekening worden gehouden met allerlei (technische) ontwikkelingen. Zowel het in eigen beheer houden van het netwerk, als het verkopen ervan, brengt de nodige risico's met zich mee. Als eigenaar draag je alle risico's in het kader van exploitatie, onderhoud en beheer. Als afnemer van een dienst heb je verminderde invloed op het geleverde product.

Noord en Zuid Linschoterzandweg

Door het afkalven van de oevers van de Lange Linschoten vertonen de verhardingen van de Noord en Zuid Linschoterzandweg extra schadebeelden. Alvorens de schade aan het wegdek te herstellen dienen eerst de oevers te worden gestabiliseerd en te worden hersteld. De totale kosten van het herstel worden indicatief geraamd op een bedrag van € 3.850.000. Thans wordt onderzocht of deze kosten voor rekening van de aanwonenden/eigenaren, HDSR of gemeente komen. Bij de begrotingsbehandeling 2015 heeft de raad op 6 november 2014 besloten een krediet van € 1.000.000 beschikbaar te stellen. Met ingang van de begroting 2011 is er een bedrag opgenomen voor de inspectie van civiele kunstwerken. Op basis van deze inspectie wordt een onderhoudsbeheersplan opgesteld. In de begroting 2012 werd een bedrag van € 40.000 gestort in de voorziening Civiele Kunstwerken. Op basis van het voorlopige onderhoudsplan is besloten om in de begroting 2013 de toevoeging aan deze voorziening te verhogen tot € 100.000. Met ingang van 2014 wordt er jaarlijks € 114.000 toegevoegd aan deze voorziening. De raad heeft op 10 juli 2014 het meerjaren onderhouds-programma civieltechnische kunstwerken 2014 tot en met 2023 vastgesteld. De toevoeging aan de voorziening Civiele Kunstwerken blijft tot 2018 gehandhaafd op € 114.000 per jaar. Vanaf 2018 wordt dit bedrag verlaagd naar € 103.000 per jaar. Deze storting is inclusief de bijdrage voor de Hoenkoopse brug, de Verkenbrug en de Romeijnbrug.

Met betrekking tot de voortgang van het stabiliseren van de oevers van de Lange Linschoten hebben wij uw raad laatstelijk met raadsinformatiebrief 16R.00117 d.d. 8 maart 2016 op de hoogte gesteld.

Ad b: BTW Compensatie Fonds (BCF)

Er zijn diverse onderzoeken geweest (EY en PWC) en controles door de Belastingdienst waaruit is gebleken dat de invoering van het BCF in Oudewater op een goede wijze is geïmplementeerd. Hiernaast is gekeken of het percentage dat gehanteerd werd voor de verrekening van de BTW bij de productiemiddelen en productiecentra nog juist was. Op basis van onderzoeken en berekeningen zijn de percentages sinds 2011 en volgende jaren vastgesteld op 96% verhaalbaar via het BCF en 4% kostenverhogend.

Op 29 mei 2012 is er tussen de Belastingdienst en de gemeente Oudewater een convenant Horizontaal Toezicht gesloten. Tot nu toe werd er door de Belastingdienst na aangiftes achteraf gecontroleerd. Bij het horizontaal toezicht werkt de Belastingdienst met de gemeente samen op basis van gemaakte afspraken en wederzijds vertrouwen. Hierbij gaat de Belastingdienst ervan uit dat de gemeente zorgdraagt voor een systeem van interne beheersing en interne en externe controle, met als doel het opstellen en indienen van aanvaardbare aangiften. Dit betekent dat veel controles door de Belastingdienst overbodig zijn geworden.

Voor de samenwerking met Woerden per 1-1-2015 heeft de inspecteur ingestemd met de huidige percentages van 96% en 4% voor 2015 en 2016 en een onderzoek naar de percentages in 2016.

Ad c: EMU-tekort

Het EMU tekort is het nationale begrotingstekort. Het EMU-tekort van een land mag maximaal 3% van het Bruto Binnenlands Product bedragen. In de Wet Hof is opgenomen dat decentrale overheden een sanctie opgelegd kunnen krijgen. In eerste instantie heeft de sanctie de vorm van een aan te houden depot. Wanneer na het opleggen van de sanctie geen verbetering waarneembaar is, wordt het depot omgezet in een boete. Als wel verbetering optreedt, valt het depot weer vrij. De berekening van het EMU-saldo is opgenomen in de Financiële bijlagen bij de programmabegroting.

Ad d: Wettelijke Aansprakelijkheid

De landelijke tendens is dat het aantal schadeclaims de afgelopen jaren aanzienlijk is gestegen. Als oorzaken kunnen worden genoemd het Nieuw Burgerlijk Wetboek (invoering risicoaansprakelijkheid), invoering van de Algemene wet bestuursrecht (aanzienlijke versterking van de positie van de burger ten opzichte van de overheid) en de toenemende mondigheid van de burger. De wet dwangsom bij niet tijdig beslissen wordt uitgewerkt binnen de gemeentelijke processen.

In Oudewater vallen de aansprakelijkheidsschades tot op heden mee. Deze constatering moet echter niet leiden tot een verslapping van de aandacht c.q. het beleid. Het is en blijft namelijk van groot belang om schadepreventief te werken. Door de verzekeringsmaatschappijen en de VNG wordt hierop voortdurend gewerkt.

In het kader van preventief werken zijn opgemerkt dat onder andere goed en regelmatig onderhoud van wegen, de klachtenlijn, het nauwkeurig naleven van procedures met betrekking tot verlening van vergunningen, adequate behandeling van ingediende bezwaarschriften (bijvoorbeeld toetsen van bezwaarschrift door bezwarencommissie), etc. tot de aandachtspunten behoren.

De grotere aansprakelijkheid vindt uiteraard haar weerslag in de kosten van de verzekeringen tegen deze risico's. Voor personen-/zaakschade bedraagt het eigen risico € 2.500 per gebeurtenis. Het eigen risico voor vermogensschade bedraagt € 2.500 per geval, in enkele - met name in de polisvoorwaarden genoemde gevallen - € 12.500 per geval.

Ad e: Wet Ketenaansprakelijkheid

De gemeente kan op grond van de Wet Ketenaansprakelijkheid aangesproken worden voor het niet afdragen van belastingen en premies sociale verzekeringen door aannemers.

In het kader van deze wet is de gemeente niet aansprakelijk als het gaat om de aanleg van gemeenschapsvoorzieningen, zoals wegen, rioleringen en watergangen in het openbare gebied.

Dit is het leeuwendeel van de projecten. Bij projecten die niet onder openbare voorzieningen vallen is de wet wel van toepassing. Hierbij valt te denken aan het ophogen van bouwterreinen en andere zaken die voor de verkoop bestemd zijn.

De omvang van het risico is niet erg groot. Om het risico te beperken kunnen maatregelen genomen worden. Naast het opvragen van verklaringen van goed betaalgedrag kan gebruik gemaakt worden van zogenaamde G-rekeningen voor betalingen aan aannemers.

Ad f: Brandschade

De gemeente is verzekerd tegen brand- en stormschade. De totaal verzekerde som van de gebouwde eigendommen voor de gemeente Oudewater is per 1 januari 2016 € 38.218.090.

Het risico voor de gemeente betreft een lagere uitbetaling dan de werkelijk geleden schade bij een eventuele onderverzekering.

In 2009 heeft er een taxatie plaats gevonden van de gemeentelijke eigendommen waarbij bekeken is of de verzekerde waardes voldoende zijn in geval van brand en er dus geen sprake is van onderverzekering.

Naar aanleiding van deze taxatie zijn de verzekerde bedragen van de verschillende eigendommen hiermee in overeenstemming gebracht. In 2013 zijn alle inventarisaties aan een nadere inspectie onderworpen.

C. Verbonden partijen

Gemeenschappelijke regelingen/verbonden partijen

De veronderstelling, dat het uitvoeren van taken door gemeenten gezamenlijk in een regio voor de gemeenten (en haar inwoners) financiële voordelen oplevert, kan niet in alle gevallen als juist worden onderkend. De invloed van een individuele gemeente op het beleid van een eenmaal ingesteld lichaam is beperkt. Aan dit gegeven is het bezwaar verbonden, dat samenwerkingsverbanden door het vormen van reserves e.a. een eigen financieel beleid gaan voeren; dus in feite een stukje financieel beleid van de aangesloten gemeenten overnemen.

De bijdrage van de gemeente Oudewater aan gemeenschappelijke regelingen is een regelmatig onderwerp van gesprek in vergaderingen van het college en van de raad. Ook bij andere gemeenten bestaat de gedachte om voor de (groeiende) financiële problematiek van de gemeenten, ook een bijdrage van gemeenschappelijke regelingen te vragen door hen te verzoeken bijvoorbeeld bezuinigingen te laten plaatsvinden. In de paragraaf 2. "Verbonden partijen" vindt een uitgebreide toelichting plaats.

D. Grondexploitaties

Ad a: De Noort Syde II

Er is sinds 1 januari 2008 nog slechts één complex in bewerking, namelijk complex de Noort Syde II. De verkoop van de grond is nog gestagneerd als gevolg van de economische crisis. De verwachting op dit moment is dat in 2016 vrijwel alle vrije kavels verkocht worden. De verkoop van het perceel Manilla/Sisal voor gestapelde bouw is nog onzeker.

De herziene exploitatieopzet per 1 januari 2016 gaat vooralsnog uit van een sluitende exploitatieopzet. Hierbij is ervan uitgegaan dat het complex per 31 december 2017 wordt afgesloten.

Door de invoering van de Vennootschapsbelasting per 1-1-2016 zijn de reserveringen uit de exploitatie gehaald.

De werkgroep Grondexploitatie onder leiding van de gemeentesecretaris begint in principe eind van elk jaar met de voorbereidingen welke moeten leiden tot een herziening van de exploitatieopzet per 1 januari van het komende jaar.

De voorbereiding met betrekking tot de opzet van een exploitatieberekening voor Tappersheul is vertraagd. Reden: het overleg met de betrokken overheden (provincie+HDSR) is nog niet afgerond.

De exploitatie van grond kent financiële risico's. Kosten, zoals de boekwaarde van verwerving en overige kosten en de daaruit voortvloeiende rentelasten, worden normaliter gedekt door inkomsten uit grondverkoop. Aan zowel de baten- als de lastenkant kunnen zich risico's voordoen.

Kosten van verwervingen, milieusanering of bijvoorbeeld het bouw- en woonrijp maken kunnen tegenvallen, de uitkomst van aanbestedingen is niet altijd voorspelbaar en de inkomsten uit grondverkoop kunnen door conjuncturele ontwikkelingen of veranderende wensen van woonconsumenten veranderen. Een belangrijk risico is daarnaast het niet halen van vooraf bepaalde plannings. Het is dus zaak binnen de grondexploitaties alert te zijn op ontwikkelingen die van invloed zijn op de kosten en baten en deze tijdig te signaleren, te rapporteren en te verwerken. Bijdragen aan reserves mogen pas plaatsvinden als de boekwaarde van het complex dit toelaat (winstneming).

5. Weerstandsvermogen

Het is van belang te weten of sprake is van een toereikend weerstandsvermogen. Aangezien het risicoprofiel bekend is, kan een relatie worden gelegd tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij benodigde weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit.

De verhouding tussen beschikbare en benodigde weerstandscapaciteit wordt ook wel het weerstandsvermogen genoemd. Deze wordt als volgt berekend:

Ratio weerstandsvermogen = beschikbare weerstandscapaciteit / benodigde weerstandscapaciteit.

De geactualiseerde stand van het weerstandsvermogen geeft aan dat het totaal van de risico's € 1.420.000 bedraagt. De totale weerstandscapaciteit wordt geraamd op € 3.668.970 per 31 december 2016. De ratio weerstandsvermogen bedraagt dan 3,6. Het verloop van deze ratio ziet er als volgt uit:

	werkelijk 2016	begroot 2017	werkelijk 2015	begroot 2016
1. Weerstandscapaciteit	€ 3.668.973	€ 4.859.476	€ 3.682.643	€ 2.308.643
2. Risico's	€ 1.420.000	€ 1.255.500	€ 1.032.700	€ 1.036.500
Ratio weerstandsvermogen	2,6	3,9	3,6	2,2

Ervan uitgaande dat de ratio weerstandsvermogen minimaal 1,0 dient te zijn, bedraagt het vrij besteedbare deel van de algemene reserve € 2.248.973 (€ 3.668.973 - € 1.420.000).

Wanneer de ratio weerstandsvermogen minder dan 1,0 bedraagt, is een gemeente kwetsbaar. De gemeente beschikt dan niet over voldoende capaciteit om de geïdentificeerde risico's af te dekken. Er kunnen zich echter onvoorziene situaties voordoen waarbij je als gemeente binnen 1 jaar meerdere tegenslagen hebt te verwerken, ook al was de kans daarvoor laag ingeschat. Het spreekt voor zich dat hoe hoger het weerstandsvermogen is, hoe meer (onvoorziene) tegenvallers opgevangen kunnen worden. Echter, ook een groot weerstandsvermogen is niet altijd ideaal. Wanneer de ratio hoog oploopt kan men zich afvragen of de gemeente dit geld ook niet voor andere doeleinden zou kunnen inzetten, bijvoorbeeld voor de uitvoering van nieuw beleid. Een ratio van 1,0 wordt in termen van risicomanagement overigens gekwalificeerd als "voldoende".

Beleid gemeente Oudewater

Voor de ratio van het weerstandsvermogen streeft de gemeente naar een ratio van 1,0. Indien de ratio op enig moment buiten de toegestane ondergrens komt, doet het college zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen één jaar, een voorstel om het beschikbare weerstandsvermogen te verhogen.

Risicoafdekking uit de algemene reserve.

Indien een risico zich werkelijk voordoet, wordt bij de afdekking als volgt gehandeld:

- Voor zover mogelijk worden maatregelen ter beperking van de schade getroffen;
- Schade die niet kan worden beperkt, wordt zoveel mogelijk vanuit de daartoe geëigende programmabudgetten betaald. Dat geldt ook voor de kosten van de schadebeperkende maatregelen;
- Voor zover bovenstaande maatregelen niet toereikend zijn wordt de algemene reserve aangesproken.

Conclusie.

Uit de uitgevoerde risicoanalyse blijkt dat Oudewater de risico's goed afgedekt heeft. Daarnaast zijn de belangrijkste beheersplannen geactualiseerd en zijn de daaruit voortvloeiende lasten structureel verwerkt in de begroting en dus de daarmee verband houdende voorzieningen.

6. Kengetallen financiële positie

Kengetallen zijn getallen die de verhouding uitdrukken tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans. Zij kunnen helpen bij de beoordeling van de financiële positie van een gemeente. Daarom schrijft het Besluit begroting en verantwoording sinds kort voor dat de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing de volgende kengetallen bevat:

- netto schuldquote en de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen;
- solvabiliteitsratio;
- grondexploitatie;
- structurele exploitatieruimte;
- belastingcapaciteit.

Deze kengetallen maken inzichtelijk(er) over hoeveel (financiële) ruimte de gemeente beschikt om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken of opvangen. Ze geven zodoende inzicht in de financiële weerbaar- en wendbaarheid. Hieronder wordt per kengetal weergegeven welke verhouding wordt uitgedrukt.

Netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Een hoge netto schuldquote hoeft op zichzelf geen probleem te zijn. Of dat het geval is valt niet direct af te leiden uit de netto schuldquote zelf, maar hangt af van meerdere factoren. Zo kan een hoge schuld worden veroorzaakt doordat er leningen zijn afgesloten en die gelden vervolgens worden doorgeleend aan bijvoorbeeld woningbouwcorporaties die op hun beurt weer jaarlijks aflossen. In dat geval hoeft een hoge schuld geen probleem te zijn. Om inzicht te verkrijgen in hoeverre er sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven (netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen). Omdat in Oudewater geen sprake is van doorgeleend geld, is de gecorrigeerde schuldquote gelijk aan de normale schuldquote.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio drukt het eigen vermogen uit als percentage van het totale vermogen en geeft daarmee inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen.

Grondexploitatie

Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten.

Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van de financiële positie is het ook van belang te kijken naar de structurele baten en structurele lasten. Structurele baten zijn bijvoorbeeld de algemene uitkering uit het gemeentefonds en de opbrengsten uit de onroerende zaakbelasting OZB. Dit kengetal geeft aan hoe groot de

structurele exploitatieruimte is, doordat wordt gekeken naar de structurele baten en structurele lasten en deze worden vergeleken met de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de rente en aflossing van een lening) te dekken. De relevantie van dit kengetal voor de beoordeling van de financiële positie schuilt erin dat het van belang is om te weten welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is.

Belastingcapaciteit

De OZB is voor gemeenten de belangrijkste eigen belastinginkomst. De belastingcapaciteit geeft inzicht in de mate waarin een eventuele financiële tegenvaller in het volgende begrotingsjaar kan worden opgevangen of waarin er ruimte is voor nieuw beleid. Om deze ruimte weer te kunnen geven is een ijkpunt nodig. Dit gebeurt door de belastingcapaciteit te relateren aan landelijk gemiddelde tarieven.

In onderstaande tabel geven we de kengetallen en hun verloop weer.

Kengetallen conform nieuwe BBV voorschriften	werkelijk	begroot	werkelijk
	2016	2016	2015
netto schuldquote	14%	22%	17%
netto schuldquote gecorrigeerd	10%	22%	17%
solvabiliteitsratio	38%	40%	38%
grondexploitatie	0%	13%	0%
structurele exploitatieruimte	1%	0%	6%
belastingcapaciteit	102%	100%	100%

Voor een beoordeling van de financiële positie moeten de kengetallen in samenhang en in historisch perspectief worden gezien. Het beeld dat dan ontstaat, is dat de financiële positie redelijk stabiel is. De solvabiliteit van de gemeente is afgenomen als gevolg van het uitblijven van toevoegingen aan de algemene reserve vanuit de grondexploitaties. De schuldquote daalt als gevolg van de aflossingen die de laatste tijd hebben plaatsgevonden. Bij de belastingcapaciteit zien we dat we iets boven het niveau van het landelijk gemiddelde zitten. Al met al biedt onze financiële positie voldoende sturingsruimte en kunnen de incidentele en structurele lasten voldoende worden gedekt.

Paragraaf 4: Bedrijfsvoering

1. Wat is het doel van deze paragraaf?

Bedrijfsvoering draait om het sturen en beheersen van de organisatie om de geplande resultaten zo effectief en efficiënt mogelijk te realiseren. Het gaat dus om antwoorden op hoe-vragen. Vraagstukken waar het college zich dagelijks mee bezighoudt. Er zijn ook thema's die de kaderstellende rol van de raad raken. Deze paragraaf gaat daarop in.

2. Speerpunten

Organisatie

Op 1 januari 2015 zijn er 56 medewerkers uit Oudewater gestart bij de ambtelijke organisatie van Woerden die werkt voor Oudewater en Woerden. De eerste maanden is door alle medewerkers flink geïnvesteerd in wederzijdse kennismaking en in kennismaking met het werken voor twee besturen. Uit het medewerkersonderzoek dat in januari 2016 is gehouden blijkt dat er nauwelijks verschil is in werkplezier en –beleving tussen (voormalig) medewerkers uit Oudewater en uit Woerden.

In het kader van de organisatieontwikkeling is in 2016 de Organisatievisie 2020 De WOW factor voor de gemeente Woerden ontwikkeld met de volgende kernwaarden:

- Eigenaarschap;
- Avontuur;
- Samenspel.

Met ingang van 2016 is er een Team Oudewater gevormd, dat een eerste aanspreekpunt is voor de zogenaamde C-projecten, het opstellen van de begroting, de begeleiding van het Sociaal Domein en planologische aangelegenheden.

Ook in 2016 hebben we geïnvesteerd in stage—en werkervaringsplaatsen. Er zijn 12 werkervarenders begonnen en er hebben 31 studenten stage gelopen bij onze organisatie.

Planning & control

De sturing, beheersing en verantwoording van de organisatie verloopt via de PDCA-cyclus: Plan, Do, Check, Act. Programmabegroting en DVO geven richting aan de organisatie. Ook zijn de teams dit jaar in zeven domeinen bijeen gebracht. Voor elk domein is voor het jaar 2016 een domeinplan gemaakt. De domeinplannen zijn de basis voor de verantwoording. De rapportages zijn in 2016 opnieuw opgezet.

Regionale samenwerking

Voor dit onderdeel wordt verwezen naar programma 1.

Informatievoorziening

In 2014/2015 is gestart met de uitvoering van het Informatiebeleidsplan. Het informatiebeleidsplan geeft inzicht in de samenhang tussen de organisatiestructuur, de informatiearchitectuur en de technische infrastructuur en vormt het kader bij het beoordelen van investeringen op het gebied van de informatievoorziening.

Rechtmatigheid

Het college draagt zorg voor een jaarlijkse interne toetsing van de bestuurlijke informatievoorziening en de rechtmatigheid van de beheershandelingen. Het gaat hierbij om de rechtmatigheid van verschillende processen. Hiervoor is door de interne controlefunctionaris een intern controleplan opgezet, dit plan wordt ieder jaar geactualiseerd. In het intern controleplan zijn de processen beschreven waarop verbijzonderde interne controle moet plaatsvinden.

De aanpak van de aanbevelingen en/of opmerkingen van de accountant wordt geborgd via de interne controle. De interne controlefunctionaris verwerkt de aanbevelingen en/of opmerkingen in het intern controleplan en bespreekt dit periodiek met de verantwoordelijke medewerk(s)ter en /of teammanager. De aanbevelingen en/of opmerkingen worden in de organisatie ter uitvoering uitgezet en bewaakt via de checksessies. Het opvolgen van de aanbevelingen is een verantwoordelijkheid van het management.

Het college wordt jaarlijks geïnformeerd over het accountantsverslag en de status van de aanbevelingen van de accountant naar aanleiding van de interimcontrole en jaarrekeningcontrole. De aanbevelingen van de accountant dienen gezien te worden ter verdere verfijning hiervan.

Over voorgaand boekjaar is een goedkeurende verklaring bij de jaarrekening afgegeven. De accountantsverklaring bevat naast een oordeel over getrouwheid ook een oordeel over rechtmatigheid. De accountant moet vaststellen dat de in de jaarrekening opgenomen baten, lasten en balansmutaties tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de begroting en met de van toepassing zijnde wettelijke regelingen, waaronder de gemeentelijke verordeningen.

Bij de eindejaarscontrole van de jaarrekening (voorgaand boekjaar) heeft de accountant een beeld gevormd van de administratieve organisatie en de kwaliteit van het interne beheersingssysteem. Er is een goedkeurende verklaring ontvangen. De accountant is van mening dat de interne beheersing van voldoende niveau is om te komen tot een betrouwbare jaarrekening. De jaarrekening geeft een getrouw beeld (de gemaakte lasten en gerealiseerde baten zijn op de juiste manier in de financiële administratie verwerkt) en is rechtmatig uitgevoerd (baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening zijn in overeenstemming met de geldige wet- en regelgeving). Er zijn geen fouten of onzekerheden door de accountant geconstateerd.

Tevens is de accountant van mening dat de administratieve organisatie en de daarin opgenomen maatregelen van interne controle voldoen aan de daaraan te stellen eisen. De accountant kan steunen op de bevindingen van de interne controle die door de interne controlefunctionaris binnen de organisatie wordt uitgevoerd. De accountant adviseert wel om de timing en fasering van de verbijzonderde interne controle aan te passen. Dat geeft de mogelijkheid om werkdruk beter te spreiden en de tijdsdruk rondom het jaarrekeningtraject te verlagen. Daarnaast kan een groter deel van de interne controle beoordeeld worden tijdens de interim-controle.

Communicatie

Ook de dagelijkse gang van zaken vraagt aandacht van communicatie. Het bestuur van Oudewater wil zijn inwoners meer en in een vroeg stadium betrekken bij zijn beslissingen. In 2015 is een eerste aanzet gegeven om deze ambitie uit het coalitieakkoord te realiseren. Er is een verkennende nota geschreven die in het forum Samenleving is besproken en er is een onderzoek onder de inwoners gedaan op welke wijze zij bij het beleid van de gemeente betrokken willen worden. Vooral wordt waarde gehecht aan de gemeentelijke informatiepagina. Om die reden is het budget voor de informatieverstrekking via de gemeentepagina in De IJsselbode structureel verhoogd ingaande 2016.

Paragraaf 5: Financiering

1. Wat is het doel van deze paragraaf?

Het doel is om inzicht te geven in de financiële positie van de gemeente Oudewater en hoe de financiering geregeld is.

2. Wettelijk kader en gemeentelijk beleid

a. Wet Financiering Decentrale Overheden (Fido)

Sinds 1 januari 2001 is de Wet Financiering Decentrale Overheden (Wet Fido) van kracht. Deze wet geeft voorschriften voor het aantrekken van geldleningen, het uitzetten van middelen en het verstrekken van garanties.

Het kader van het financieringsbeleid van de gemeente Oudewater is vastgelegd in de "Financiële verordening gemeente Oudewater 2008". Deze verordening beschrijft ondermeer de doelen en de richtlijnen van de financieringsfunctie. De uitvoeringsregels van het treasurybeleid zijn vastgelegd in het Treasurystatuut gemeente Oudewater 2015. Dit statuut is per 1 januari 2015 hernieuwd vastgesteld vanwege de samenwerking met Woerden. In dit statuut is in 1 opslag duidelijk wie welke verantwoordelijkheden heeft.

De gemeentelijke treasuryfunctie omvat het financieren van gemeentelijk beleid (de programma's) en het uitzetten van geldmiddelen die niet direct nodig zijn. Dit houdt in:

- het zorgen voor tijdige beschikbaarheid van benodigde geldmiddelen tegen acceptabele condities;
- het beheersen en bewaken van financiële risico's die aan de financiële positie en geldstromen van de gemeente zijn verbonden;
- het minimaliseren van de kosten van het beheer van de financiële positie en de geldstromen;
- het optimaliseren van het rendement op de overtollige liquide middelen.

<i>Relatiebeheer:</i>	Huisbankier	BNG
	Rekening kasgeld	Rabobank
	Uitzetten gelden	Ministerie van Financiën (SKB)

De gemeente Oudewater heeft een overeenkomst financiële dienstverlening met de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG). Deze overeenkomst houdt onder andere het volgende in:

- de gemeente houdt een rekening-courant rekening aan bij de BNG;
- de gemeente mag tot een bedrag van € 1,3 miljoen 'rood staan' danwel kasgeld aantrekken;
- de gemeente verplicht zich om het betalingsverkeer in overwegende mate via zijn rekening bij de BNG te doen verzorgen;
- de bank rekent voor kredietverlening in het kader van de overeenkomst geen kosten of provisies.

Bij de BNG heeft de gemeente één hoofdrekening en een nevenrekening voor de legesontvangsten met een geconsolideerd saldo. De rekening bij de Rabobank is in het bijzonder voor kasstortingen van legesopbrengsten en bruggelden en voor kasopnames.

b. Wet Houdbare OverheidsFinanciën (Hof)

Eind 2013 is de Wet Hof (Houdbare OverheidsFinanciën) in werking getreden. Hierin is opgenomen dat het Rijk en de medeoverheden een gelijkwaardige inspanningsplicht hebben om de begrotingseisen te respecteren. De gelijkwaardige inspanning wordt uitgedrukt in een macronorm voor het EMU-saldo van de medeoverheden gezamenlijk. In het bestuurlijk overleg tussen het Rijk en de medeoverheden is een financieel akkoord bereikt waarbij de ambitie en de tekortnorm voor de medeoverheden voor de jaren 2014 tot en met 2017 zijn vastgesteld.

c. Schatkistbankieren (SKB)

Eind 2013 is het SKB ingegaan. Dit houdt in dat gemeenten, provincies en waterschappen verplicht zijn hun beleggingen bij het Rijk onder te brengen. Hierdoor wordt bereikt dat de Nederlandse staat minder geld hoeft te lenen op de financiële markten en dat de staatsschuld zal dalen.

De SKB-grens voor Oudewater is € 250.000. Met de BNG is een afspraak gemaakt dat er automatisch afgeroomd wordt boven de € 240.000 (vastgelegd in een overeenkomst tussen de BNG-gemeente Oudewater). Het afromen geschiedt automatisch. Twee keer per week worden betalingen gedaan, waarbij de treasurer verplicht is om te kijken of er voldoende saldo is op de rekening van de BNG. Bij

onvoldoende saldo haalt de treasurer het gewenste bedrag van de SKB rekening. Geconstateerd is dat de procedure rondom schatkistbankieren (afromen en terughalen) bij de gemeente Oudewater goed verloopt.

Het verschil tussen de € 240.000 en de maximale grens van € 250.000 is het maximale saldo van de voorschotten en de rekening bij de Rabobank. De grens voor voorschoten en Rabobanksaldo is dus € 10.000. Het saldo van de voorschotten plus het saldo van de Rabobank samen zijn in 2016 niet boven deze grens gekomen. Dit blijkt uit de dagafschriften 2016 van de Rabobank en het feit dat de voorschotten niet zijn gewijzigd. De voorschotten en het Rabobanksaldo sluiten aan met de begin- en eindbalans. Ultimo 2016 is het saldo van SKB niet meer opgenomen onder de liquide middelen, maar onder de Uitzettingen met een looptijd korter dan 1 jaar.

Ontwikkelingen

Rentevisie

Naast de liquiditeitsprognose is het bij de bepaling van de invulling van de financieringsbehoefte noodzakelijk om een visie te hebben op de renteontwikkelingen. Omdat de korte rente in de regel lager is dan de lange rente, is het in beginsel aantrekkelijk om kort geld te lenen.

Korte financiering dient echter slechts om tijdelijke liquiditeitstekorten voor de financiering van lopende uitgaven op te vangen, met als maximum de kasgeldlimiet. Voor structurele liquiditeitstekorten is de gemeente aangewezen op structurele financiering door middel van langlopende geldleningen.

Korte termijn

Door het lage inflatiecijfer in de EU gecombineerd met de matige economische groei, is de verwachting dat het relatief lage renteniveau geruime tijd zal aanhouden.

Lange termijn

De boekwaarde van de materiële vaste activa (boekwaarde investeringen geraamd per 31 december 2016) voor een waarde van € 12.791.259 wordt voor € 11.328.136 gedekt door de reserves en voorzieningen. Daarnaast zijn er ter dekking twee geldleningen van totaal € 6.000.000 aangetrokken waarvan per 31 december 2016 € 800.000 is afgelost.

Voor de toevoeging van rente aan de reserves wordt het rentepercentage bepaald door het volgen van de markt. De raad heeft besloten om met ingang van 2013 geen rente meer toe te voegen aan de reserves. Wel wordt nog voor de kapitaallasten van de investeringen (met ingang van 2012) uitgegaan van een rentepercentage van 5%.

3. Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet wordt als een percentage van het begrotingstotaal in een Uitvoeringsregeling vastgesteld. Deze limiet is het maximum bedrag waarvoor kortlopende middelen mogen worden aangetrokken. Voor gemeenten is dit percentage 8,5% van het begrotingstotaal (lasten) met een minimumbedrag van € 300.000 (artikel 3 lid 2 van de Wet Fido). Voor Oudewater komt de kasgeldlimiet in 2016 uit op € 1.776.000. De provincie verplicht de gemeente tot het nemen van maatregelen wanneer de kasgeldlimiet structureel wordt overschreden. Dit is het geval als de kortlopende schulden de kortlopende middelen in drie achtereenvolgende kwartalen met meer dan de kasgeldlimiet overtreffen. Deze maatregelen kunnen bestaan uit het consolideren van de korte schuld (aantrekken van langlopende geldleningen) en/of het beperken van het aangaan van korte schuld.

4. Renterisiconorm

Renterisico ontstaat als de te betalen rente aan herziening toe is, bijvoorbeeld bij herfinanciering of bij afloop van een rentevaste periode. Er kan dan sprake zijn van een hogere rentevergoeding. De Wet Fido schrijft een berekening van de zogenaamde renterisiconorm voor. Dit is het gedeelte van de totale vaste schuld, waarvan in een bepaald jaar een renteaanpassing of herfinanciering mag plaatsvinden.

De renterisiconorm houdt in dat de jaarlijks verplichte aflossingen/aangetrokken vaste schuld en rente herziening niet meer dan 20% van het begrotingstotaal (lasten) mogen bedragen. Dit percentage wordt bij ministeriële beschikking bepaald.

5. Financieringsbehoefte

De financieringspositie heeft betrekking op de financiering van de organisatie voor de lange termijn. De financieringsstructuur wordt hierbij bepaald door de verhouding tussen het eigen vermogen en

vreemd vermogen versus de waarde van de investeringen. Zodra de financieringsmiddelen (de reserves, voorzieningen en opgenomen geldleningen) lager zijn dan het totaal van de boekwaarde van de investeringen, is dit een teken dat de gemeente een vaste geldlening moet gaan aantrekken.

De financieringsbehoefte van de gemeente wordt bepaald aan de hand van de liquiditeitsprognose. Op basis van de verwachte baten en lasten (kasstromen) wordt een schatting gemaakt van het verwachte liquiditeitsverloop. Voor een goede liquiditeitsplanning is vooral inzicht nodig in de financiële planning van grote projecten en investeringen.

Door de administrateur wordt wekelijks de liquiditeitspositie bepaald, waardoor snel ingespeeld kan worden op de financieringsbehoefte van de gemeente.

De liquiditeitsraming per 31-12-2016 geeft de volgende financieringsposities:

31-12-2016	€ 1.445.000
31-12-2017	€ 3.617.000
31-12-2018	€ 3.617.000

Gezien de ramingen zijn er voorlopig geen kas- of geldleningen nodig zijn.

6. Leningenportefeuille

In 2011 heeft de gemeente een lening van € 4.000.000 aangetrokken en in 2012 is er een lening aangetrokken van € 2.000.000. Op deze leningen is per 31 december 2016 € 800.000 afgelost. Jaarlijks wordt er € 200.000 afgelost op deze leningen. Om snel te kunnen reageren in de markt voor het aantrekken van leningen, is dit in het Treasurystatuut gemandateerd aan de portefeuillehouder Financiën.

Paragraaf 6: Kapitaalgoederen

1. Wat is het doel van deze paragraaf?

Inleiding

De gemeente heeft de openbare ruimte in beheer. In die ruimte vindt een groot aantal activiteiten plaats, zoals wonen, werken en recreëren. Voor die activiteiten bestaat de openbare ruimte uit een aantal kapitaalgoederen op gebied van infrastructuur (wegen, water, riolering, kunstwerken), voorzieningen (groen, verlichting, sportfaciliteiten) en gebouwen.

Al deze kapitaalgoederen dienen onderhouden te worden. Gezien de duurzaamheid van de kapitaalgoederen is dat een taak die continu budgettaire middelen vergt. Doel van deze paragraaf is om daar inzicht in te geven en in de begroting het kader te schetsen voor zes hoofdonderwerpen:

- integraal beleid openbare ruimte (onder andere wegen, groen, kunstwerken en meubilair);
- riolering;
- baggeren;
- sportvelden;
- begraafplaatsen;
- gebouwen.

Belang voor de raad

Met deze paragraaf krijgt de raad de mogelijkheid binnen de begroting kaders te stellen voor het onderhoud van de materiële vaste activa (bijvoorbeeld gebouwen, wegen, enzovoorts). De totale omvang van de materiële vaste activa bedraagt per 31 december 2016 € 12.791.259.

De onderverdeling daarvan is als volgt:

	Nut	Werkelijk 2016
<i>A. Materiële vaste activa</i>		
Bedrijfsgebouw	Economisch	€ 11.983.896
Grond, weg en waterbouwkundige werken	Maatschappelijk	€ 536.459
Machines, apparaten en installaties	Economisch	€ 96.046
Huishoudelijk afval	Economisch	€ 89.538
Vervoermiddelen	Economisch	€ 27.994
Overige materiële vaste activa	Economisch	€ 57.326
<i>Subtotaal A</i>		€ 12.791.259
<i>B. Financiële vaste activa</i>		
Deelnemingen		€ 71.534
Verstrekke geldleningen		€ 864.611
<i>Subtotaal B</i>		€ 936.145
<i>C. Vlottende activa</i>		€ 33.418
Totaal activa		€ 13.760.822

Voor de vlottende activa is in principe uitgegaan van de herziene exploitatieopzet per 1 januari 2016. Hierbij geldt het saldo naar de stand per 1 januari 2016, waarbij voor het verloop in 2016 gekeken is naar de werkelijke uitgaven en inkomsten in 2016.

Gezien alleen de omvang van de activa, gevoegd bij de activa die reeds zijn afgeschreven (voor een deel ook in één keer) maar wel in gebruik zijn, is duidelijk dat ook de budgettaire consequenties van het onderhoud aanzienlijk zijn.

2. Wettelijk kader en gemeentelijk beleid

Beheerplannen

Voor de meerjarige onderhoudsramingen van enige omvang wordt in Oudewater gewerkt met beheerplannen, waarin gekoppeld aan de keuze voor een bepaald onderhoudsniveau, een meerjarenraming wordt gemaakt van de kosten. Daarin worden die kosten van onderhoud gesplitst naar:

- klein onderhoud (dekking kosten via exploitatie);
- groot onderhoud (dekking kosten via exploitatie en via voorziening);
- vervangingen / renovatie (dekking kosten via kapitaalkrediet).

Deze beheerplannen omvatten in principe een periode van 5 tot 10 jaar.

Voorzieningen

Voor het groot onderhoud bestaat de keuze tussen dekking van de kosten via de exploitatie dan wel via een te vormen voorziening. In principe geldt dat het werken met voorzieningen de uitzondering moet blijven, immers in principe behoren onderhoudsuitgaven binnen de exploitatie te worden opgevangen. Alleen als het verloop van de uitgaven over de jaren zo schommelt dat dit de financiële positie van de gemeente verstoort, kan gewerkt worden met een voorziening.

Over het algemeen zal dat alleen dan het geval zijn als sprake is van een beperkt aantal grotere objecten, waardoor het uitgavenniveau per jaar sterk kan variëren.

Als sprake is van een groot aantal (deel)objecten kan het onderhoudsbudget normaliter daarover jaarlijks in redelijk gelijke delen worden verdeeld.

3. Beleid en belangrijkste projecten per hoofdonderwerp

In 2016 werd gewerkt met de volgende beheerplannen:

- Verbreed Gemeentelijk Riolerings Plan (vGRP) 2012-2016;
- Baggerplan 2012-2021;
- Wegenbeheersplan 2012-2015;
- Meerjaren onderhoud planning gemeentelijke gebouwen (MOP) 2012-2022;
- Civieltechnische Kunstwerken 2014-2023;
- Nota Openbare Speelruimte 2013.

Riolering

Uw raad heeft op 24 mei 2012 het nieuwe verbreed Gemeentelijke Rioleringsplan (vGRP) voor de periode 2012-2016 vastgesteld. Tevens is toen ingestemd met het niet meer activeren van de investeringen en de restant boekwaardes investeringen riolering ten laste te brengen van de voorziening onderhoud riolering (ideealcomplex). De gevolgen hiervan zijn betrokken bij de brede rioolheffing. In 2016 dient er een nieuw vGRP te worden vastgesteld en wel voor de periode 2017 tot 2020.

Het saldo van de voorziening onderhoud rioleringen is € 1.646.057 per 31 december 2016.

Baggeren

Op 24 mei 2012 is het Baggerplan 2012-2021 vastgesteld voor het baggeren van de bij de gemeente in beheer zijnde oppervlaktewateren. Naar aanleiding van het nieuwe baggerplan wordt met ingang van 2013 € 75.200 toegevoegd aan de voorziening baggerwerken en is ook besloten € 39.000 voor het baggeren ten laste te brengen van de voorziening onderhoud riolering. Hiermee is rekening gehouden in het vGRP 2012-2016. Ook in het nieuw op te stellen vGRP dient hiermee rekening te worden gehouden. Bij de vaststelling van de begroting 2015 is besloten om met ingang van 2017 jaarlijks € 67.700 toe te voegen aan deze voorziening.

Bij de vaststelling van de begroting 2016 is besloten om de bezuiniging van € 7.500 weer terug te draaien en de toevoeging aan de voorziening op € 75.200 te houden.

Voor de goede orde wordt opgemerkt, dat een bepaald deel van de kosten die voortvloeien uit het nieuwe baggerplan meegenomen zijn in de tariefberekening van de rioolheffing. Het baggerplan wordt momenteel herijkt voor de periode 2017-2026. Deze herijking vindt elke vijf jaar plaats.

Het saldo van de voorziening baggerwerken is op 31 december 2016 € 105.532.

Wegen

Het wegbeheersplan is door de raad op 26 mei 2011 vastgesteld en geldt voor de jaren 2012 tot 2015. In dit plan is geen rekening gehouden met de volgende onderdelen:

- Revitalisering bedrijventerrein Tappersheul;
- Structurele verbeteringsmaatregelen Noord en Zuid Linschoterzandweg;
- Herinrichting binnenstad.

In dit beheerplan wordt eveneens geen rekening gehouden met eventuele reconstructies (zoals de drie hierboven genoemde wegen/gebieden). Hier zal een afzonderlijk krediet voor gevoteerd moeten worden, wat ten laste van bijvoorbeeld de algemene reserve gebracht moet worden, dan wel moet worden afgeschreven.

Ten einde het achterstallig onderhoud in te lopen heeft de raad op 26 mei 2011 besloten om een bedrag van € 500.000 te onttrekken aan de algemene reserve en dit toe te voegen aan de voorziening onderhoud wegen.

Daarnaast heeft de raad besloten om met ingang van 2012 jaarlijks € 432.532 toe te voegen aan de voorziening onderhoud wegen. Ook heeft de raad op 4 juli 2013 besloten om vanuit de algemene reserve € 376.429 vanuit de grondexploitatie toe te voegen aan de voorziening onderhoud wegen, teneinde de geprognoseerde noodzakelijke verhoging van het benodigde budget voor wegenonderhoud (wegbeheerplan 2011-2015) op te vangen. Bij de vaststelling van de begroting 2015 is besloten om de toevoeging aan deze voorziening te verlagen met € 43.500 tot € 389.032. Bij de vaststelling van de begroting 2016 is besloten om de bezuiniging van € 43.500 weer terug te draaien en de toevoeging aan de voorziening op € 432.532 te houden.

In 2016 diende er een nieuw wegenbeheersplan te worden vastgesteld en wel voor de periode 2016 tot 2020. Hier is enige vertraging in opgelopen. Het actuele wegenbeheersplan is voor bespreking in de Raad van 6 juli 2017 geagendeerd. Het eindsaldo van de voorziening onderhoud wegen is per 31 december 2016 € 233.974. Op basis van gewijzigde regelgeving wordt voorgesteld dit bedrag via de algemene reserve toe te voegen aan een nieuwe gevormde bestemmingsreserve Wegen.

Gebouwen

Gemeentelijk vastgoed

Het beleid is er op gericht om gemeentelijke gebouwen, die vanwege hun functie niet noodzakelijk eigendom dienen te zijn van de gemeente, indien mogelijk te verkopen.

Voorbeelden hiervan zijn de verkoop van het pand Kapellestraat 2 in 2008, de berging bij het sportpark Markveld in 2011 en het Verenigingsgebouw aan de Kapellestraat in 2013.

Steeds is geprobeerd het meerjarenonderhoudsprogramma goedkoper uit te voeren, door het voeren van scherpe onderhandelingen met uitvoerders en door daar waar dit verantwoord blijkt, werkzaamheden nog enigszins uit te stellen.

Daarnaast zijn sommige gebouwen in de praktijk slechts in zeer geringe mate onderhouden, omdat als gevolg van latere besluitvorming de verwachting ontstond dat ze gesloopt of verkocht zouden worden.

Adviesbureau de Bie heeft een meerjarenonderhoudsplan (MOP) met bijbehorende meerjarenbegroting gemeentelijke gebouwen 2012 tot 2022 opgesteld. De aangegeven bedragen voor planmatig onderhoud zijn voor het eerst in de begroting 2014 verwerkt evenals de hierbij horende storting in de voorziening onderhoud gebouwen. Hierbij is rekening gehouden met de door de raad bij de vaststelling van de begroting 2013 gehanteerde korting van in totaal € 15.000. In de raad van oktober 2015 heeft de raad een besluit genomen over de renovatie van de brandweerkazerne. De renovatie is geëffectueerd in 2016.

Momenteel wordt gewerkt aan het opstellen van het accommodatiebeleid en actualisatie van het MOP. Zodra dit is afgerond kan bekeken worden wat hiervan de gevolgen zijn voor het gemeentelijk vastgoed. De effecten worden in de programmabegroting 2018-2021 verwerkt.

Onderwijsgebouwen

In deze reserve werd tot en met 2014 jaarlijks een bedrag gestort voor groot onderhoud aan de basisscholen en de uitbreiding van het onderwijsleerpakket bij uitbreiding van het aantal groepen.

Door een wetwijziging is per 1 januari 2015 de gemeentelijke zorgplicht voor het groot onderhoud van de basisscholen vervallen. De gelden die de gemeente voorheen via de Algemene Uitkering ontving, zijn met ingang van 1 januari 2015 uit het gemeentefonds gehaald en worden met ingang van die datum rechtstreeks aan de schoolbesturen uitgekeerd. Dit betekent dat met ingang van 1 januari

2015 ook geen toevoeging aan deze reserve meer plaatsvindt. Onderzocht dient te worden of de schoolbesturen nog recht hebben op het door de gemeente gereserveerde bedrag. Dit dient te worden meegenomen in de hiervoor genoemde actualisatie van het MOP gebouwen.

Het saldo van de reserve investeringen basisscholen bedraagt per 31 december 2016 € 161.678.

Civieltechnische kunstwerken

Op 26 juni 2012 hebben wij besloten om de jaarlijkse storting in de voorziening civiele kunstwerken met ingang van 2013 te verhogen met € 74.000 waardoor de jaarlijkse storting thans € 114.000 bedraagt.

Op 27 juni 2012 is aan de raad een raadsinformatiebrief gezonden over het onderhoud van de civieltechnische kunstwerken. De raad heeft op 10 juli 2014 het meerjaren onderhoudsprogramma Civieltechnische kunstwerken 2014 tot 2023 vastgesteld. Uit dit programma blijkt dat de toevoeging aan deze voorziening ongewijzigd blijft. In de toevoeging is thans ook rekening gehouden met de Hoenkoopsebrug en de Romeijnbrug. Bij de vaststelling van de begroting 2015 is besloten om de toevoeging aan deze voorziening met ingang van 2018 te verlagen met € 11.000. Bij vaststelling van de begroting 2016 is deze bezuiniging teruggedraaid.

Bij de herijking van het onderhoudsprogramma voor de civieltechnische kunstwerken in 2014 bleek dat de jaarlijkse storting in de voorziening verhoogd moest worden van € 114.000 naar € 120.000. Geadviseerd en besloten is de oorspronkelijke storting van € 114.000 te handhaven.

Het saldo van de voorziening civiele kunstwerken is per 31 december 2016 € 160.814.

Speelruimten

Met betrekking tot de speelterreinen en toestellen heeft er inmiddels een inventarisatie door Repcon plaatsgevonden. Uitwerking hiervan heeft geleid tot de nota Openbare Speelruimte 2013, welke door de raad op 3 oktober 2013 is vastgesteld. Hierin is ook gekeken naar de leeftijdsopbouw van de bevolking van Oudewater rond de verschillende speelterreinen. Hierin is het financiële uitgangspunt geweest dat volstaan kan worden met de toevoeging van € 20.000 aan de reserve investeringen speeltoestellen en € 6.000 voor het onderhoud.

Het saldo van de reserve investeringen speeltoestellen is per 31 december 2016 € 110.970.

Paragraaf 7: Grondbeleid

1. Wat is het doel van deze paragraaf?

Het doel is om duidelijk te krijgen in hoeverre de gemeente Oudewater grondbeleid heeft en hoe wordt omgegaan met besluitvorming. Tevens wordt duidelijk welke projecten/complexen er lopen.

2. Wettelijk kader en gemeentelijk beleid

Sinds de invoering van het dualisme is het (ongeschreven) beleid dat alle besluiten van aan- en verkopen door het college genomen worden (zoals ook de aankoop van gronden voor de groenzone in De Noort Syde II). De Raad wordt hiervan in kennis gesteld in de Begroting, bij de Voorjaars- of Najaarsverantwoording of in de Jaarrekening. Tevens wordt de jaarlijkse Herziening door het college vastgesteld en vertrouwelijk ter inzage gelegd voor de raad.

Vanwege het mogelijke complex Tappersheul III is dit beleid nog eens bezien en is besloten dit zo te laten. Dit is nu beschreven in de Paragraaf grondbeleid en zondig wordt dit opgenomen in de Verordening 212 en de Budgethoudersregeling.

Alle aan- en verkopen zijn aan het college vanwege het dualisme, hier is geen financiële of oppervlakte grens aan. Bij politiek gevoelige zaken wordt besluitvorming aan de raad voorgelegd. Als bijvoorbeeld de raad heeft besloten om te komen tot een nieuw complex, onder andere op basis van een daarbij horende haalbaarheidsberekening, dan zijn daarna alle besluiten (ook de aankoop) aan het college.

De gemeente voert geen actief grondbeleid. Dit is onder andere het gevolg van het feit dat Oudewater in het Groene Hart ligt en niet buiten de rode contour mag bouwen.

Thans wordt onderzocht of op basis van de in ontwikkeling zijnde provinciale structuurvisie het mogelijk is om grond buiten de rode contour te verwerven ten behoeve van woningbouw en industrie. Ook wordt onderzocht of de gemeentelijke kosten die samenhangen met het faciliteren van projectontwikkelaars etc. op gronden die niet eigendom zijn van de gemeente zoveel mogelijk te verhalen.

De planning van het WBP is onder andere afhankelijk van de ontwikkeling van de Westerwal, het Volkshuisvestingsplan en het huisvestingsbeleid.

De werkgroep Grondexploitatie onder leiding van de gemeentesecretaris begint in principe eind van elk jaar met de voorbereidingen welke moeten leiden tot een herziening van de exploitatieopzet per 1 januari van het volgende jaar. De uitgangspunten met ingang van 1 januari 2014 zijn, dat er geen indexering is op kosten en opbrengsten en dat er 0% rente op het saldo van de boekwaarde wordt toegevoegd.

Verkooprijzen

Woningbouwgrond

Verkoop vindt plaats op basis van het woningbouwprogramma met prijzen vanuit het complex voor de grondexploitatie De Noort Syde II (DNS II).

Grond voor gestapelde bouw

De uitgangspunten voor verkooprijzen van gestapelde bouw zijn vastgesteld in het besluit van het college van 30-3-2010:

- gestapelde bouw (2 woonlagen) en niet bouwrijp = verkoopprijs + 50%;
- niet gestapelde bouw en niet bouwrijp = verkoopprijs +/- 25%;
- gestapelde bouw (3 woonlagen) en bouwrijp = verkoopprijs + 150%;
- gestapelde bouw (2 woonlagen) en bouwrijp = verkoopprijs + 75%.

De verkoopprijs wordt bepaald aan de hand van wat voor type woning(en) het betreft: Goedkoop, middel of duur (bijvoorbeeld 2° kap of vrije kavel).

Openbare grond

Soms wordt grond verkocht die als openbare grond gebruikt gaat worden. In de Herziening 1-1-2013 is besloten geen indexering meer toe te passen waardoor de prijs vaststaat op € 50 m². Incidenteel wordt grond verkocht.

Industriegrond

Regelmatig wordt er nog grond voor industrie verkocht. De prijs is € 240 per m² en er wordt geen indexering meer op toegepast. Als de grond in een lopend complex ligt, dan wordt de opbrengst meegenomen in de exploitatie en anders wordt de opbrengst toegevoegd aan de algemene reserve. Met de mogelijke ontwikkeling van Tappersheul III wordt een nieuwe prijs voor industriegrond vastgesteld. Deze prijs is afhankelijk van de exploitatieberekening (minimale m² prijs) en de marktwaarde.

Snippergroen

De beleidslijn is dat verkoop van (snipper)groenstroken aan het college is. De prijs is € 185 per m² en er wordt geen indexering meer op toegepast. Als de grond in een lopend complex ligt, dan wordt de opbrengst meegenomen in de exploitatie en anders wordt de opbrengst toegevoegd aan de algemene reserve.

Verhuur gronden

In 1995 is gestart om het aantal verhuurde strookjes grond terug te dringen. Het was de bedoeling al deze verhuurde stukjes grond te verkopen en als niet verkocht kon worden (door kabels etc.) om dan de huurprijs aan te passen. Inmiddels zijn de meeste strookjes grond bij particuliere woningen verkocht of is de huur aangepast. Uitgangspunt voor huuraanpassing was dat huur minimaal € 22,69 (administratiekosten) en € 1,36 per m² moest bedragen.

3. Uitgangspunten voor grondexploitaties

Verkoopcriteria

Er worden (naast verkopen aan particulieren) alleen nog gronden aan de Woningbouwvereniging Oudewater (WBVO) of aannemers verkocht via de ABC-constructie en daarbij de voorwaarde dat de grond voor dezelfde m² prijs doorverkocht wordt aan de uiteindelijke kopers. De aangeboden koopovereenkomsten hebben een geldigheidsduur van 3 maanden.

Industriegrond

Er is nu geen uitgifbare grond voor bedrijven. In het kader van de ontwikkeling van Tappersheul III wordt beleid geformuleerd met betrekking tot de aan- en verkoop van gronden plus de daarbij behorende prijzen.

Woningbouw

Verkoop vindt plaats op basis van het woningbouwprogramma met prijzen vanuit de grondexploitatie Noort Syde II.

4. Toelichting per exploitatiegebied

De Noort Syde II

Er is sinds 1 januari 2008 nog slechts één complex in bewerking, namelijk complex de Noort Syde II. De verkoop van de grond is nog gestagneerd als gevolg van de economische crisis. De verwachting op dit moment is dat in 2016 vrijwel alle vrije kavels verkocht zullen zijn. De verkoop van het perceel Manilla/Sisal voor gestapelde bouw is nog onzeker.

De herziene exploitatieopzet per 1 januari 2016 gaat vooralsnog uit van een sluitende exploitatieopzet. Hierbij is er vanuit gegaan dat het complex per 31 december 2017 wordt afgesloten.

Door de invoering van de Vennootschapsbelasting per 1-1-2016 zijn de reserveringen uit de exploitatie gehaald.

De voorbereiding met betrekking tot de opzet van een exploitatieberekening voor Tappersheul is vertraagd. Reden: het overleg met de betrokken overheden (Provincie+HDSR) is nog niet afgerond.

De exploitatie van grond kent financiële risico's. Kosten, zoals de boekwaarde van verwerving en overige kosten, en de daaruit voortvloeiende rentelasten, worden normaliter gedekt door inkomsten uit grondverkoop. Kosten van verwervingen, milieusanering of bijvoorbeeld het bouw- en woonrijp maken kunnen tegenvallen, de uitkomst van aanbestedingen is niet altijd voorspelbaar en de inkomsten uit grondverkoop kunnen door conjuncturele ontwikkelingen of veranderende wensen van woonconsumenten veranderen. Een belangrijk risico is daarnaast het niet halen van vooraf bepaalde plannings.

GRONDEXPLOITATIE								
BOUWREKENING GRONDEN IN EXPLOITATIE:			COMPLEX 12: DE NOORT SYDE II = GELIJK TOTAAL					
Omschrijving	Geraamd in 2016	Verantwoord in 2016	Totaal t/m 2016 verantwoord	Herziening 1-1-2016 (incl. corr.)		Calculatie- verschillen Rekening - Herz.	Beschikb. vgs. laatste voor- calculatie (6-5)	Vermoedelijk nog te beste- den/ontvangen
				Voor uitgevoerd of nog in uitv. zijnde plannen	In totaal einddatum 31-12-2018			
1	2	3	4	5	6	7	8	9
LASTEN								
Grondverwerving	€ -	€ -	€ 2.021.186	€ 2.021.186	€ 2.021.186		€ -	€ -
Bodemonderzoek/sanering/sloopkosten	€ -	€ -	€ 393.893	€ 393.893	€ 402.893		€ 9.000	€ 9.000
Bouw- en woonrijp maken (inclusief div.)	€ 368.763	€ 190.703	€ 3.925.049	€ 3.925.049	€ 4.653.574		€ 728.525	€ 728.525
Groenvoorzieningen	€ -	€ -	€ 193.174	€ 193.174	€ 193.174		€ -	€ -
Openbare verlichting/Brandkranen	€ 21.250	€ 1.816	€ 140.525	€ 140.525	€ 183.025		€ 42.500	€ 42.500
Planstructuren, algemeen	€ 33.550	€ 9.043	€ 2.648.630	€ 2.648.630	€ 2.715.730		€ 67.100	€ 67.100
Planstructuren, groenzone	€ -	€ -	€ 515.235	€ 515.235	€ 515.235		€ -	€ -
Planstructuren, deelgebied 9	€ -	€ -	€ 392.175	€ 392.175	€ 392.175		€ -	€ -
Rente (kapitaallasten)	€ -	€ -	€ 596.977	€ 596.977	€ 596.977		€ -	€ -
Planontwikkelingskosten (incl. verkoopkosten)	€ 81.000	€ 71.250	€ 1.294.897	€ 1.294.897	€ 1.456.897		€ 162.000	€ 162.000
Bijdrage aan AR	€ -	€ -	€ 500.000	€ 500.000	€ 2.497.979		€ 1.997.979	€ 1.997.979
Bijdrage aan BV	€ -	€ -	€ 33.624	€ 33.624	€ 33.624		€ -	€ -
Reservering verlaging grondprijzen	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -		€ -	€ -
Reservering SVN	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -		€ -	€ -
Totaal (a)	€ 504.563	€ 272.811	€ 12.655.364	€ 12.655.364	€ 15.662.468	€ -	€ 3.007.104	€ 3.007.104
BATEN								
Bijdrage van provincie	€ -	€ -	€ 187.256	€ 187.256	€ 187.256		€ -	€ -
Bijdragen van derden			€ 72.165	€ 72.165	€ 72.165		€ -	€ -
Bijdragen van BV en RvG	€ -	€ -	€ 466.287	€ 466.287	€ 466.287		€ -	€ -
Totaal (b)	€ -	€ -	€ 725.708	€ 725.708	€ 725.708	€ -	€ -	€ -
BATEN								
Goedkoop huur- en koopwoningen	€ -	€ -	€ 3.267.098	€ 3.267.098	€ 4.476.008		€ 1.208.910	€ 1.208.910
Middel koopwoningen	€ -	€ -	€ 1.161.944	€ 1.161.944	€ 1.161.944		€ -	€ -
Duur koopwoningen	€ -	€ -	€ 4.379.668	€ 4.379.668	€ 4.379.668		€ -	€ -
Vrije kavels of 2*kap	€ 483.455	€ 199.200	€ 3.008.708	€ 3.008.708	€ 4.766.708		€ 1.758.000	€ 1.758.000
Overige opbrengsten (incl. water)	€ -	€ -	€ 11.193	€ 11.193	€ 11.193		€ -	€ -
Extra verkopen	€ -	€ -	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000		€ -	€ -
Bedrijven	€ -	€ -	€ 288.635	€ 288.635	€ 288.635		€ -	€ -
Reservering verlaging verkoopprijzen	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -		€ -	€ -
Totaal (c)	€ 483.455	€ 199.200	€ 12.127.246	€ 12.127.246	€ 15.094.156	€ -	€ 2.966.910	€ 2.966.910
Totaal (a-b-c)	€ 21.108	€ 73.611	€ -197.591	€ -197.591	€ -157.396	€ -	€ 40.194	€ 40.194

II. Jaarrekening

Balans

ACTIVA

BALANS

Omschrijving	2015	2016
Vaste Activa		
<i>2. Materiële Vaste Activa:</i>		
- maatschappelijk nut	560.485	536.459
- economisch nut	12.095.350	12.254.800
	12.655.835	12.791.259
<i>3. Financiële Vaste Activa (looptijd >1 jaar):</i>		
<i>Kapitaalverstrekkings:</i>		
- deelnemingen	71.534	71.534
- verstrekte langlopende geldleningen	872.611	395.269
	944.145	466.803
Totaal Vaste Activa	13.599.980	13.258.062
Vlottende activa		
<i>5. Voorraden:</i>		
- bouwgrond in voorraad	-40.194	33.418
<i>6. Uitzettingen (looptijd <1 jaar):</i>		
- vorderingen op openbare lichamen	1.836.909	3.903.109
- overige vorderingen	527.200	192.821
<i>7. Liquide middelen:</i>		
- banken: saldi rekening courant	37.708	97.686
<i>8. Overlopende activa:</i>	8.806	18.139
Totaal Vlottende Activa	2.370.429	4.245.173
Totaal Generaal	15.970.409	17.503.235

B A L A N S

PASSIVA

Omschrijving	2015	2016
Vaste Financieringsmiddelen		
<i>11. Eigen vermogen:</i>		
- algemene reserve	3.171.736	3.164.354
- bestemmingsreserves	2.000.606	3.136.182
- nog te bestemmen resultaat saldo	1.183.704	101.512
	119.279	
	6.356.046	6.521.327
<i>12. Vreemd vermogen:</i>		
- voorzieningen	2.725.014	3.481.246
	2.725.014	3.481.246
<i>13. Vaste schulden (looptijd > 1 jaar):</i>		
- opgenomen onderhandse geldleningen	5.400.000	5.200.000
<i>14. Waarborgsommen</i>	1.265	4.832
	5.401.265	5.204.832
Totaal Vaste Financieringsmiddelen	14.482.325	15.207.405
Vlottende passiva		
<i>15. Netto-vlottende schulden (looptijd < 1 jaar)</i>		
- overige schulden	1.224.470	2.267.418
- saldi rekening courant	221.973	0
	1.446.443	2.267.418
<i>16. Overlopende passiva:</i>	41.641	28.412
	41.641	28.412
Totaal Vlottende Passiva	1.488.084	2.295.830
Totaal Generaal	15.970.409	17.503.235

Niet uit de balans blijvende verplichtingen:

Gewaarborgde geldleningen	22.411.867	21.034.985
Lease-overeenkomst voor de openbare verlichting		
Gemeente Woerden, Dienst Verlenings Overeenkomst		

Specifieke toelichting op de balans

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten. De jaarrekening is opgesteld in euro's.

Wijzigingen ten opzichte van vorig jaar

De gehanteerde waarderingsgrondslagen en grondslagen voor resultaatbepaling zijn niet gewijzigd ten opzichte van het voorgaande jaar.

Grondslagen voor waardering (conform Verordening 212)

De grondslagen waarop de waardering van activa en passiva berusten, zijn de verkrijgings- en/of vervaardigingsprijzen. De verkrijgingsprijs is de inkoopprijs en bijkomende kosten, de vervaardigingsprijs is de aanschafprijs van grond- en/of hulpstoffen en de bijkomende kosten (incl. bijbehorende indirecte kosten). Voor zover niet anders vermeld, zijn de activa en passiva opgenomen tegen de nominale waarden.

Vaste activa

De vaste activa zijn in de balans opgenomen tegen de verkrijgings- en/of vervaardigingsprijzen verminderd met compensabele btw en eventuele ontvangen investeringsbijdragen en gecumuleerde (in het algemeen) lineaire afschrijvingen. De meest gehanteerde afschrijvingstermijnen betreffen resp. 40, 25, 10 en 5 jaar.

Sinds enkele jaren zijn een aantal activa waarbij een afwijkende afschrijvingsmethode gebruikt wordt namelijk annuïtair (conform raadsbesluit). De eerste afschrijving vindt plaats op het moment dat de investering gereed is.

Renteberekening activa

Rente wordt berekend over het saldo per 1 januari van het betreffende boekjaar.

Financiële vaste activa

De deelnemingen en verstrekte geldleningen zijn opgenomen tegen de verkrijgingsprijs.

Vorraden

Onder de voorraden zijn de boekwaarden (per 31 december) van de gronden in exploitatie opgenomen, dit is het saldo van uitgaven en inkomsten van de complexen.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar, liquide middelen en overlopende passiva

De vorderingen, liquide middelen en overlopende passiva zijn opgenomen tegen de nominale waarde.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de reserves en het jaarresultaat (na bestemming) van de productenrekening.

Vreemd vermogen

Het vreemd vermogen bestaat uit voorzieningen, waaraan geen rente wordt toegevoegd en waaraan verplichtingen of een onderhoudsplan (met indexering) ten grondslag liggen.

Grondslagen voor resultaatbepaling

Bij de vaststelling van de voorjaars- en najaarsverantwoording en slotwijziging wordt een saldo direct als resultaat onttrokken/toegevoegd aan de Algemene Reserve (AR). Bij de bepaling van het saldo per 31 december (het saldo van lasten en baten na bestemming) wordt dezelfde gedragslijn in acht genomen. Het uiteindelijke resultaat van de jaarrekening wordt bepaald door het saldo van de voorjaars- en de najaarsverantwoording, de slotwijziging en het saldo per 31 december bij elkaar te voegen.

Vaste activa

2. Materiële vaste activa

	Saldo 01-01-2016	Bijdragen van derden	Investering/ mutaties	Afschrijving/ Aflossing	Saldo 31-12-2016
Bedrijfsgebouwen, economisch nut	11.758.724	0	347.366	-122.195	11.983.896
Grond, weg en waterbouwkundige werken, maatschappelijk nut	560.485	0	7.493	-31.519	536.459
Machines, apparaten en installaties, economisch nut	118.470	0	4.876	-27.300	96.046
Vervoermiddelen, economisch nut	117.809	0		-28.272	89.538
Huishoudelijk afval, economisch nut	37.318	0		-9.323	27.994
Overige materiële vaste activa, economisch nut	63.029	0		-5.703	57.326
Totaal materiële vaste activa	12.655.835	0	359.735	-224.312	12.791.259

De investering betreft voornamelijk de laatste fase nieuwbouw Mariaschool.

3. Financiële vaste activa (looptijd >1 jaar)

Kapitaalverstrekking aan deelnemingen:

Maatschappelijk kapitaal BNG, 27.612 aandelen à € 2,50 (tegen verkrijgingsprijs, cf. BBV)	€ 69.038
Maatschappelijk kapitaal Vitens, 9.199 aandelen à € 1 (tegen verkrijgingsprijs, cf. BBV)	€ 2.496
	<u>€ 71.534</u>

Overige langlopende geldleningen:

A. Zonder aflossing	Bouw Sporthal	€ 329.124
	Nieuwbouw scouting	€ 140.218
	Voorziening renteloze leningen	€ - 469.342
B. Met aflossing	Startersleningen via SVN	€ 350.000
	Achtergestelde lening Vitens N.V.	€ 45.269
		<u>€ 395.269</u>

Toelichting A:

Aan de Stichting Sporthal is in 1992 een renteloze lening verstrekt van € 329.124. In 1994 is een renteloze lening verstrekt aan de Scouting van € 140.218. Indien de jaarrekeningen van de stichtingen daartoe aanleiding geven vindt op verzoek van de geldgever gehele of gedeeltelijke aflossing van de leningen plaats. Voor het risico van het niet aflossen van de renteloze leningen is, op basis van signalering door de nieuwe accountant, voor een bedrag van € 469.342 een voorziening getroffen.

Toelichting B:

Per 1-1-2016 was de reservering voor startersleningen € 350.000 en was het gemeentelijk deel van de startersleningen € 248.887. In 2016 is er € 120.000 opgenomen en is er € 51.674 afgelost, waardoor het saldo startersleningen op 31-12-2016 € 319.556 is. Dit houdt in dat er per 31-12-2016 voor € 30.444 vrij is om nieuwe startersleningen te verstrekken. Er is nog een reservering ten laste van de Algemene Reserve van € 150.000.

In 2006 is er aan Vitens een achtergestelde lening verstrekt van € 125.269, die in 15 jaar aan de gemeente wordt uitgekeerd. Elk jaar wordt er € 8.000 afgelost waardoor het saldo per 31-12-2016 € 45.269 is.

	Saldo 01-01-2016	Bijdragen van derden	Investering/ mutaties	Afschrijving/ Aflossing	Saldo 31-12-2016
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	71.534				71.534
Overige langlopende geldleningen	872.611		-469.342	-8.000	395.269
Totaal financiële vaste activa	944.145	0	-469.342	-8.000	466.803
Totaal Vaste Activa per 31 december	13.599.980	0	-109.607	-232.312	13.258.062

Een specificatie van de investeringen is opgenomen in het separaat beschikbare overzicht van beschikbare kredieten voor investeringen.

Flottende activa

5. Voorraden

Bouwgrond in exploitatie

	Saldo 01-01-2016	Bijdragen van derden	Investering/ mutaties	Afschrijving/ aflossing	Saldo 31-12-2016
Complex 12, De Noort Syde II	-40.194	199.200	-272.811		33.418
Totaal onderhanden werken grondexploitatie	-40.194	199.200	-272.811	0	33.418

De specificatie van de mutaties van complex 12 is als volgt:

Kosten	€ -272.811
Verkopen	€ 199.200
Mutatie	€ -73.611

De grootste afwijking t.o.v. vorig jaar wordt verklaard omdat winstneming niet mogelijk was.

6. Uitzettingen (looptijd <1 jaar)

Vorderingen op openbare lichamen per 31-12-2016	€ 1.605.488
Ministerie van financiën (Schatkist Bankieren)	€ 2.297.621
Totaal	€ 3.903.109

Overige vorderingen per 31-12-2016	€ 208.967
Voorziening Dubieuze debiteuren	€ - 16.146
Totaal	€ 192.821

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
		Verslagjaar			
(1)	Drempelbedrag	250			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	78	188	182	152
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	172	62	68	98
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
		Verslagjaar			
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	23.008			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	23.008			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van €250.000	Drempelbedrag	250			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4

(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	7.065	17.067	16.727	14.012
(5b)	Dagen in het kwartaal	91	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	78	188	182	152

7. Liquide middelen

Banken, saldi rekening courant	31-12-2015	31-12-2016
BNG algemeen	€ -	€ 21.215
BNG leges	€ 36.332	€ 71.234
Rabobank	€ 1.377	€ 5.237
	€ 37.708	€ 97.686

De afwijking ten opzichte van vorig jaar komt doordat er minder uitgaven/investeringen zijn geweest.

8. Overlopende activa

Voorschotten	€ 700
Tussenrekening leges	€ 6.369
Afdracht BTW BCF	€ 8.848
Kruisposten	€ 2.222
	<u>€ 18.139</u>

	Saldo 01-01-2016	Bijdragen van derden	Mutaties	Saldo 31-12-2016
Totaal Vlottende Activa per 31 december	2.370.429		1.874.744	4.245.173

Vaste financieringsmiddelen

11. Eigen vermogen

	Saldo 01-01-2016	Bijdragen van derden	Investering/ mutaties	Afschrijving/ aflossing	Saldo 31-12-2016
algemene reserve	€ 3.356.382		€ 192.028		€ 3.164.354
bestemmingsreserves	€ 2.999.663		€ 136.519		€ 3.136.182
saldo bestuursrapportage			€ 101.512		€ 101.512
nog te bestemmen resultaat			€ 119.279		€ 119.279
Totaal eigen vermogen	€ 6.356.045	€ -	€ 165.282	€ -	€ 6.521.327

De afwijking ten opzichte van vorig jaar is een ander nog te bestemmen resultaat.

De specificatie van de mutaties reserves is als volgt:

- overige toevoegingen	€ 363.777
- verminderingen afschrijving activa	€ - 9.078
- overige onttrekkingen	€ - 410.208
- nog te bestemmen saldo tussentijdse rapportage	€ 101.512
- nog te bestemmen resultaat	€ 119.279
	<u>€ 165.282</u>

12. Vreemd vermogen

	Saldo 01-01-2016	Bijdragen van derden	Investering/ mutaties	Afschrijving/ aflossing	Saldo 31-12-2016
voorzieningen	€ 2.725.014		€ 756.232		€ 3.481.246
Totaal vreemd vermogen	€ 2.725.014	€ -	€ 756.232	€ -	€ 3.481.246

De specificatie van de mutaties voorzieningen is als volgt:

- overige toevoegingen	€ 2.337.793
- verminderingen afschrijving activa	€ 0
- overige onttrekkingen	€ - 1.581.561
	<u>€ 756.232</u>

Voor verdere specificatie wordt verwezen naar de bijgevoegde staat van reserves en voorzieningen.

13. Vaste schulden (looptijd >1 jaar)

	Saldo 01-01-2016	Bijdragen van derden	Investering/ mutaties	Afschrijving/ aflossing	Saldo 31-12-2016
Geldlening 40106857: 2011 40 jaar/3,42%rente	€ 3.700.000			€ 100.000	€ 3.600.000
Geldlening 40107850: 2012 20 jaar/2,91%rente	€ 1.700.000			€ 100.000	€ 1.600.000
	€ 5.400.000	€ -		€ 200.000	€ 5.200.000

De betaalde rente in 2016 bedraagt € 176.010 (€ 3.700.000 x 3,42% + € 1.700.000 x 2,91%).

14. Waarborgsommen

	Saldo 01-01-2016	Bijdragen van derden	Investering/ mutaties	Afschrijving/ aflossing	Saldo 31-12-2016
Waarborgsommen	1.265		4.747	1.180	4.832

	Saldo 01-01-2016	Bijdragen van derden	Mutaties		Saldo 31-12-2016
Totaal Vaste Financieringsmiddelen per 31-12	14.482.324	0	926.261	201.180	15.207.405

Vlottende passiva

15. Netto-vlottende schulden (looptijd <1 jaar)

Overige schulden:

Diversen	€ 1.431.910
Nog te betalen: 23 stelposten (€ 710.381,-) en 6 verplichtingen (€ 31.458,-)	€ 741.839
Reservering vakantiegeld	€ 11.204
Tussenrekening WMO	€ 82.465
	<u>€ 2.267.418</u>

De afwijking ten opzichte van vorig jaar wordt met name veroorzaakt door nabetalings Wmo.

<u>Banken, saldi rekening courant</u>	31-12-2015	31-12-2016
BNG algemeen	221.973	0

Zie ook punt 7. Liquide middelen.

16. Overlopende passiva

Overschotten participatiebudget € 28.412

De afwijking ten opzichte van vorig jaar komt doordat een aantal reserveringen zijn verlaagd.

	Saldo 01-01-2016	Mutaties	Saldo 31-12-2016
Totaal Vlottende Passiva per 31 december	1.488.084	807.746	2.295.830

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

	Saldo 01-01-2016	Nieuwe lening	Aflossing	Saldo 31-12-2016
<u>Gewaarborgde geldleningen</u>				
100% borg gemeente, zonder deelneming van het Rijk	613.015		101.844	511.171
100% borg gemeente met 100% deelneming van het Rijk/WSW	21.798.852		1.275.039	20.523.813
Totaal	22.411.867	0	1.376.883	21.034.984

Voor een specificatie wordt verwezen naar de separaat beschikbare staat gewaarborgde geldleningen.

Leaseverplichting

Per 1 september 2006 is een 5-jarig leasecontract gesloten met Citytec voor de bestaande openbare verlichting. Het leasebedrag voor 2016 was € 227.291 (excl. REB). Het contract wordt zonder opzegging steeds met 1 jaar verlengd. In 2016 was de raming € 239.500 en werkelijk € 257.215 (exclusief REB). In 2017 is de raming € 230.000.

Overeenkomst

Met de gemeente Woerden is vanwege de samenwerking een dienstverleningsovereenkomst (DVO) gesloten voor 2015 t/m 2020. In 2016 was de raming € 3.994.342 en bedroegen de werkelijke kosten € 3.995.503. In 2017 bedraagt de raming € 4.066.960.

Recapitulatie rekening

Overzicht van baten en lasten in de rekening per programma:

Lasten	Primitieve begroting 2016	Begroting 2016 inclusief wijzigingen	Rekening 2016
Bestuur, dienstverlening en veiligheid	6.130.409	6.494.231	7.004.061
Fysiek beheer openbare ruimte en vervoer	4.524.105	4.785.369	4.725.630
Sociaal domein	6.866.903	6.984.344	6.438.701
Cultuur, economie en milieu	678.169	797.669	658.922
Sport en onderwijs	1.401.317	1.503.795	1.489.247
Ruimtelijke ontwikkeling en wonen	1.403.733	1.325.566	1.070.276
Algemene inkomsten excl. toev. Res	341.153	366.188	609.926
Totaal lasten	21.345.789	22.257.162	21.996.763
Baten			
Bestuur, dienstverlening en veiligheid	1.554.713	1.659.313	1.690.988
Fysiek beheer openbare ruimte en vervoer	3.178.613	3.366.569	3.642.695
Sociaal domein	1.354.973	1.439.282	1.487.916
Cultuur, economie en milieu	99.291	156.791	141.418
Sport en onderwijs	101.735	106.113	88.353
Ruimtelijke ontwikkeling en wonen	2.681.531	914.187	611.614
Algemene inkomsten excl. toev. Res	14.076.447	14.309.981	14.397.547
Totaal baten	23.047.303	21.952.236	22.060.532
Saldo baten en lasten, excl. mutaties reserves	1.701.514	-304.926	63.769
Saldo mutaties reserves reeds bestemd	1.701.514	-304.926	-55.510
Jaarresultaat (nog te bestemmen)	0	0	119.279
Saldo primitieve begroting, voor- en najaarsverantwoording			-101.512
Saldo Jaarrekening			220.791

Overzicht algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

Algemeen

In dit overzicht worden die middelen opgenomen, die vrij besteedbaar zijn en dienen ter financiering van de gemeentelijke uitgaven. De bekostiging van het voorzieningenniveau in onze gemeente wordt onder meer gevonden in dit onderdeel. Het gaat dan met name om de onroerende zaakbelastingen en de algemene uitkering uit het gemeentefonds. Deze middelen hebben in tegenstelling tot heffingen als rioolheffing en afvalstoffenheffing geen vooraf bestemd bestedingsdoel. Zij zijn dus niet geoormerkt.

De algemene dekkingsmiddelen zorgen ervoor dat de negatieve saldi van de programma's worden verzekerd. Inzicht in de algemene dekkingsmiddelen is essentieel. Daarom is een toelichting op de volgende onderdelen verplicht voorgeschreven in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV):

1. Lokale heffingen;
2. Algemene uitkering;
3. Dividend;
4. Saldo van de financieringsfunctie;
5. Overige dekkingsmiddelen.

		Begroot primitief	Begroot na wijziging	Werkelijk	Vershil begroot -/-werkelijk
Lokale heffingen	lasten	74.500	74.500	36.779	37.721
	baten	2.041.977	2.018.891	2.079.987	-61.096
	saldo	-1.967.477	-1.944.391	-2.043.208	98.817
Algemene uitkering gemeentefonds	lasten	0	0	0	0
	baten	11.301.447	11.508.139	11.572.915	-64.776
	saldo	-11.301.447	-11.508.139	-11.572.915	64.776
Dividenden	lasten	23.740	23.740	23.740	0
	baten	63.396	63.396	63.396	0
	saldo	-39.656	-39.656	-39.656	0
Overige algemene middelen	lasten	228.793	172.675	640.979	39.322
	baten	698.376	698.376	672.522	7.204
	saldo	-469.583	-525.701	-31.543	32.118
Totaal algemene dekkingsmiddelen	lasten	327.033	270.915	701.498	77.043
	baten	14.105.196	14.288.802	14.388.820	-118.668
	saldo	-13.778.163	-14.017.887	-13.687.322	195.711

Met betrekking tot deze dekkingsmiddelen kan het volgende worden vermeld.

Lokale heffingen

Informatie over de lokale heffingen is opgenomen in paragraaf 1 Lokale heffingen. Deze paragraaf is breder van opzet dan de lokale heffingen waar het hier om gaat omdat onder lokale heffingen ook zaken vallen als afvalstoffenheffing, rioolheffing en leges. Deze opbrengsten zijn opgenomen onder de diverse functionele programma's.

Algemene uitkering

De algemene uitkering uit het gemeentefonds kan worden gezien als de belangrijkste inkomstenbron van de gemeente. Bijna 38% van onze baten worden ontvangen via de algemene uitkering. Tegelijkertijd moeten wij constateren dat de ontwikkeling van deze uitkering gedurende het begrotingsjaar nogal ongewis is. De aanpassingen zijn gebaseerd op de circulaires die over de ontwikkeling van het gemeentefonds worden ontvangen. In de begroting is rekening gehouden met de meicirculaire. Bij de vaststelling van de begroting door de raad wordt rekening gehouden met de

septembercirculaire. Als gevolg van de methodiek “samen de trap op, samen de trap af” worden de accessen verhoogd danwel verlaagd.

Dividend

Door de gemeente Oudewater wordt deelgenomen in de aandelenkapitalen van:

- Bank Nederlandse Gemeenten
- Vitens N.V.

Omschrijving	2014	2015	2016
Bank Nederlandse Gemeenten	35.067	15.739	28.164
Vitens N.V.	25.020	26.769	35.232

Saldo van financieringsfunctie

De financieringsrente is aan de verschillende investeringen in de staat van activa bepaald op 5%.

Overige dekkingsmiddelen

Dit onderdeel bevat delen van de begroting die niet een direct verband hebben met de programma's zoals Wet waardering onroerende zaken, heffing en invordering gemeentelijke belastingen.

Algemene baten en lasten

In de begroting is voor de post onvoorzien een bedrag opgenomen van € 1,25 per inwoner. Onvoorzien mag alleen gebruikt worden voor lasten die onvoorzienbaar, onvermijdbaar en onuitstelbaar zijn. Het mag dan ook nog alleen voor eenmalige tegenvallers zijn. Structurele tegenvallers moeten op structurele wijze door lastenverlaging danwel belastingverhoging worden opgelost. Uitgangspunt hierbij is, dat bij dergelijke knelpunten de dekking binnen hetzelfde programma wordt gevonden als waar het knelpunt zich voordoet.

Specificatie gebruik onvoorzien 2016

	BGW nr.	primitieve begroting	begroting na wijzigingen	verschil
69220101.00004				
Primitieve begroting	0	12.338	6.261	
Nieuwe ontwikkelingen	2		-6.077	
		<hr/>	<hr/>	<hr/>
		12.338	184	-12.154

Wet Normering Topinkomen (WNT)

Het normenkader rondom de 'Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen Publieke en Semipublieke Sector (hierna: WNT) is bekrachtigd in het Besluit van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 26 februari 2014, nr. 2014-0000106049 en de Regeling van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 26 februari 2014, nr. 2014-0000 104920. De Aanpassingswet WNT is als onderdeel van dit normenkader nog niet formeel aangenomen door de Eerste Kamer. Voor het opmaken van de jaarrekening is in lijn met de mededeling van de minister van BZK d.d. 12 februari 2014, gepubliceerd in de Staatscourant d.d. 18 februari 2014, de Aanpassingswet WNT wel als onderdeel van het normenkader gehanteerd.

Ten aanzien van interim-functionarissen die geen topfunctie vervullen heeft de gemeente Oudewater gebruik gemaakt van de mogelijkheid die paragraaf 6 van de Beleidsregels toepassing WNT biedt inzake de volledige openbaarmaking van deze interim niet topfunctionarissen. Op basis van de Beleidsregels toepassing WNT (inclusief de wijziging van paragraaf 6 volgens besluit van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 12 maart 2014, nr. 2014 - 0000142706 kán en hoeft Gemeente Oudewater niet volledig te voldoen aan de verplichting voor openbaarmaking van deze interim niet topfunctionarissen zoals voorgeschreven in artikel 4.2 lid 2c van de WNT (inclusief verwerking Aanpassingswet).

Topfunctionarissen, gewezen topfunctionarissen en toezichthouders

Naam orgaan of instelling waar functie wordt bekleed	Functie(s)	Aard van de functie	Naam	Beloning	Belastbare vaste en variabele onkostenvergoeding	Werkgevers deel van voorziening en ten behoeve van beloningen betaalbaar op termijn	Datum aanvang dienstverband in het boekjaar <i>(indien van toepassing)</i>	Datum einde dienstverband in het boekjaar <i>(indien van toepassing)</i>	Omvang dienstverband <i>(in FTE)</i>	Interim	Motivering overschrijding norm <i>(indien van toepassing)</i>
Gemeente Oudewater	Griffier	Topfunctionaris	Matheijssen, OF	€ 20.325,59	€ 105,64	€ 2.369,08	n.v.t.	18-05-2016	0,8333		

Naam orgaan of instelling waar functie wordt bekleed	Functie(s)	Aard van de functie	Naam	Beloning	Belastbare vaste en variabele onkostenvergoeding	Werkgevers deel van voorziening en ten behoeve van beloningen betaalbaar op termijn	Datum aanvang dienstverband in het boekjaar <i>(indien van toepassing)</i>	Datum einde dienstverband in het boekjaar <i>(indien van toepassing)</i>	Omvang dienstverband <i>(in FTE)</i>	Interim	Motivering overschrijding norm <i>(indien van toepassing)</i>
Gemeente Oudewater	Secretaris	Topfunctionaris	Holtrigter, PE	€ 84.306,64	€ 93,10	€ 11.021,97	n.v.t.	n.v.t.	1,00	n.v.t.	
	Wnd.secretaris	Topfunctionaris	Tempel, WJ	€ 10.620,00	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	ja	

Analyse

Programma	Functie		<u>voordeel</u>	<u>nadeel</u>	
		Saldo Begroting 2016	0	0	
		Saldo Bestuursrapportage 2016	101.512	0	I/S
1	001	Bestuursorganen (lasten)		467.897	I/S
1	002	Bestuursondersteuning B&W (lasten)	13.241		I/S
1	004	Secretarieleges burgerzaken (lasten)		17.517	I/S
1	006	Bestuursondersteuning Raad etc. (lasten)		24.282	I/S
1	002	Bestuursondersteuning B&W (baten)		23.113	I/S
1	004	Secretarieleges burgerzaken (baten)	64.321		I/S
2	210	Wegen, straten en pleinen en verkeersmaatre	219.212		I/S
2	560	Openbaar groen etc. (lasten)	38.350		I/S
2	721	Afvalverwijdering en -verwerking (lasten)	47.152		I/S
2	725	Reinigingrechten en afvalstoffenheffing (b.)	27.218		I/S
2	726	Rioolheffing baten	26.352		I/S
3	610	Bijstandsverlening en inkomensv. (lasten)		53.667	I/S
3	611	Sociale werkvoorziening (lasten)	89.550		I/S
3	614	Gemeentelijk armoedebeleid etc. (lasten)	116.897		I/S
3	661	Maatwerkvoorz. Natura materieel (lasten)	142.487		I/S
3	662	Maatwerkvoorz. Natura immaterieel (lasten)	52.943		I/S
3	670	Algemene voorz. Wmo en jeugd (lasten)	88.001		I/S
3	671	Eerstelijns loket Wmo en jeugd (lasten)	58.479		I/S
3	672	PGB Wmo en jeugd (lasten)	238.285		I/S
3	682	Individuele voorz. Natura jeugd (lasten)		180.542	I/S
3	683	Veiligheid, jeugdreclassering etc. (lasten)		8.882	I/S
3	610	Bijstandsverlening en inkomensv. (baten)	57.121		I/S
3	611	Sociale werkvoorziening (baten)	18.272		I/S
3	623	Re-integratie en participatievoorz. (baten)	15.590		I/S
3	667	Eigen bijdragen maatwerkvoorz. (baten)	25.552		I/S
3	670	Algemene voorz. Wmo en jeugd (baten)		35.568	I/S
4	510	Openbaar bibliotheekwerk (lasten)	12.370		I/S
4	650	Kinderdagopvang (lasten)	25.872		I/S
4	723	Milieubeheer (lasten)	91.498		I/S
5	421	Onderwijshuisvesting basisonderwijs (lasten)	22.193		I/S
5	480	Onderwijs gemeenschappelijk (lasten)		35.902	I/S
6	810	Ruimtelijke ordening (lasten)	14.558		I/S
6	810	Ruimtelijke ordening (baten)		12.400	I/S
6	823	Omgevingsvergunningen (baten)		76.259	I/S
7	914	Uitzettingen langer dan 1 jaar (lasten)		468.304	I/S
7	922	Algemene baten en lasten (lasten)	184.274		I/S
7	930	Uitvoering Wet WOZ (lasten)	31.850		I/S
7	914	Uitzettingen langer dan 1 jaar (lasten)		15.447	I/S
7	921	Uitkering gemeentefonds (baten)	64.302		I/S
7	932	OZB eigenaren (baten)	28.155		I/S
		Overige budgetten < € 10.000,-	96.399	417.439	I/S
			<u>2.012.008</u>	<u>1.837.219</u>	
		Voordelig saldo		<u>174.789</u>	
<u>ANALYSE toevoegingen/onttrekkingen reserves en saldo jaarrekening 2016</u>					
		Saldo Begroting (nog niet bestemd)		0	
		Saldo Bestuursrapportage (nog niet bestemd)		-101.512 = voordelig	
		<u>Jaarresultaat</u>			
		Saldo vóór bestemming (697010)	-174.789		
		980: Niet gerealiseerde toevoegingen/onttrekkingen	<u>55.510</u>		
		Totaal jaarresultaat		-119.279 = voordelig	
		Saldo jaarrekening		<u>-220.791 = voordelig</u>	

Incidentele baten en lasten

(exclusief riolering en grondexploitatie, want die zijn budgettair neutraal)

Dit overzicht is door de BBV vereist (artikel 28 c). De Provincie gebruikt onder andere dit overzicht voor bepaling van het resultaat na eliminatie van incidentele lasten en baten. Op verzoek van de Provincie zijn niet alleen de baten en lasten gesplitst maar ook per programma.

Incidentele lasten en baten (niet ten laste van een reserve)

Programma	lasten	baten
1	0	0
2	0	0
3	0	0
4	0	0
5	0	0
6	0	0
7	0	0
sub-totaal	<hr/> 0	<hr/> 0

Incidentele baten en lasten ten laste/bate van een reserve

Programma	lasten	baten	tlv/tbv
1	103.311	0	AR/ILB
2	64.210	0	VOR/VB/AR/BV/VOW
3	0	0	
4	57.142	0	AR
5	45.737	0	AR/BV
6	0	9.020	AR
7	0	205.870	AR/SD
Totaal	<hr/> 270.400	<hr/> 214.890	
	Saldo	55.510	

Reserves en voorzieningen

Nr.	Naam reserve/voorziening	Saldo	Toevoegingen /	Saldo	Toevoegingen 2016		Onttrekkingen	Verminderen	Saldo
		01-01-2015	Onttrekkingen 2015	01-01-2016	Rente	Overig	2016	afschr. activa 2016	31-12-2016
I. EIGEN VERMOGEN									
	<i>a. Algemene reserve (2100):</i>								
1	Algemene reserve	3.110.488	245.894	3.356.382		137.907	322.442	7.493	3.164.354
	<i>b. Bestemmingsreserves (2102):</i>								
1	Renteloze leningen * 1	469.342		469.342			0		469.342
2	Bovenwijkse voorzieningen	597.402	-35.241	562.161			33.370		528.791
3	750 jaar Oudewater *1	10.000	-10.000	0					0
4	Calamiteiten *1	10.973		10.973					10.973
5	Investeren basisscholen	187.414		187.414			25.737		161.678
6	Investeren maatschappelijk nut*1	390.000		390.000					390.000
7	Investeren speeltoestellen *1	74.081	18.474	92.555		20.000		1.585	110.970
8	Individueel Loopbaan Budget	41.000	-12.340	28.660			28.660		0
9	Sociaal Domein	239.500	999.058	1.238.558		205.870			1.444.428
10	Parkeren	0	20.000	20.000					20.000
	<i>Nog te bestemmen resultaat (2200)</i>	0		0		220.791			220.791
	Totaal Reserves	5.130.200	1.225.845	6.356.045	0	584.568	410.209	9.078	6.521.326
II. VREEMD VERMOGEN									
	<i>a. Voorzieningen (2110):</i>								
1	Onderhoud wegen	689.964	-438.633	251.331		432.532	683.863		0
2	Onderhoud gebouwen	708.547	36.983	745.530		144.424	9.718		880.236
3	Onderhoud rioleringen	1.145.411	216.248	1.361.659		1.011.352	726.954		1.646.057
4	Baggerwerken	280.946	-204.525	76.421		75.200	46.088		105.532
5	Wethouderspensioen	39.029	7.000	46.029		526.311			572.340
6	Wethouders wachtgelden	90.929		90.929		33.974	8.635		116.268
7	Civiele kunstwerken	51.655	101.462	153.117		114.000	106.303		160.814
	Totaal voorzieningen	3.006.480	-281.465	2.725.015	0	2.337.793	1.581.561	0	3.481.246
	<i>b. Overlopende passiva (5250):</i>								
1	Onderwijsachterstandenbeleid	12.537	-8.159	4.378			4.378		0
2	Combinatiefunctionaris	46.116	-8.852	37.264			8.852		28.412
	Totaal overlopende passiva	58.653	-17.011	41.642	0	0	13.230	0	28.412

*1) geen rente toevoeging

Aard en reden van reserves, voorzieningen en overlopende passiva

Algemene reserve (AR)

Deze reserve is primair beschikbaar als buffer voor het opvangen van risico's. Daarnaast kent de algemene reserve een vrij voor de Raad beschikbaar gedeelte. Het moet in principe eenmalige zaken betreffen en geen vervangingen en terugkerende aangelegenheden. Aan deze reserve wordt in principe ook het saldo van de jaarrekening toegevoegd of onttrokken. Daarnaast bestaan de toevoegingen uit incidentele opbrengsten, zoals bijvoorbeeld de verkoop van percelen grond, welke niet in de grondexploitatie zijn opgenomen.

Reserve Renteloze leningen (RL)

Deze reserve is in de jaren negentig op advies van de toenmalige accountant gevormd middels een bijdrage uit de inmiddels opgeheven reserve nader aan te wijzen doeleinden.

Het saldo van de reserve is € 469.342. Dit betreft de renteloze lening aan de Stichting Sporthal Oudewater voor € 329.124 en de renteloze lening aan de Stichting Scouting Jorisgroep Oudewater van € 140.218. Op advies van de huidige accountant wordt voorgesteld deze reserve te laten vrijvallen ten gunste van de AR. Ten laste van het rekening resultaat wordt een voorziening getroffen om het risico af te dekken.

Reserve Bovenwijkse voorzieningen (BV)

De reserve bovenwijkse voorzieningen werd gevoed door de complexen van de grondexploitatie. Ten laste van deze reserve komen kosten van werken die niet kunnen worden toegerekend aan één exploitatiegebied. De reserve wordt jaarlijks geactualiseerd bij de herziening grondexploitatie.

Reserve Calamiteiten (C)

In 2006 is aan deze reserve € 1,- per inwoner toegevoegd. Aan deze reserve werd met ingang van 2008 € 0,50 per inwoner toegevoegd. Deze reserve is ingesteld om een bijdrage te kunnen verstrekken aan landen waar onder meer natuurrampen en dergelijke hebben plaatsgevonden. Bij de vaststelling van de begroting 2010 is besloten om geen storting meer te doen in deze reserve. Bij de herziene begroting 2017 is besloten om deze reserve op te heffen. Dit wordt in het boekjaar 2017 administratief geëffectueerd.

Reserve Investerings basisscholen (IB)

In deze reserve werd tot en met 2014 jaarlijks een bedrag gestort voor groot onderhoud aan de basisscholen en de uitbreiding van het onderwijsleerpakket bij uitbreiding van het aantal groepen. Door een wetwijziging is per 1 januari 2015 de gemeentelijke zorgplicht voor het groot onderhoud van de basisscholen vervallen. Dit betekent dat met ingang van 1 januari 2015 ook geen toevoeging aan deze reserve meer plaatsvindt. Onderzocht dient te worden of de schoolbesturen nog recht hebben op het door de gemeente gereserveerde bedrag.

Reserve Investerings maatschappelijk nut (IMN)

Deze reserve is met ingang van 1 januari 2007 ingesteld naar aanleiding van de extra afschrijvingen welke in 2005 hebben plaatsgevonden van de investeringen maatschappelijk nut in het kader van het BBV. Het stortingsbedrag van € 90.000 was voldoende om de vervanging van die investeringen te kunnen bekostigen. Met ingang van 2008 is dit bedrag verlaagd naar € 60.000 aangezien voor het onderdeel speeltoestellen een afzonderlijke reserve is gevormd. Bij de begrotingsvaststelling 2013 is besloten om geen jaarlijkse toevoeging meer te doen aan deze reserve. Bij de herziene begroting 2017 is besloten om deze reserve op te heffen. Dit wordt in het boekjaar 2017 administratief geëffectueerd.

Reserve Investerings speeltoestellen (IS)

Deze reserve is door het college op 6 maart 2007 ingesteld. Voor het jaar 2008 is hierin een bedrag van € 31.000 gestort en sinds 2009 wordt er jaarlijks een bedrag van € 20.000 toegevoegd aan de reserve. Deze reserve is bestemd voor de vervanging van de speeltoestellen. Met ingang van 2009 worden op advies van de accountant conform het BBV de bedragen voor de vervanging van de speeltoestellen afgeschreven en komen de kapitaallasten ten laste van deze reserve.

Reserve Individueel loopbaan budget (ILB)

Met ingang van 2013 heeft als uitvloeisel van de CAO elke medewerker recht op een bedrag van € 500 per jaar als individueel loopbaanbudget. Indien dit bedrag in een jaar niet wordt besteed mag

dit voor maximaal 3 jaar gereserveerd blijven. Heeft er op dat moment nog geen besteding plaatsgevonden dan vervalt het bedrag terug aan de gemeente.

In 2015 is er voor het laatst nog een beroep gedaan op het ILB. In de jaarrekening 2016 is het saldo van deze reserve toegevoegd aan de Algemene reserve.

Reserve Sociaal Domein (SD)

Bij de vaststelling van de jaarrekening 2013 is besloten om het overschot van de uitkering Wmo-oud toe te voegen aan deze nieuwe reserve als buffer voor de aanstaande decentralisatie AWBZ/Wmo en Jeugd. Ook bij de jaarrekening 2014 heeft weer een toevoeging plaatsgevonden en wel voor een bedrag van € 110.000. Met ingang van 2015 ontvangt de gemeente in het kader van het Sociaal Domein 3 decentralisatie-uitkeringen, namelijk AWBZ/Wmo, Jeugd en Participatie. Vertrekpunt is om, indien de gemeente Oudewater niet de gehele decentralisatie-uitkering AWBZ/Wmo en Jeugd heeft besteed, het overschot eveneens toe te voegen aan deze reserve. Bij de jaarrekening 2015 is besloten om het overschot over 2015 toe te voegen aan deze reserve. In deze jaarrekening 2016 is voorgesteld de helft van het totale jaarresultaat toe te voegen aan de reserve Sociaal Domein.

Reserve Parkeren (P)

Voorheen stond in de reserve Bovenwijkse Voorzieningen (BV) een reservering voor investeringen ten behoeve van parkeren binnenstad. De reserve BV is een aflopende reserve en er was behoefte aan een aparte reserve voor parkeren en die is met ingang van 2015 gerealiseerd. De reserve wordt gevuld met bijdragen vanwege het realiseren van wooneenheden zonder parkeerplaatsen in de binnenstad en wordt aangewend voor het realiseren van parkeergelegenheden ten behoeve van de binnenstad.

Voorziening Onderhoud wegen (VOW)

De jaarlijkse toevoeging aan deze voorziening bedroeg € 272.532 en is bestemd voor het correctief- en planmatig (groot) onderhoud aan de wegen in Oudewater. De toevoeging aan deze voorziening wordt bepaald in het Wegenbeheersplan. Dit plan moet eens per 5 jaar worden vastgesteld door de raad. De laatste keer is dit gebeurd door de raad op 26 mei 2011 voor de periode 2012 tot 2016. In deze raadsvergadering is besloten om eenmalig € 500.000 te onttrekken aan de algemene reserve en dit toe te voegen aan deze voorziening. Daarnaast is met ingang van 2012 de jaarlijkse storting met € 160.000 verhoogd, zodat die momenteel € 432.532 bedraagt.

Op basis van de gewijzigde BBV regelgeving wordt op advies van de huidige accountant voorgesteld het resterende saldo van deze voorziening van € 233.974 vrij te laten vallen en in te zetten in een nieuw te vormen bestemmingsreserve Wegen. Op basis van het raadsbesluit over deze jaarstukken 2016 wordt dit in 2017 administratief verwerkt.

Daarnaast wordt op basis van richtinggevende uitspraken van de Raad in kader van het nieuwe plan voor Wegenbeheer 2017-2026 (eveneens Raad 6 juli 2017) bepaald welk deel van de geraamde kosten ten laste van de nieuw te vormen bestemmingsreserve Wegen kan worden gebracht en welk deel ten laste van de reguliere exploitatie dient te worden gebracht. De effecten worden verwerkt in de programmabegroting 2018-2021. De nu jaarlijks beschikbare ruimte voor wegbeheer van € 700.000 geldt daarbij als uitgangspunt.

Voorziening Onderhoud gebouwen (VOG)

De jaarlijkse toevoeging is bestemd voor het groot onderhoud aan de gemeentelijke gebouwen, exclusief de scholen.

Adviesbureau de Bie heeft een meerjarenonderhoudsplan met bijbehorende meerjarenbegroting gemeentelijke gebouwen 2013 t/m 2052 opgesteld. De aangegeven bedragen voor planmatig onderhoud worden met ingang van 2013 in de begroting verwerkt.

Bij de storting in de voorziening is rekening gehouden met de door de raad bij de vaststelling van de begroting 2013 gehanteerde korting van € 15.000. De laatste jaren is er meer toegevoegd dan onttrokken aan deze voorziening. Naast de reeds bestaande toevoegingen wordt er met ingang van 2016 ook een bedrag van € 57.810 toegevoegd voor het planmatig onderhoud van de Klepper.

Momenteel wordt dit meerjarenonderhoudsplan geactualiseerd. De effecten van de actualisatie dienen te worden verwerkt in de programmabegroting 2018-2021.

Voorziening Onderhoud rioleringen (VOR)

De jaarlijkse storting in deze reserve bestaat uit de opbrengst van de rioolheffing en de onttrekking bestaat uit de lasten van pompen en gemalen en de rioolleidingen. Daarnaast zijn de investeringen in het buitengebied ten laste van deze reserve gebracht.

Eens per 5 jaar moet er een GRP worden vastgesteld met de kosten voor riolering. Daarnaast wordt in het vGRP de stijging van de tarieven voor de rioolheffing bepaald. Het nieuwe verbreed Gemeentelijke Rioleringsplan is op 24 mei 2012 door de raad vastgesteld en geldt voor de jaren

2012 tot 2016. Hierin is aangegeven dat de rioolheffing jaarlijks met 4,8% verhoogd moet worden. Momenteel wordt gewerkt aan het opstellen van het Gemeentelijk Waterplan 2017-2021. De effecten van de actualisatie dienen te worden verwerkt in de programmabegroting 2018-2021.

Voorziening Baggerwerken (VB)

Op 24 mei 2012 heeft de raad het baggerplan 2012-2021 vastgesteld voor het binnen en buitenstedelijk gebied van onze gemeente. Naar aanleiding van het nieuwe baggerplan wordt met ingang van 2013 jaarlijks € 75.200 toegevoegd aan de voorziening baggerwerken en is tevens besloten € 39.000 voor het baggeren ten laste te brengen van de voorziening onderhoud riolering. Hiermee is rekening gehouden in het vGRP 2012-2016.

Voor de goede orde wordt opgemerkt, dat een bepaald deel van de kosten die voortvloeien uit het nieuwe baggerplan meegenomen zijn in de tariefberekening van de rioolheffing.

Voorziening Wethouderspensioen (VW)

De gemeente is eigen risicodragers ten aanzien van de pensioenrechten van de wethouders en op grond van het BBV is de gemeente verplicht hiervoor een voorziening in de begroting op te nemen. Jaarlijks werd € 7.000 toegevoegd aan deze voorziening.

Uit een in 2017 ontvangen berekening is gebleken dat de storting zoals eerder berekend fors te laag is. Door deze herberekening blijkt dat de storting dusdanig moet zijn dat in de voorziening in ieder geval het berekende saldo aanwezig is. Bij de jaarrekening 2016 betekent dit een extra storting van € 519.311 welke is verwerkt ten laste van het rekeningresultaat. Het saldo bedraagt € 572.340.

Voorziening Wethouderswachtgelden (VWW)

Met ingang van 2005 werd er € 9.000 gestort in de voorziening Arbeidskostengerelateerde verplichtingen. Van het personeel wordt pseudo-premie WW ingehouden op het salaris. Deze inhouding wordt gestort in deze voorziening om eventuele WW verplichtingen te kunnen opvangen. Van 2009 t/m 2012 werd er een beroep gedaan op deze voorziening. Met ingang van 2010 is de storting in deze voorziening verhoogd naar € 12.000. Als gevolg van de overgang van het personeel naar de gemeente Woerden vindt er met ingang van 2015 geen toevoeging meer plaats aan deze voorziening. Dit bedrag is nu meegenomen in de gesloten DVO met Woerden. Wel heeft er in 2016 een onttrekking plaatsgevonden voor WW verplichtingen van de voormalig griffier.

Vanwege de genoemde DVO met Woerden worden de resterende middelen ingezet voor de nog resterende verplichtingen voor wachtgelden van wethouders (en is de naam van de voorziening hiertoe gewijzigd). Ook de hoogte van deze voorziening is recent herberekend. Op basis hiervan is € 33.974 aan deze voorziening toegevoegd ten laste van het rekeningresultaat. Daar tegenover staat dat de verplichtingen voor bestaande 'wachtgelders' niet langer uit de reguliere begroting hoeven te worden gedekt. Het saldo bedraagt de berekende € 116.268.

Voorziening Civiele kunstwerken (VCK)

De raad heeft op 10 juli 2014 het meerjaren onderhoudsprogramma Civieltechnische kunstwerken 2014 tot 2024 vastgesteld. In de toevoeging van € 114.000 is thans ook rekening gehouden met Hoenkoopsebrug, Verkenbrug en Romeijnbrug. Een aantal werkzaamheden zijn doorgeschoven naar 2017, waarvoor een apart raadsvoorstel is aangeboden, welke in 2017 wordt besloten.

Overlopende passiva Onderwijsachterstandenbeleid (OPO)

Met ingang van 2011 ontving de gemeente op grond van het besluit specifieke uitkeringen gemeentelijk achterstandenbeleid 2011-2014 een doeluitkering in het kader van het onderwijsachterstandenbeleid. Deze uitkering werd gedurende vijf jaar ontvangen. Niet bestede rijksbijdragen moeten uiteindelijk in 2017 aan het Rijk worden terugbetaald. Jaarlijks vindt in de jaarrekening via de SiSa verantwoording plaats van de besteding van de ontvangen gelden. In 2016 heeft er voor het laatst een onttrekking aan deze overlopende passiva plaatsgevonden.

Overlopende passiva Combinatiefunctionaris (OPC)

Met ingang van 2011 ontvangt de gemeente via de algemene uitkering een decentralisatie-uitkering voor combinatiefuncties/buurtsportcoaches. Van dit bedrag wordt de Combinatiefunctionaris in het Cultuurhuis gefinancierd. Deze overlopende passiva is in 2011 ontstaan omdat er toen nog geen combinatiefunctionaris in Oudewater werkzaam was, terwijl de gemeente wel de decentralisatie-uitkering heeft ontvangen. Het overblijvende deel van de uitkering wordt toegevoegd aan deze overlopende passiva. Indien in een jaar de kosten hoger zijn dan de rijksvergoeding wordt het verschil onttrokken aan deze overlopende passiva. Voorwaarde is wel dat er door de gemeente ook een deel cofinanciering plaatsvindt. Met ingang van 2013 dient er jaarlijks een aanvraag te worden ingediend bij het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

Specificatie Sisa

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

OVERZICHT SPECIFIEKE UITKERINGEN 2016 - d.d. 10 januari 2017

Berichtgeverinformatie

Vul hieronder de informatie in waarop deze bijlage verantwoordingsinformatie betrekking heeft.

Type overheidslaag:	Gemeente	selecteer uit lijst
Naam berichtgever:	Oudewater	bijvoorbeeld: Aa en Hunze
Berichtgevercode:	0589	bijvoorbeeld: 1680
Rapportage-periode:	2016	
Bestandsnaam:	sisa_2016_060589_Bijlage_Verantwoordingsinformatie.xls	wordt automatisch ingevuld

SiSa-bijlage in de jaarrekening

De SiSa-bijlage met verantwoordingsinformatie is in uw jaarstukken te vinden op pagina:

De SiSa-bijlage met verantwoordingsinformatie is in het PDF-bestand van uw jaarstukken te vinden op pagina (van het PDF-bestand):

Gegevens contactpersoon voor het elektronisch aanleveren

Aanmelden of wijzigen van uw contactpersoon dient te gebeuren via www.rijksverheid.nl/sisa. Na aanmelden of wijzigen ontvangt de (nieuwe) contactpersoon van het CBS per e-mail uploadgegevens. U kunt slechts 1 contactpersoon opgeven per organisatie. Een gezamenlijke mailbox (bijvoorbeeld sisa@gemeente.nl) heeft daarom de voorkeur.

Specifieke uitkeringen

Onderstaand is een opsomming van alle specifieke uitkeringen in 2016. Op het tabblad 'specifieke uitkering' is hieruit voor uw organisatie een selectie gemaakt op basis van de regelingen die voor uw organisatie voorkomen op de verantwoordingslijst 2016 (te vinden via <https://teverantwoordenregelingen.rijksverheid.nl/>).

Nr	Regels	Naam specifieke uitkering	Minister van
A2		Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (BDUR)	V&J
C7C		Investering stedelijke vernieuwing (ISV) II	BZK
D1		Regionale meld- en coördinatiecentra voortijdig schoolverlaten	OCW
D1A		Regionale meld- en coördinatiecentra voortijdig schoolverlaten 2016-2021	OCW
D3		Excessieve kosten Archeologie	OCW
D9		Onderwijsachterstandenbeleid 2011-2016 (OAB)	OCW
D10		(Volwassenen)Onderwijs (participatiewet) 2015-2017	OCW
E2		Stimuleringsregeling stille wegdekken	I&M
E3		Subsidieregeling sanering verkeerslawaaai (inclusief bestrijding spoorweglawaaai)	I&M
E6B		Bodemsanering (excl. Bedrijvenregeling) 2005-2009 (SiSa tussen medeoverheden)	I&M
E8		Deelproject Bestaand Rotterdams Gebied (BRG) Project Mainportontwikkeling	I&M
E11		Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL)	I&M
E11B		Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) (SiSa tussen medeoverheden)	I&M
E12		Nieuwe Sleutel Projecten (NSP)	I&M
E17		Nota Ruimte project Maastricht Belvedere	I&M
E22		Nota Ruimte project Stadshaven Rotterdam	I&M
E25		Beleidsregeling subsidies Budget Investerings Ruimtelijke Kwaliteit (BIRK)	I&M
E26		Spoorse doorsnijdingen, tranche 1	I&M
E27		Brede doeluitkering verkeer en vervoer	I&M
E27A		Brede doeluitkering verkeer en vervoer (SiSa vervoerregio's)	I&M
E27B		Brede doeluitkering verkeer en vervoer (SiSa tussen medeoverheden)	I&M
E28		Regionale mobiliteitsfondsen	I&M
E28B		Regionale mobiliteitsfondsen (Zuiderzeelijn) (SiSa tussen medeoverheden)	I&M
E28C		Regionale mobiliteitsfondsen (SiSa tussen medeoverheden)	I&M
E30		Quick wins binnenhavens	I&M
E30B		Quick wins binnenhavens (SiSa tussen medeoverheden)	I&M
E37		Regeling Wilhelminasluis	I&M
F4		Deelproject 750 hectare natuur- en recreatiegebied (Project Mainportontwikkeling Rotterdam)	EZ
F4B		Deelproject 750 hectare natuur- en recreatiegebied (Project Mainportontwikkeling Rotterdam)	EZ
G2		Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2016	SZW
G2A		Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_totaal 2015	SZW
G2B		Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_deel openbaar lichaam 2016	SZW
G3		Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeente 2016	SZW
G3A		Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_totaal 2015	SZW
G3B		Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_deel openbaar lichaam 2016	SZW
H1		Ministeriële regeling heroïnebehandeling	VWS
H3		Seksualiteitscoördinatie- en hulpverlening + aanvullende curatieve SOA bestrijding	VWS
H8		Doeluitkering jeugdzorg (Bureau Jeugdzorg + Zorgkosten Jeugdzorg)	VWS
DRE2C		Uitvoeringsregeling BDU verkeer en vervoer (Drenthe)	DRE
FRL2C		Verkeer en vervoer Fryslân	FRL
GRO2C		Verkeer en vervoer Groningen	GRO

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2016 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 10 januari 2017

OCW	D9	Onderwijsachterstanden beleid 2011-2017 (OAB) Besluit specifieke uitkeringen gemeentelijke onderwijsachterstanden beleid 2011-2017	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)			
			<i>Aard controle R Indicatornummer: D9 / 01</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: D9 / 02</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: D9 / 03</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: D9 / 04</i>			
			€ 31.875	€ 0	€ 5.850	€ 4.964			
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten in (jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag			
<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D9 / 05</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: D9 / 06</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D9 / 07</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: D9 / 08</i>						
		1 060589 Gemeente Oudewater	€ 0	060589 Gemeente Oudewater	€ 0				
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeen- tedeel 2016 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)	
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			I.1 Participatiewet (PW)	I.1 Participatiewet (PW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	
			<i>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 01</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 02</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 03</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 04</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 05</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 06</i>	
		€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
		Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee		
Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente			
I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	I.7 Participatiewet (PW)	I.7 Participatiewet (PW)					
<i>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 07</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 08</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 09</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 10</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 11</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2 / 12</i>				
€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee				

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2016 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking ssa - d.d. 10 januari 2017

SZW	GZA	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet totaal 2015	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T-1) algemene bijstand	Baten (jaar T-1) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) IOAW	Baten (jaar T-1) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) IOAZ
		Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoordoren hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G2B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G2A)		inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.1 Participatiewet (PW)	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.1 Participatiewet (PW)	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: G2A / 01</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: G2A / 02</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: G2A / 03</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: G2A / 04</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: G2A / 05</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: G2A / 06</i>
1	060589	Gemeente Oudewater	€ 922.050	€ 9.015	€ 75.439	€ 397	€ 15.707	
		Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A / 01	Baten (jaar T-1) IOAZ (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T-1) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	
		In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Participatiewet (PW)	
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: G2A / 07</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: G2A / 08</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: G2A / 09</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: G2A / 10</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: G2A / 11</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: G2A / 12</i>
1	060589	Gemeente Oudewater	€ 0	€ 13.742	€ 400	€ 0	€ 0	
		Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A / 01	Baten (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)					
		In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Participatiewet (PW)					
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: G2A / 13</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: G2A / 14</i>				
1	060589	Gemeente Oudewater	€ 0					

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2016 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 10 januari 2017

SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) gemeent edeel 2016	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob)	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) Bob
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 05</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 06</i>
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		Besluit	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee			
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 07</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 08</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: G3 / 09</i>			
			€ 0	€ 0	Nee			
SZW	G3A	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_totaal 2015	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T-1) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Besteding (jaar T-1) kapitaalverstrekking (exclusief Bob)	Baten (jaar T-1) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Baten (jaar T-1) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: G3A / 01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3A / 02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3A / 03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3A / 04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3A / 05</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3A / 06</i>
		1	060589 Gemeente Oudewater	€ 4.992	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij G3A / 01	Besteding (jaar T-1) Bob	Baten (jaar T-1) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004		
			In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam		
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: G3A / 07</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3A / 08</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3A / 09</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3A / 10</i>		
		1	060589 Gemeente Oudewater	€ 0	€ 0	€ 0		

RAADSBESLUIT

RAADSBESLUIT gemeente Oudewater

Agendapunt:

Onderwerp: Vaststellen jaarverslag en jaarrekening 2016

De raad van de gemeente Oudewater,

Gelezen het voorstel d.d. 6 juni 2017, van:

- Burgemeester en Wethouders

Gelet op het bepaalde in artikel 198 Gemeentewet,

BESLUIT:

1. De "Jaarstukken 2016", bestaande uit het jaarverslag en de jaarrekening 2016 vast te stellen, inclusief de nog te ontvangen controleverklaring van de accountant.
2. Het resultaat over 2016, inclusief bestuursrapportage, van € 220.791 als volgt te bestemmen:
  - a. Een bedrag van € 110.396 toe te voegen aan de bestemmingsreserve Sociaal Domein.
  - b. Een bedrag van € 110.395 toe te voegen aan de Algemene Reserve.
3. De bestemmingsreserve Renteloze Leningen op te heffen en het saldo van deze reserve van € 469.432 toe te voegen aan de Algemene Reserve.
4. Een bestemmingsreserve Wegen in te stellen en hieraan een bedrag van € 233.794 toe te voegen ten laste van de Algemene Reserve.

Aldus besloten door de raad van de gemeente Oudewater in zijn openbare vergadering van 6 juli 2017,

De griffier,

De voorzitter,

mr. A. van der Lugt

mr. drs. P. Verhoeve